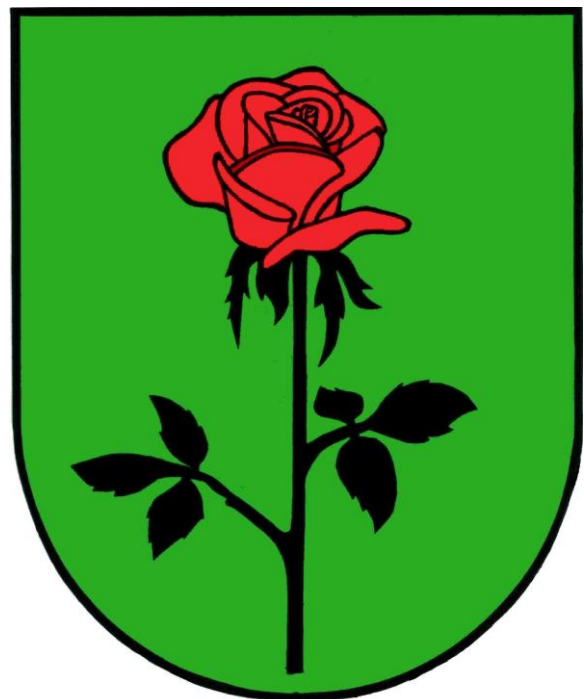

Strategia Rozwoju Gminy Ksawerów na lata 2014 – 2020

Spis treści

1. WSTĘP	3
2. PODSUMOWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY KSAWERÓW NA LATA 2014 – 2020	6
3. MISJA I WIZJA GMINY	9
4. STRATEGICZNE I OPERACYJNE CELE GMINY	11
4.1. Cel strategiczny I	12
4.2. Cel strategiczny II	18
4.3. Cel strategiczny III	25
5. SPOSOBY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ.....	31
5.1. Powiązanie Strategii z dokumentami wyższego rzędu.....	32
6. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	43
6.1 Wdrażanie strategii	43
6.2 Monitorowanie strategii.....	43
6.3 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja strategii.....	45
7. DIAGNOZA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA GMINY KSAWERÓW	46
7.1 Podstawowe informacje.....	46
7.2 Położenie i uwarunkowania geograficzne	48
7.3 Wielkość Gminy Ksawerów	49
7.4 Cechy charakterystyczne Gminy Ksawerów	50
7.5 Zasoby Gminy.....	50
7.5.1 Zasoby ludzkie	50
7.6 Zasoby przyrodnicze.....	57
7.7 Zasoby kulturowe.....	60
7.8 Zagospodarowanie przestrzenne	64
7.9 Infrastruktura społeczna	77
7.10 Sfera gospodarcza.....	93
8. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ.....	111
8.1 Wyniki sondażu społecznego	111
9. ANALIZA SWOT	125
BIBLIOGRAFIA.....	127
SPIS TABEL I RYSUNKÓW.....	129

1. WSTĘP

Strategia rozwoju Gminy Ksawerów na lata 2014 – 2020 jest kluczowym dokumentem, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Gminie, wyznacza długofalowe kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju obszaru.

Dokument przygotowany został na zlecenie Wójta Gminy Ksawerów w ramach działań związanych z aktualizacją poprzedniego dokumentu strategicznego wyznaczającego kierunki rozwoju Gminy. Projekt zrealizowany został przez Urząd Gminy Ksawerów przy współpracy Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego S. A. Bardzo duży udział przy opracowywaniu dokumentu mieli pracownicy Urzędu Gminy Ksawerów, na bazie pracy których powstała ostateczna wersja dokumentu Strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Ksawerów na lata 2014 – 2020 jest dokumentem kierunkowym, który określa nadrzędne cele długoterminowe, priorytety rozwoju oraz możliwe kierunki działań władz Gminy. Wyznacza stan, do którego Gmina powinna dążyć w kolejnym okresie planowania, zarysowuje ramy działań prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz prezentuje przykłady inicjatyw, jakie można podjąć w ramach każdego strategicznego kierunku rozwoju.

Uchwalenie Strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi¹. Strategia jest równolegle narzędziem, które wyznacza ogólne ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami oraz stanowi kluczowy element planowania rozwoju lokalnego.

Niniejsza strategia składa się z **dziwięciu rozdziałów** oraz **bibliografii**.

We **Wstępie** przedstawiono cel i strukturę dokumentu oraz zastosowane podejście metodologiczne.

Rozdział pierwszy obejmuje krótkie podsumowanie całego dokumentu, zawiera informacje o kluczowych założeniach i wnioskach wynikających ze strategii.

W **rozdziale drugim** zdefiniowano misję i wizję Gminy Ksawerów, wskazano ogólne kierunki jej rozwoju stanowiące zarówno wyraz aspiracji władz Gminy, jak i pozostałych interesariuszy strategii.

W **rozdziale trzecim** nakreślono cele strategiczne, które posłużyły jako konstrukcja realizacji celów operacyjnych. W rozdziale uwzględniono prezentację przykładowych działań i inicjatyw, które władze Gminy mogą podejmować w ramach realizacji poszczególnych celów

---

¹ Domański T., *Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999

strategicznych. Na zakończenie zamieszczono opis możliwych źródeł finansowania zadań zdefiniowanych w ramach niniejszej strategii.

Rozdział czwarty – wskazuje sposoby i źródła finansowania dla działań ujętych w części strategicznej dokumentu.

Rozdział piąty jest poświęcony wytycznym dla proponowanego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji strategii. Zamieszczono w niej przykłady wskaźników efektywności procesu realizacji wytycznych zawartych w niniejszym dokumencie.

Rozdział szósty przedstawia opis stanu obecnego Gminy. Zawiera diagnozę zasobów pod kątem informacji na temat zagospodarowania przestrzennego oraz sytuacji gospodarczej.

W **rozdziale siódmym** zawarto wyniki badania sondażowego przeprowadzonego wśród mieszkańców oraz głównych interesariuszy strategii.

Ostatnia część dokumentu – **rozdział osmym** – jest podsumowaniem rozdziału szóstego w postaci analizy SWOT, czyli wskazania mocnych i słabych stron Gminy oraz szans i zagrożeń dla jego dalszego rozwoju.

Bibliografia - zawiera spis dokumentów i materiałów wykorzystanych przy opracowaniu tekstu strategii.

2. PODSUMOWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY KSAWERÓW NA LATA 2014 – 2020

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KSAWERÓW NA LATA 2014 – 2020 JEST OPRACOWANIEM, KTÓRE WYZNACZA DŁUGOFALOWE KIERUNKI ROZWOJU REGIONU.

Na potrzeby strategii rozwoju Gminy Ksawerów na lata 2014 – 2020 sformułowano następującą wizję:

Gmina przyjazna dla przedsiębiorców, wygodna dla mieszkańców, zabezpieczająca potrzeby wszystkich grup społecznych i wiekowych.

Misja Gminy Ksawerów brzmi następująco:

Kreowanie rozwoju Gminy Ksawerów, jako samodzielnego administracyjnie, nowoczesnego ośrodka o zrównoważonym rozwoju gospodarczym i społecznym, zintegrowanego ze zurbanizowanym otoczeniem aglomeracji łódzkiej – miejsca pracy oraz bezpiecznego i wygodnego zamieszkiwania.

W celu realizacji wizji i misji Gminy, zdefiniowano katalog kluczowych dla jego rozwoju celów strategicznych oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. Łącznie zdefiniowano trzy cele strategiczne oraz dziesięć przyporządkowanych im celów operacyjnych, które prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
1.	Rozwój gospodarczy Gminy	I.1 Stworzenie konkurencyjnego obszaru aktywności gospodarczej
		I.2 Promocja Gminy
		I.3 Wspieranie działalności rolniczej
2.	Poprawa jakości życia mieszkańców	II.1 Integracja lokalnej społeczności
		II.2 Budowa społeczeństwa informacyjnego
		II.3 Budowa systemu opieki przedszkolnej oraz oferty edukacyjnej
		II.4 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
3.	Rozwój przestrzenny i ochrona środowiska	III.1 Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury technicznej
		III.2 Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców
		III.3 Organizacja wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych

Źródło: Opracowanie własne

Pierwszym celem strategicznym rozwoju Gminy Ksawerów jest Rozwój gospodarczy Gminy poprzez stworzenie konkurencyjnego obszaru aktywności gospodarczej. Sukces gospodarczy nie może być pełen bez odpowiedniej promocji, która w tym punkcie przewiduje również promocję osadniczego charakteru Gminy. Ponadto w ramach pierwszego celu strategicznego wyodrębniono również cel operacyjny dotyczący wspierania działalności rolniczej. Powodem jego uwzględnienia w strategii rozwoju jest wiejski charakter Gminy Ksawerów.

Drugi cel strategiczny przeznaczony do realizacji w okresie planowania do 2020 roku związany jest z poprawą jakości życia mieszkańców. Z uwagi na zwiększającą się liczbę mieszkańców Gminy, która związana jest ze zjawiskiem suburbanizacji istnieje konieczność zapewnienia zarówno obecnym jak i przyszłym mieszkańcom godnych warunków do życia. Zwiększająca się liczba mieszkańców Gminy jest jedną z szans jej rozwoju. Aby przyciągnąć nowych mieszkańców zaproponowano szereg działań na rzecz poszerzenia oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej na terenie gminy a także systematyczne poszerzanie oferty usług dla

mieszkańców w ramach celu operacyjnego II.1 Integracja lokalnej społeczności. Dostrzegając istotę Internetu w dzisiejszych czasach zaproponowano działania na rzecz upowszechniania dostępu do Internetu, zapisane w celu II.2. Ważnym elementem drugiego celu strategicznego jest Budowa opieki przedszkolnej oraz oferty edukacyjnej. Potencjalni mieszkańcy, którzy podejmują decyzję o wyborze nowego miejsca zamieszkania biorą pod uwagę również dostęp do szkół i przedszkoli. Pamiętać trzeba, że Gmina Ksawerów ma sporą konkurencję, w postaci gmin z terenu powiatu łódzkiego wschodniego i zgierskiego, które również poprzez swoje bliskie położenie do Łodzi mogą przyciągać potencjalnych mieszkańców. Dlatego właśnie tak ważne jest aby opracować atrakcyjną ofertę, na którą składa się również dobra edukacja, skierowaną do mieszkańców oraz odpowiednio ją wypromować. Nie można zapewnić mieszkańcom odpowiednim warunków do życia bez zapewnienia im odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa. W związku z tym w ramach II celu strategicznego wyodrębniono cel operacyjny związany podniesieniem poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, który obejmuje również działania związane z opieką zdrowotną. Wszystkie te elementy bezpośrednio wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców.

Ostatnim celem strategicznym, który został przeznaczony do realizacji w okresie planowania do 2020 roku jest Rozwój przestrzenny i ochrona środowiska. Jednym z trzech celów do niego przypisanych jest cel operacyjny III.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej. Odpowiednie wyposażenie w elementy infrastruktury technicznej terenów inwestycyjnych jak również terenów przeznaczonych pod inwestycje jest bardzo istotne z punktu widzenia atrakcyjności Gminy i ma istotne znaczenie przy podejmowaniu decyzji o lokalizacji inwestycji czy też przy wyborze miejsca do zamieszkania.

3. MISJA I WIZJA GMINY

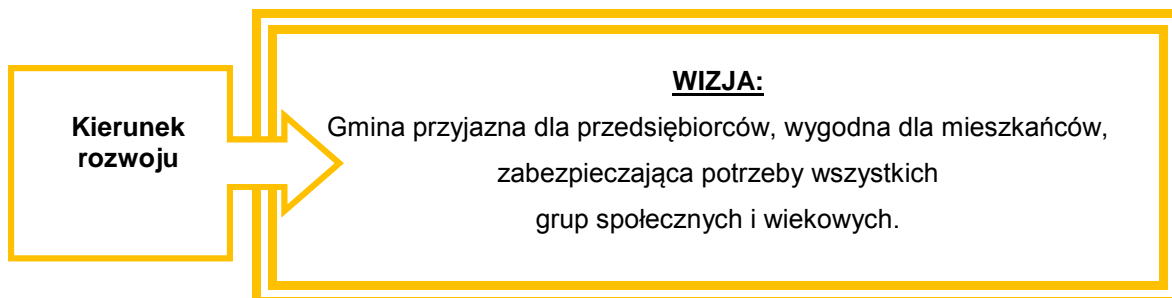
Misja i wizja porządkują przyszłość Gminy, wyznaczają ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowią wzorzec określający jej tożsamość, charakter oraz sposób postępowania. Określenie misji i wizji przedsięwzięcia pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji.

Analiza sytuacji obecnej Gminy na podstawie m.in. dostarczonych przez Urząd Gminy Ksawerów informacji oraz badania przeprowadzonego przez urzędników Gminy wśród mieszkańców, pozwoliło na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Gminy Ksawerów na najbliższe lata.

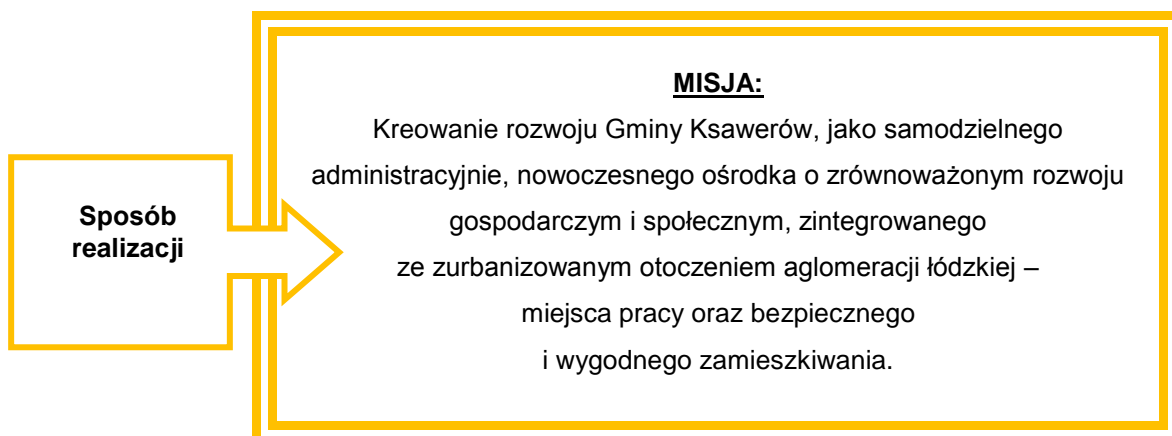
Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju Gminy w przyszłości oraz wyznaczenie ram dla działań realizowanych w Strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia którego, Gmina będzie dążyć w perspektywie najbliższych siedmiu lat. Jest ona generalną deklaracją obrazującą planowany proces rozwoju, który ma służyć poprawie sytuacji Gminy i jej mieszkańców w perspektywie kilku/kilkunastu lat. Warunkiem realizacji ustalonej misji jest podjęcie szeregu działań, które spowodują systematyczny, trwały wzrost gospodarczy i rozwój instytucjonalny, co w efekcie doprowadzi do podniesienia poziomu życia mieszkańców oraz świadczonych na ich rzecz usług publicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego – wizji. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem Strategii, któremu podporządkowane są główne cele realizowane przez Gminę oraz działania przez nią podejmowane.

Celem zdefiniowania misji Gminy Ksawerów jest określenie roli, jaką władze Gminy mają pełnić w dążeniu do najbardziej pożądanego przyszłego jego kształtu – wizji, w oparciu o posiadane zasoby i z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Gminy oraz kluczowych interesariuszy. Poniżej sformułowana wizja określa wytyczne dotyczące kierunku i sposobu działania władz Gminy przyjętego na okres do 2020 roku.

Rysunek 2. Misja, wizja Gminy Ksawerów

Osiągnięcie powyżej określonego stanu docelowego, będzie możliwe dzięki realizacji misji Gminy, którą jest:

4. STRATEGICZNE I OPERACYJNE CELE GMINY

ZIDENTYFIKOWANE CELE STRATEGICZNE WYZNACZAJĄ DOCELOWE, DŁUGOTERMINOWE KIERUNKI ROZWOJU GMINY KSAWERÓW. NASTĘPNYM KROKIEM JEST PRZEŁOŻENIE KIERUNKÓW ROZWOJU NA POZIOM SZCZEGÓŁOWYCH DZIAŁAŃ OPERACYJNYCH POPRZEC OKREŚLENIE I SFORMUŁOWANIE CELÓW OPERACYJNYCH.

Misja i wizja Gminy stanowią jedynie zwięzłe odzwierciedlenie ambicji władz Gminy, jej mieszkańców oraz kluczowych interesariuszy związanych ze stanem docelowym, do którego Gmina dąży w przyszłości. Cele strategiczne wskazują natomiast pożądane kierunki rozwoju, konkretyzując obszary, na jakie władze Gminy powinny ukierunkować swoje działania.

Diagnoza społeczno – gospodarcza i przeprowadzona na jej podstawie analiza SWOT, jak również wyniki sondażu społecznego pozwoliły na określenie trzech strategicznych celów rozwoju Gminy Ksawerów:

- I. Rozwój gospodarczy Gminy**
- II. Poprawa jakości życia mieszkańców**
- III. Rozwój przestrzenny i ochrona środowiska**

Gmina Ksawerów, podobnie jak inne jednostki samorządu lokalnego, zarówno na terenie województwa łódzkiego, jak i w innych województwach, dysponuje ograniczonymi zasobami w kontekście realizacji wszystkich wymienionych powyżej celów strategicznych. W związku z powyższym należy zadbać o to, aby w pierwszej kolejności realizowane były cele niezbędne do właściwego funkcjonowania Gminy.

4.1. CEL STRATEGICZNY 1

Rozwój gospodarczy Gminy

Cel operacyjny I.1

Stworzenie konkurencyjnego obszaru aktywności gospodarczej

Gmina Ksawerów reprezentuje znaczący potencjał w kwestii rozwoju przedsiębiorczości. Ważne w tym względzie jest funkcjonowanie na terenie Gminy podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (ul. Giędlowa). Choć jest już całkowicie zagospodarowana, to należy podkreślić, iż w jej sąsiedztwie przy ul. Giędlowej znajdują się również tereny inwestycyjne, które w planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod inwestycje. Trzeba również zaznaczyć, iż obecnie trwają prace nad zmianą przeznaczenia terenów po dawnym Rynku Hurtowym również położonych w bezpośrednim sąsiedztwie podstrefy ŁSSE, na tereny inwestycyjne. W takiej sytuacji należy rekomendować władzę Gminy podjęcie działań w celu włączenia wspomnianych terenów inwestycyjnych w obszar SSE. Działanie takie z pewnością bardzo pozytywnie wpłynie na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy i zaowocuje nowymi inwestycjami na tym terenie. W tym celu niezbędny jest remont ul. Giędlowej, przy której położone są omawiane tereny inwestycyjne, uwzględniający także zachowanie parametrów drogi, aby mogły się po niej poruszać ciężkie samochody. Konieczne jest również wyposażenie terenów inwestycyjnych pozostających poza strefą SSE w niezbędne elementy infrastruktury technicznej tj. sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazownicza, elektryczna itd.

Ponadto o potencjale miejsca świadczy właśnie stan stu procentowego zagospodarowania obecnej podstrefy SSE. Znaczący to tyle, że inwestorom odpowiada miejsce i można przypuszczać, że o ile pojawią się nowe tereny SSE, o tyle pojawią się nowi inwestorzy.

O atrakcyjności obszaru decyduje również w dużej mierze jego dobre położenie. Wspomniane tereny inwestycyjne posiadają bardzo dobry dojazd do węzła drogi ekspresowej S 14 Bis, którą bezpośrednio połączona jest z drogą ekspresową S 8. Ta z kolei stanowi idealne połączenie do węzłów autostradowych A1 i A2. Położenie takie ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia przyciągnięcia nowych inwestorów.

Biorąc pod uwagę potencjał w obszarze aktywności gospodarczej władze Gminy Ksawerów powinny skupić się na działaniach, które pozwolą zaoferować obszar Gminy jako miejsce dogodne do zainwestowania na jak najszerszym forum. W tym celu warto byłoby zastanowić się nad podjęciem współpracy z Powiatem Pabianickim oraz pozostałymi gminami wchodzącymi w jego skład, które również mają mocne podstawy do tego, aby przyciągać inwestorów. Wspólna oferta inwestycyjna miałaby o wiele silniejszy przekaz i mogłaby zostać szerzej prezentowana. Bez względu na zakres współpracy z innymi podmiotami samorządowymi oferta inwestycyjna powinna być sporządzona w sposób czytelny i jasny poprzez zawarcie w niej wszystkich niezbędnych informacji.

Na wzrost atrakcyjności regionu wpływa również poziom dialogu pomiędzy przedsiębiorcą a samorządem, gdzie to przede wszystkim urząd powinien dostosować się i sprostać potrzebom obecnych i potencjalnych inwestorów. Dużym udogodnieniem byłoby powołanie nowej jednostki bądź wyodrębnienie ze struktur urzędu komórki organizacyjnej, która kompleksowo zajęłaby się obsługą przedsiębiorcy, poczynając od stworzenia ogólnodostępnej oferty inwestycyjnej (np. strona internetowa) poprzez faktyczną pomoc w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej. W kolejnych etapach urząd Gminy mógłby świadczyć usługi doradztwa z zakresu pozyskiwania środków unijnych.

O konkurencyjności obszaru pod względem inwestycyjnym decyduje również dostęp do wykwalifikowanej kadry pracowniczej. Warto więc zadbać o odpowiednio funkcjonujący system przepływu informacji pomiędzy przedsiębiorcą a Powiatem, jako jednostką odpowiedzialną za szkolnictwo ponadgimnazjalne, w celu jego dostosowania do potrzeb rynku pracy. W tym przypadku Urząd Gminy może być jednostką pośredniczącą pomiędzy przedsiębiorcą a Starostwem Powiatowym w Pabianicach. Ponadto Gmina dysponuje również szerokim wachlarzem instrumentów (np. ulgi w podatkach, zachęty czynszowe), które umiejętnie użyte, mogą stanowić atrakcyjną ofertę dla przedsiębiorcy.

Tak podjęte działania przyczynią się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i pozytywnie wpłyną na rozwój gospodarczy Gminy.

Dobra praktyka

1. Oferta inwestycyjna Gminy Miasta Ozorków

2. Karta Młodego Przedsiębiorcy

1. Gmina Miasto Ozorków przygotowała swoją ofertę inwestycyjną w 2011 roku. Zawiera dokładne informacje na temat zasobów Gminy, istotnych z punktu widzenia inwestora. Oferta zawiera szczegółowy opis lokalizacji terenów inwestycyjnych z uwzględnieniem dostępności komunikacyjnej, infrastruktury technicznej oraz planu zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: www.ozorkow.bip.net

2. Karta Młodego Przedsiębiorcy to program będący odpowiedzią powiatu nyskiego na problemy związane z aktualną sytuacją na rynku pracy i depopulacją. W ramach Karty Młodego Przedsiębiorcy, osoby do 30 r. ż. Prowadzące firmy na terenie powiatu nyskiego mogą liczyć na 30 – 40% rabaty m.in. na obsługę księgową, oprogramowanie, bezpłatne doradztwo, pomoc w przygotowaniu biznesplanu, rejestrowaniu firm, przygotowanie pakietów promocyjnych, zniżki w marketach budowlanych, darmowy rachunek bankowy czy usługi mechanika. Zniżki wiążą się również z obniżeniem stawek podatku od nieruchomości, wprowadzeniem ulg inwestycyjnych czy bezpłatnym dostępem do pomieszczeń na prowadzenie szkoleń. Wśród podmiotów oferujących rabaty lub pomoc młodym przedsiębiorcom znalazły się biura księgowe, banki, markety, hurtownia motoryzacyjna i warsztat oraz lokalne samorzady.

Źródło: <http://kmp.nysa.pl/>

Proponowane działania:

- Stworzenie jednolitej oferty inwestycyjnej
- Stworzenie portalu internetowego dla przedsiębiorcy
- Promocja i upowszechnienie informacji o Gminie
- Prywatyzacja zasobu komunalnego Gminy
- Inicjowanie przedsięwzięć gospodarczych, wykorzystujących wiedzę i innowacyjne technologie na bazie łódzkiej nauki i przedsiębiorczości
- Wspieranie procesów podnoszących mobilność mieszkańców Gminy w zakresie dostosowania do wymogów rynku pracy
- Wspieranie inicjatyw gospodarczych na terenie Gminy Ksawerów
- Stworzenie jednostki odpowiedzialnej za obsługę przedsiębiorcy
- Przygotowanie infrastruktury technicznej pod kolejne tereny inwestycyjne w sąsiedztwie ŁSSE

Cel operacyjny I.2

Promocja Gminy

Istotna z punktu widzenia prawidłowego działania Gminy jest jej promocja. Warto przypomnieć, iż aż 60% mieszkańców Gminy biorących udział w badaniu ankietowym oceniło promocję Gminy jako przeciętną. W związku z tym, w celu zapewnienia skuteczności celu operacyjnego I.1 niezbędne jest przeprowadzenie zintensyfikowanej i skoordynowanej akcji promocyjnej. Istotne aby pamiętać, iż by oferta skierowana do przedsiębiorców była skuteczna musi być odpowiednio wypromowana. W tym celu ważny jest udział przedstawicieli Gminy na wszelkiego rodzaju targach gospodarczych, organizowanych nie tylko na terenie Polski, ale również poza jej granicami, gdzie przygotowana wcześniej oferta inwestycyjna mogłaby zostać odpowiednio zaprezentowana.

Ankietowani wskazali również, iż jeśli chodzi o formę promocji Gminy to najczęściej spotykali się z nią poprzez organizację imprez oraz Internet. Należy zauważyć, iż Gmina Ksawerów na swoim koncie ma cykliczną imprezę w postaci Uroczystego Spotkania z Przedsiębiorcami, gdzie wręczane są im nagrody tj. statuetki za działanie na rzecz lokalnej społeczności. Ten rodzaj działalności należy kontynuować z uwagi na fakt, iż organizowanie imprez przez urząd Gminy jest doskonałą formą pokazania swojego wizerunku jako miejsca przyjaznego przedsiębiorcy. Imprezą promującą będzie zarówno konkurs, zawody dla dzieci np. Projekt Mały Przedsiębiorca, do którego zgłaszać będą swoje pomysły na biznes, jak również uroczystość wręczenia tytułu Przedsiębiorca Roku Gminy Ksawerów. Taki rodzaj imprez w doskonały sposób kształtuje postawy pro przedsiębiorcze w społeczeństwie już od najmłodszych lat, co może zapoczątkować w przyszłości.

Mówiąc o promocji nie należy zapominać o najsilniejszym przekąźniku informacji jakim jest Internet. Wykorzystać go można jako sposób przekazywania informacji na temat istotnych wydarzeń mających miejsce na terenie Gminy oraz do popularyzacji działań podejmowanych

przez jej władze. Należy również pamiętać o popularyzowaniu wizerunku Gminy nie tylko jako miejsca przyjaznego przedsiębiorcy, ale również atrakcyjnego zarówno dla jej obecnych, jak i przyszłych mieszkańców.

Gmina Ksawerów z uwagi na swoje położenie w pobliżu dużych aglomeracji miejskich: Łodzi i Pabianic oraz ogólnokrajowe tendencje do osiedlania się poza miastem, w bliskich od niego odległościach, ma ogromną szansę na stały wzrost liczby mieszkańców. Z przeprowadzonej diagnozy Gminy wynika, iż w analizowanym okresie liczba mieszkańców Gminy zwiększyła się, co przy zdecydowanym spadku mieszkańców miasta Pabianice, potwierdza powyższą tezę. Aby oferta osadnicza Gminy Ksawerów mogła konkurować z pozostałymi ościennymi gminami musi być odpowiednio rozpropagowana. W tym celu należałoby stworzyć stronę internetową, na której potencjalni mieszkańcy uzyskaliby szczegółowe informacje na temat dostępności terenów pod zabudowę mieszkaniową, zgodności z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a także stopnia ich wyposażenia w elementy infrastruktury technicznej. Warto byłoby zastanowić się również nad ustanowieniem jednostki, której zadaniem byłaby kompleksowa obsługa potencjalnych mieszkańców. Oczywiście wszystkie wymienione zadania uwzględniać muszą możliwości finansowe Gminy.

Należy również zaznaczyć, iż promocja byłaby skuteczniejsza poprzez współpracę wszystkich jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu pabianickiego włącznie ze Starostwem Powiatowym w Pabianicach, które mogłoby pełnić rolę koordynacyjną. Przewagą wspólnej oferty osadniczej, skupiającej wszystkie zainteresowane jednostki, nad ofertą pojedynczej gminy jest dostępność informacji w jednym czasie i miejscu oraz stworzenie spójnego obrazu terenów. Przedstawiając ofertę kompleksowo tzn. wskazując, gdzie i z jakich atrakcji na terenie całego powiatu można skorzystać, stawiamy ją w uprzywilejowanej pozycji.

Niejednokrotnie z terenu danej gminy łatwiej jest dojechać na basen czy halę sportową do sąsiedniej miejscowości. Oferty kulturalne, sportowe gmin mogą się uzupełniać i w tym względzie ich wspólna prezentacja staje się również bardziej atrakcyjna dla potencjalnego odbiorcy. Wspólna promocja może również pełnić funkcję swoistego motywatora, gdyż gminy dążąc będą do polepszania swojej oferty w celu konkurowania z gminami sąsiednimi. Bez względu na charakter oferty – wspólny czy indywidualny – musi ona być przygotowana w sposób rzetelny i jak najpełniej odpowiadać na potrzeby potencjalnych mieszkańców.

Dobra praktyka – Kampania reklamowa „Zostań naszym sąsiadem” – Żory

W 2012 roku ruszyła kampania mieszkaniowa pod hasłem „Zostań naszym sąsiadem”, która skierowana była do wszystkich mieszkańców regionu (potencjalnych nowych mieszkańców jak i deweloperów). Jej głównym celem było pokazanie jak wiele gmina ma do zaoferowania i jak dogodne warunki do zamieszkania reprezentuje. Twarzami kampanii reklamowej byli znani ludzie z tego terenu np. żorska modelka Greta Ludziejewska. Kampania nie opierała się jedynie na ogłoszeniach prasowych, billboardach i specjalnie na tą okazję przygotowanych spotach reklamowych. Istotnym elementem promocji miasta Żor jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania było stworzenie portalu internetowego, na którym znajdują się informacje

między innymi na temat ofert sprzedaży działek budowlanych, sprzedaży i wynajęcia domów oraz mieszkań. Na stronie internetowej swoje oferty sprzedaży bądź wynajmu mieszkań mogą zamieszczać zarówno osoby prywatne, agencje nieruchomości oraz deweloperzy. Oferty można zamieszczać na łamach portalu na bardzo korzystnych warunkach finansowych.

Źródło: www.nieruchomosci.zory.pl

Proponowane działania:

- Organizowanie imprez kulturalnych/ sportowych promujących zarówno przedsiębiorczy, jak i społeczny charakter Gminy
- Udział w targach i wydarzeniach gospodarczych
- Udział i współudział w imprezach promocyjnych
- Stworzenie strony internetowej dla potencjalnych mieszkańców
- Współpraca z gminami partnerskimi
- Propagowanie wiedzy o Gminie wśród dzieci i młodzieży
- Inicjowanie i realizacja przedsięwzięć w ramach koncepcji partnerstwa publiczno – prywatnego
- Opracowanie materiałów promocyjnych i kolportaż

Cel operacyjny I.3

Wspieranie działalności rolniczej

Trzecim celem operacyjnym w ramach celu strategicznego związanego z rozwojem gospodarczym Gminy jest wspieranie i rozwój działalności rolniczej, której w związku z wiejskim charakterem Gminy, w takim dokumencie strategicznym nie można pominąć.

Gospodarstwa rolne na terenie Gminy są silnie rozdrobnione i z tego względu warto zaproponować działania zmierzające do ich konsolidacji, prowadzącej do ich większej wydajności i opłacalności.

W tym wypadku uzasadnionym wydaje się być wspieranie tworzących się zrzeszeń np. grup producenckich czy rolnych, które wspólnie realizować będą bardziej efektywne i dochodowe projekty. Najważniejsze korzyści, w wyniku zrzeszania się gospodarstw w grupy producenckie to:

- Uzyskiwanie wyższych przychodów ze sprzedaży swoich produktów w wyniku eliminacji pośredników
- Możliwość tańszego zakupu środków do produkcji dzięki upustom, uzyskanym przy zakupie większej partii tych środków
- Większa szansa zawarcia długoterminowych kontraktów z odbiorcami, dzięki zapewnieniu odpowiedniej ilości i jakości produktu
- Możliwość prowadzenia wspólnych inwestycji

- Łatwiejszy dostęp do informacji rynkowej,
- Lepszy dostęp do informacji technologicznej i ekonomicznej (usługi specjalistów)
- Możliwość wspólnej promocji, reklamy, sprzedaży i dystrybucji produktów

Dokumenty strategiczne województwa łódzkiego takie jak Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030 jako główne „lokomotywy wzrostu” całego regionu wskazują m. in. innowacyjne rolnictwo oraz przetwórstwo rolno – spożywcze. Podobnie jeśli chodzi o dokumenty na szczeblu krajowym takie jak Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020, który duży nacisk kładzie na tworzenie się grup producenckich i to one mają największe szanse na pozyskanie dofinansowania do swojej działalności.

Proponowane działania:

- Wspieranie inicjatyw poprawiających jakość i strukturę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym scalanie gruntów
- Wspieranie rozwoju i tworzenia przedsiębiorczości na obszarach odchodzących od tradycyjnej działalności rolniczej
- Propagowanie nowoczesnych form produkcji rolnej
- Aktywizacja obszarów wiejskich poprzez rozwój przedsiębiorczości oraz poprawę efektywności produkcji rolno - spożywczej

4.2. CEL STRATEGICZNY II

Poprawa jakości życia mieszkańców

Cel strategiczny II.1

Integracja lokalnej społeczności

Kolejnym celem strategicznym jest poprawa jakości życia mieszkańców, co ma kluczowe znaczenie jeśli chodzi o przyciąganie nowych osadników na teren Gminy. Wspomniany wcześniej potencjał Gminy w zakresie wzrostu liczby mieszkańców spowodowany dogodną lokalizacją, należy wspomóc wdrażając odpowiednie mechanizmy.

Bardzo ważna dla rodzin jest szeroka i ogólnodostępna oferta zarówno kulturalna, jak i sportowa. Obecny Gminny Dom Kultury z Biblioteką w Ksawerowie mimo swojej aktywnej działalności nie jest w stanie sprostać wszystkim oczekiwaniom. Chcąc stanowić atrakcyjną ofertę osadniczą dla osób z terenu Pabianic i Łodzi chcących zmienić miejsce zamieszkania trzeba stworzyć bogatą ofertę zajęć dostępnych po godzinie 16-tej. Duże znaczenie w tym względzie mają również organizacje pozarządowe, które często są animatorami życia kulturalnego dla społeczności, w których działają. Niejednokrotnie na ich działalność nie potrzeba dużych nakładów finansowych, a efekty ich pracy są ogromne. Warto byłoby wykorzystać ich potencjał i trwale zaangażować w życie lokalnej społeczności. Na terenie Gminy działa już stowarzyszenie Signum Polonicum, które poprzez zajęcia nauki walki krzewi tradycje polskiej kultury narodowej i polskie tradycje orężne. Zajęcia te podobnie jak inne zajęcia sportowe, czy kulturalne prowadzone przez Dom Kultury cieszą się dużą popularnością i wskazują ogromne zapotrzebowanie tzw. oferty po 16-tej.

Z uwagi na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, dostrzeganym również na terenie analizowanej jednostki, Gmina chcąc być miejscem postrzeganym jako atrakcyjne i przyjazne mieszkańcom musi uwzględniać potrzeby osób starszych. W związku z tym dobrze byłoby podjąć działania w zakresie zorganizowania na terenie Gminy ośrodka dziennego pobytu dla osób starszych, który sprawowałby opiekę nad nimi w czasie pracy ich członków rodzin. Działalność takiej placówki znacznie ułatwiłaby funkcjonowanie rodzinom opiekującym się osobami starszymi, które nie chcą bądź nie mogą oddać takiej osoby do domu pomocy społecznej. Należy jednak bezwzględnie podkreślić, iż działania takie uwzględniać muszą możliwości Urzędu Gminy zarówno organizacyjne jak i finansowe.

Istotnym z punktu widzenia poprawy jakości życia mieszkańców jest modernizacja budynków użyteczności publicznej w celu ich jeszcze lepszego wykorzystania i dostosowania do ich potrzeb. W tym miejscu należy uwzględnić również wszelkie działania dostosowujące te obiekty

do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, gdyż wpłyną one na pozytywne kreowanie wizerunku Gminy jako miejsca przyjaznego mieszkańcom.

Z pewnością integracji lokalnej społeczności sprzyjać będą działania Gminy w zakresie wspierania lokalnych talentów, które poprzez prezentację na szerszym forum wojewódzkim, krajowym i ponadnarodowym będą stanowić dodatkowy element jej promocji.

Dobra praktyka

- 1. Centrum Aktywnego Seniora – Łódź**
- 2. Miejska Karta Seniora – Łódź**
- 3. Łódzka Karta Dużej Rodziny**

1. Centrum Aktywnego Seniora

W Łodzi od 2012 roku działają Centra Aktywnego Seniora. W sumie na terenie miasta działa ich 5 i mają na celu wszechstronną aktywizację i integrację społeczną osób po 60 roku życia. Projekt ma charakter społeczno – edukacyjny, który poprzez swój program dąży do ukształtowania wśród seniorów nawyków do czynnego, kreatywnego spędzania wolnego czasu, rozwoju umiejętności, nauki radzenia sobie w nowych sytuacjach oraz dostosowania się do realiów obecnego świata. Oferta CAS podzielona jest na cztery bloki tematyczne: Akademia III Wieku, Aktywny Senior, Nowe Technologie oraz Kultura. W Akademii III Wieku uczestnicy korzystają z lektoratów językowych, warsztatów artystycznych, spotkań z lekarzami różnych specjalizacji. II blok tematyczny to aktywna gimnastyka w różnych formach: joga, tai –chi, wycieczki itd. Na zajęciach z nowych technologii seniorzy uczą się obsługi komputera. Ostatni blok tematyczny dostarcza wrażeń kulturalnych poprzez zajęcia teatralne, wokalne oraz taneczne. Centra Aktywnego Seniora w większości działają przy domach kultury na terenie miasta.

Źródło: www.seniorzy.uml.lodz.pl

2. Miejska Karta Seniora

Karta Seniora obejmuje szereg zniżek i udogodnień dla osób po 60 roku życia. Posiadacz karty ma prawo do zniżek w różnych miejscach: placówkach opieki zdrowotnej, restauracjach, teatrach i klubach fitness. Ponadto seniorzy mogą korzystać z tańszej komunikacji miejskiej, różnorodnej oferty tańszych szkoleń czy też oferty wyjazdów wakacyjnych. Atrakcyjność oferty zależy od propozycji i inicjatywy partnera programu.

Źródło: Źródło: www.seniorzy.uml.lodz.pl

3. Łódzka Karta Dużej Rodziny

Karta jest elementem polityki społecznej Urzędu Miasta Łodzi, której celem jest promowanie rodzin wielodzietnych oraz ułatwienie im dostępu do dóbr kultury, sportu i rekreacji.

Posiadacze kart mają możliwość skorzystania z tańszych, ulgowych biletów bądź zniżek na różne usługi. Katalog partnerów programu jest stale poszerzany co korzystnie wpływa na atrakcyjność Karty Dużej Rodziny

Źródło www.uml.lodz.pl

Proponowane działania:

- Wspieranie działalności organizacji pozarządowych

- Wspieranie wolontariatu i inicjatyw pozarządowych rozwiązujących problemy społeczne
- Wspieranie inicjatyw obywatelskich
- Zapewnienie sprawnego systemu komunikacji między instytucjami a obywatelami
- Podejmowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu aktywizację i poprawę jakości życia seniorów
- Stworzenie ośrodka dziennego pobytu dla osób starszych
- Likwidacja barier architektonicznych
- Rozwój i modernizacja obiektów użyteczności publicznej
- Działania na rzecz poszerzania oferty kulturalnej, sportowej rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców
- Promowanie i wyróżnianie osiągnięć byłych i obecnych mieszkańców Gminy
- Wspieranie uzdolnionych mieszkańców Gminy (np. stypendia)
- Nawiązywanie współpracy i partnerstw z miastami w krajach UE w celu podniesienia atrakcyjności Gminy
- Uruchomienie świetlic wiejskich
- Upowszechnienie sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży
- Efektywne wykorzystanie Stadionu w Woli Zaradzyńskiej

Cel strategiczny II.2

Budowa społeczeństwa informacyjnego

W dobie informatyzacji i cyfryzacji istotne jest zapewnienie szerokiego dostępu do Internetu, który obecnie jest głównym i największym źródłem informacji. Bardzo dobrym początkiem jest organizowanie na terenie Gminy Ksawerów bezpłatnych kursów komputerowych dla seniorów oraz bezpłatny dostęp do Internetu w bibliotece gminnej.

Dużego znaczenia w tym zakresie nabiera rozwój e – usług, dzięki którym znacznej poprawie ulega system zarządzania w urzędach, który z kolei może znacznie skrócić czas załatwienia niezbędnych spraw. W związku z tym, należy uwzględnić takie działania, jak wprowadzenie e – usług w urzędzie Gminy oraz wszystkich jednostkach podległych. Takie komplementarne działanie zapewni kompatybilność funkcjonowania całego systemu teleinformatycznego i przyczyni się do skrócenia czasu obsługi petenta oraz zapewni wzrost poziomu usług. W celu prawidłowego działania systemu niezbędne jest również powzięcie działań w postaci szkoleń i kursów pracowników urzędu i wszystkich jednostek podległych w zakresie funkcjonowania nowych technologii informatycznych. Należy podkreślić, iż tak przeprowadzone działania przyczynią się do sprawnej realizacji celów operacyjnych I.1 Stworzenie konkurencyjnego obszaru aktywności gospodarczej, oraz I.2. Promocja Gminy.

Dopełnieniem sprawnie działającego systemu informatycznego zapewniającego właściwą realizację wspomnianych wyżej celów operacyjnych, będzie powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu dla mieszkańców.

Dobra praktyka :

1. Wdrożenie Kompleksowego Systemu Obiegu Dokumentów w Gminie Zabrze w powiązaniu z platformą SEKAP

2. Sieć HotSpotów w Pabianicach

1. Głównym założeniem tego przedsięwzięcia było powstanie elektronicznego systemu obiegu dokumentów w Urzędzie Miejskim w Zabrzu, zintegrowanego z regionalną platformą usług publicznych SEKAP. Projekt zakładał połączenie wszystkich wydziałów Urzędu Miejskiego kompleksowym systemem obiegu dokumentów zintegrowanym z platformą SEKAP (Systemem Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej) oraz udostępnienie za jej pośrednictwem elektronicznych usług publicznych klientom Urzędu. Dzięki takiemu rozwiązaniu mieszkańcy mają możliwość realizowania spraw urzędowych z zakresu działalności gospodarczej, podatków, spraw meldunkowych i wielu innych przez Internet - 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu. Aby z niej skorzystać, wystarczy założyć skrzynkę kontaktową na platformie SEKAP, zalogować się, wybrać z listy Urząd Miejski w Zabrzu oraz interesującą nas usługę, a następnie wypełnić elektroniczny formularz i przesłać go do Urzędu, gdzie za pośrednictwem Kompleksowego Systemu Obiegu Dokumentów trafi on do odpowiedniego wydziału.

Źródło: <http://www.um.zabrze.pl>

2. Obecnie na terenie Pabianic działa 5 punktów HotSpot, z których 4 zapewniają bezpłatny dostęp do szerokopasmowego Internetu.

Źródło: <http://www.hotspot.pl/>

Proponowane działania:

- Wdrażanie technik innowacyjnych w pracy instytucji publicznych
- Działanie na rzecz zapewnienia powszechnego dostępu do infrastruktury i usług elektronicznych np. HotSpoty
- Wspieranie działań w celu ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego

Cel strategiczny II.3

Budowa systemu opieki przedszkolnej oraz oferty edukacyjnej

Gmina Ksawerów jako jednostka samorządu terytorialnego zobowiązana została w swych kompetencjach do organizowania i nadzoru nad szkolnictwem na poziomie podstawowym i gimnazjalnym oraz edukacją przedszkolną. Należy podkreślić, iż rodziny z dziećmi planujące zmianę miejsca zamieszkania biorą pod uwagę również dostęp do edukacji na danym obszarze. Dobrze działający system szkolnictwa może wpłynąć na ten wybór.

Na chwilę obecną na terenie Gminy funkcjonuje jedno przedszkole publiczne w Widzewie z oddziałem przedszkolnym w Woli Zaradzyńskiej oraz jedno prywatne prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus. Niestety liczba dostępnych miejsc jest zdecydowanie nie wystarczająca i w obliczu zmieniających się przepisów dotyczących edukacji przedszkolnej należy podjąć konkretne działania. Stworzenie nowych miejsc przedszkolnych dla dzieci od 3 roku życia poprzez rozbudowę istniejących, bądź budowę nowych będzie odpowiednim rozwiązaniem i z pewnością przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Możliwość zapewnienia miejsc wszystkim maluchom z terenu Gminy, jak również stworzenie odpowiednio rozbudowanej oferty zajęć pozytywnie wpłynie na wizerunek jednostki jako przyjaznej mieszkańcom. Należy również podkreślić, iż ten poziom edukacji jest nie tylko istotny z uwagi na to, iż zapewnia opiekę podczas godzin pracy rodziców, ale oferuje również dzieciom nieograniczone możliwości rozwoju intelektualnego i emocjonalnego dając tym samym solidne podstawy na przyszłość.

W kwestii poprawy życia mieszkańców istotne jest również szeroka i dobrze dopasowana edukacja na szczeblu podstawowym i gimnazjalnym. W tym celu warto byłoby poszerzać ofertę zajęć pozaszkolnych, które rozwijałyby zainteresowania dzieci i stanowiłyby ciekawą alternatywę wobec popołudnia przed komputerem. Dla zapewnienia właściwie działającego systemu szkół podstawowych, spełniającego oczekiwania rodziców należy odpowiednio przygotować i rozwijać działalność świetlic szkolnych. Z uwagi na fakt zwiększającej się liczby dzieci, które z nich korzystają, stały się istotnym elementem usług jakie oferuje szkoła.

Jeśli chodzi o szkoły gimnazjalne to szkoła w Ksawerowie cieszy się dużą popularnością wśród uczniów szkół pabianickich i trzeba dążyć do jak największego przyływu uczniów również z terenu sąsiednich gmin. Cel ten można zrealizować poprzez szeroką ofertę zajęć jak również dobrze wykwalifikowaną kadrę, która zdecydowanie wpływa na wysoki poziom i jakość kształcenia. Aby dostosowywać umiejętności i wiedzę nauczycieli do ciągle zmieniających się wymogów i standardów nauczania wskazane są wszelkiego rodzaju kursy i szkolenia. W tej kwestii dobrze prezentuje się działalność Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Pabianicach.

Wszystkie te działania w zakresie edukacji z pewnością przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców i pozytywnie wpłyną na wizerunek Gminy jako miejsca wygodnego do osiedlania się.

Proponowane działania:

- Rozbudowa gminnego przedszkola
- Rozbudowa bazy przedszkola, szkół podstawowych i gimnazjum zgodnie z bieżącymi potrzebami
- Dokonywanie bieżących remontów i termomodernizacji oraz inwestycji mających na celu usuwanie barier architektonicznych
- Podnoszenie standardu technicznego i wyposażenia placówek
- Kontynuowanie działań opiekuńczych np.: dożywianie, stypendia socjalne

- Podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej na wszystkich poziomach nauczania
- Wspieranie szkół i organizacji samorządowych w zakresie realizacji form letniego i zimowego wypoczynku
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację dodatkowych zajęć opiekuńczo – dydaktyczno – wychowawczych
- Parametryzacja i standaryzacja etatów administracyjno – obsługowych w placówkach oświatowych
- Promocja oraz wyróżnianie osiągnięć dydaktyczno – oświatowych poszczególnych placówek
- Realizacja autorskiego projektu edukacyjnego dla rodziców i dzieci od 1,5 roku życia

Cel strategiczny II.4

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców

W celu poprawy jakości życia mieszkańców niezbędne jest podniesienie poziomu ich bezpieczeństwa. Nie będzie to możliwe bez właściwie działających jednostek porządku publicznego Policji i Straży Pożarnej. Trzeba zaznaczyć, iż współpraca pomiędzy władzami urzędu Gminy a tymi jednostkami układa się bardzo dobrze, co stanowi doskonałą podstawę do realizacji tego zadania. W Gminie Ksawerów działa posterunek Policji, który administracyjnie podlega Komendzie Powiatowej Policji w Pabianicach. Gmina obecnie finansuje 1 etat dzielnicowego, co zdecydowanie przekłada się na liczbę patroli. Istotne z punktu widzenia prawidłowego zabezpieczenia zadań jednostek porządku publicznego zarówno policji, jak i straży pożarnej jest wyposażenie ich w odpowiedni sprzęt i warunki do pracy. Gmina Ksawerów poprzez dofinansowanie zakupu samochodów, specjalistycznego sprzętu, potrzebnych do działań operacyjnych oraz modernizację budynków jednostek przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców. Trzeba podkreślić, iż podjęcie proponowanych działań uwzględniać musi możliwości finansowe Gminy.

Warto również zaznaczyć, iż dobrze wyedukowane społeczeństwo w zakresie bezpieczeństwa jest w stanie użyć wyuczonych technik zachowania w sytuacjach trudnych. W związku z tym istotne są wszelkie spotkania służb mundurowych z mieszkańcami w celu przekazywania im odpowiedniej wiedzy w tym zakresie. Jeśli chodzi o dzieci to idealnym miejscem do tego są szkoły i przedszkola, gdyż im wcześniej zaczniemy uczyć prawidłowych reakcji tym mamy większą szansę użyć ich właściwie w przyszłości. Przekaz takich spotkań wspomóc można o wszelkiego rodzaju pokazy służb mundurowych podczas imprez plenerowych.

Kolejną istotną kwestią związaną z zapewnieniem dogodnych warunków do życia są kwestie zdrowotne. Tylko zdrowe społeczeństwo może być aktywne kulturalnie, sportowo i społecznie. W związku z tym należy zwrócić również szczególną uwagę na wszelkie działania w sferze opieki zdrowotnej. W szczególności działania takie powinny być nakierowane na podniesienie poziomu zdrowia mieszkańców poprzez poszerzenie oferty specjalistycznych usług

medycznych w Ośrodku Zdrowia MEDiKSA w Ksawerowie. W tym wypadku istotne byłoby również doposażenie jednostki w potrzebny sprzęt medyczny, gdyż niejednokrotnie poszerzenie oferty jest z tym związane.

Trzeba podkreślić, iż bardzo ważny jest udział w programach profilaktycznych w zakresie zwalczania chorób cywilizacyjnych. Akcje takie mają na celu wczesne wykrywanie chorób, gdyż zdecydowanie zwiększa to szanse na wyleczenie. Gmina ponadto w tym przypadku mogłaby zaangażować się w akcje informacyjne i edukacyjne mieszkańców, mające na celu uświadomienie im, jak ogromne znaczenie ma wczesna diagnoza w przypadku chorób cywilizacyjnych. Działania informacyjne są również istotne, gdyż bez właściwej edukacji społecznej programy profilaktyki nie będą skuteczne z uwagi na znikomą frekwencję. Dla osiągnięcia zadowolenia mieszkańców z opieki zdrowotnej należy dążyć do systematycznej poprawy jakości obsługi w placówce. Z punktu widzenia rozwijania obszaru opieki zdrowotnej na omawianym obszarze urząd Gminy może podjąć działania na rzecz zachęcania podmiotów prywatnych działających w służbie zdrowia do otwierania swoich placówek na terenie Gminy, co służyć będzie poprawie jakości usług w placówkach, jak również przyczyni się do poprawy i poszerzenia rynku specjalistycznych usług medycznych na terenie Gminy Ksawerów.

Proponowane działania:

- Modernizacja i doposażenie jednostek porządku publicznego
- Edukacja mieszkańców poprzez udział służb mundurowych w imprezach organizowanych przez Gminę (prelekcje, pokazy ratownictwa, akcji policyjnych)
- Organizowanie pogadarek w szkołach na temat bezpieczeństwa.
- Współpraca z służbami mundurowymi w zakresie organizacji imprez
- Rozwijanie współpracy z jednostkami porządku publicznego w zakresie obszarów problemowych
- Poprawa bezpieczeństwa dojazdu uczniów do szkół
- Prowadzenie profilaktyki w zakresie zwalczania chorób cywilizacyjnych
- Zwiększenie dostępu i rozszerzenie zakresu świadczeń, z uwzględnieniem specjalistycznych świadczeń medycznych
- Modernizacja i doposażenie istniejącej bazy leczenia otwartego oraz tworzenie warunków do powstawania nowych placówek zdrowotnych, w tym placówek niepublicznych
- Inicjowanie i realizacja zadań i programów z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki chorób.

4.3. Cel strategiczny III

Rozwój przestrzenny i ochrona środowiska

Cel strategiczny III.1

Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury technicznej

Cel operacyjny Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej został umieszczony w Strategii, gdyż jest kluczowy z punktu widzenia prawidłowej realizacji dwóch pierwszych celów strategicznych Rozwoju gospodarczego Gminy oraz Poprawy jakości życia mieszkańców. Podobnie jak położenie Gminy, czy dobra dostępność komunikacyjna, ogromne znaczenie dla potencjalnych inwestorów jak i mieszkańców ma dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa. Bez odpowiednio rozwiniętej sieci dróg lokalnych, które będą w dobrym stanie spełniając również parametry odpowiednie w zakresie ruchu ciężkiego tonażu, obszar Gminy nie będzie atrakcyjny inwestycyjnie.

Dobre położenie Gminy z uwagi na bliskość S 14, S 8, będące częścią krajowego systemu drogowego jest zdecydowaną mocną stroną tego obszaru, jednakże bez odpowiednio rozwiniętej sieci dróg lokalnych sukces może być połowiczny i może nie przynieść oczekiwanych rezultatów w postaci pojawienia się nowych inwestorów i mieszkańców. Dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa stanowić będzie uzupełnienie krajowego systemu drogowego i wpłynie na wzrost atrakcyjności obszaru. W związku z tym Gmina powinna podjąć systematyczne działania w kwestii rozwoju i modernizacji tej infrastruktury. Warto zalecić skoordynowany i przemyślany harmonogram prac zapewniający optymalny rozwój gospodarczy Gminy uwzględniający potrzeby obecnych, jak i przyszłych mieszkańców. Ponadto kolejność modernizacji gminnej infrastruktury drogowej powinna w sposób logiczny stanowić kontynuację systemu dróg ekspresowych zapewniając odpowiednie wykorzystanie/ obsługę terenów inwestycyjnych.

Działania polegające na modernizacji infrastruktury muszą obejmować również budowę ścieżek rowerowych oraz chodników, co jest niezwykle istotne z uwagi na II cel strategiczny Poprawa życia mieszkańców. Ścieżki rowerowe jako element infrastruktury drogowej służą różnym formom rekreacji, co ma istotne znaczenie dla mieszkańców Gminy. Dobrze dopasowana siatka ciągów pieszo – rowerowych w sposób oczywisty wpłynie także na poprawę bezpieczeństwa na drodze oraz poprawi wizerunek Gminy jako miejsca dogodnego do zamieszkania i wypoczynku. Aby działania w zakresie infrastruktury technicznej były kompleksowe należy uwzględnić również te związane z budową czy też modernizacją infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej z uwzględnieniem melioracji i kanałów deszczowych. Ważne w tym względzie jest ponadto odpowiednie wyposażenie terenów Gminy w konieczne elementy infrastruktury

gazowej i elektrycznej. Odpowiednie wyposażenie obszaru Gminy w elementy infrastruktury technicznej na pewno przyczyni się do podniesienia poziomu jakości życia mieszkańców, co jest II celem strategicznym, jak również podniesie atrakcyjność terenu zarówno dla potencjalnych mieszkańców jak i potencjalnych inwestorów.

Proponowane działania:

- Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej i w pasie drogi (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)
- Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej
- Rozwój i modernizacja infrastruktury gazowej i energetycznej

Cel strategiczny III.2

Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców

Istotnym elementem odpowiedniego rozwoju przestrzennego Gminy niewątpliwie są kwestie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Powszechne ich wykorzystanie stanowiłoby uzupełnienie obrazu Gminy Ksawerów jako miejsca przyjaznego środowisku i człowiekowi, gdzie warto zamieszkać, uczyć się i pracować.

W związku z tym, iż budownictwo mieszkaniowe Gminy Ksawerów w większości opiera się na zabudowie jednorodzinnej, w kwestii odbioru odpadów komunalnych rekomendować należy ekologiczne rozwiązania w postaci przydomowych oczyszczalni. Doskonały przykład w tej kwestii stanowi Gmina Lutomiersk, która w ramach corocznego programu pomocy dofinansowuje swoim mieszkańcom budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w kwocie 3 tys zł. Warto podkreślić, że koszt budowy takiej oczyszczalni wraz z eksploatacją zwraca się już po roku użytkowania. Ponadto przydomowe oczyszczalnie ścieków nie potrzebują zasilania energią elektryczną i zapewniają wysoką efektywność redukcji zanieczyszczeń. W związku z tym istotne byłoby więc zachęcanie mieszkańców Gminy do ich budowy. Szerokie zastosowanie tych rozwiązań w zabudowie jednorodzinnej pozytywnie wpłynęło na wizerunek otoczenia jako przyjazny środowisku i przyjemny do zamieszkania.

Warto również rekomendować inne ekologiczne rozwiązania, które doskonale sprawdzają się w zabudowie jednorodzinnej i nie tylko. Gmina Ksawerów powinna wspierać i zachęcać mieszkańców do wykorzystania odnawialnych źródeł energii na własne potrzeby (produkcja ciepłej wody, prąd, ogrzewanie domów jednorodzinnych) w swoich domach poprzez instalowanie lamp solarnych, pomp ciepła, ogniw fotowoltaicznych, biogazowni itp. Zjawisko takie pozytywnie wpłynęłoby na ogólny obraz Gminy Ksawerów jako miejsca przyjaznego człowiekowi i środowisku, gdzie warto wypoczywać i wracać do zdrowia. Z uwagi na ciągle wysokie koszty budowy instalacji pozyskujących „zieloną” energię konieczne jest wprowadzenie programów i systemów dotujących inwestycje tego typu.

Popularnym i często stosowanym przez samorządy rozwiązaniem technicznym jest termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Docieplenie budynku powoduje ograniczenie w ilości spalanej energii, najczęściej pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych i tym samym przyczynia się do poprawy jakości środowiska. Dobrze byłoby zastanowić się nad wykorzystaniem tego typu rozwiązań na terenie Gminy Ksawerów np. w budynkach szkół, placówce opieki zdrowotnej itd.

W tym punkcie również należy wspomnieć o konieczności rozwoju i modernizacji sieci kanalizacyjnej, które bezpośrednio wiąże się z realizacją celu operacyjnego III.1 i tam została szerzej omówiona. Bezspornie, działanie to przyczyni się do poprawy stanu środowiska na tym terenie.

Czynnikiem, który również poprawiłby jakość środowiska poprzez ograniczenie ilości spalin w powietrzu jest z pewnością dobrze działający publiczny transport zbiorowy. Powinno się podjąć działania w celu jak najlepszego dopasowania usług transportu zbiorowego do potrzeb mieszkańców, tak aby w dogodnych dla siebie warunkach mogliby dojechać do pracy bądź szkoły. Należy dążyć do tego, aby transport publiczny był atrakcyjną alternatywą dla transportu samochodowego, skłaniający mieszkańców do pozostawienia samochodu w garażu. Ograniczenie ruchu kołowego na drogach lokalnych przyczyni się do poprawy jakości środowiska oraz zdecydowanie poprawi bezpieczeństwo na drogach. Trzeba również podkreślić, iż działanie to wpisuje się również doskonale w realizację II celu strategicznego Poprawa życia mieszkańców. Dogodne połączenia komunikacji miejskiej mogą stanowić kolejny argument dla potencjalnych przyszłych mieszkańców Gminy przemawiający za osiedleniem się w tym miejscu.

Na koniec warto dodać, iż oprócz działań związanych ze wspieraniem rozwiązań ekologicznych poprzez np. wsparcie finansowe należy prowadzić zintensyfikowaną akcję informacyjną wśród mieszkańców odnośnie korzyści jakie płyną z wykorzystania OZE. Nie będzie zainteresowania mieszkańców dotacjami do OZE bez ich przeświadczenia o słuszności tych rozwiązań.

1. Dobra praktyka – „Słoneczne dachy gminy Rząśnia”

1. W 2011 roku w rolniczej Gminie Rząśnia w Powiecie Pajęczańskim wdrożono projekt „Słoneczne dachy gminy Rząśnia”, innowacyjny z uwagi na swój kompleksowy charakter. Nigdzie wcześniej w Polsce nie zostały wykorzystane odnawialne źródła energii w postaci kolektorów słonecznych w indywidualnych gospodarstwach domowych na tak ogromną skalę. Program objął 85% wszystkich gospodarstw domowych, gdzie zamontowano 1029 kolektorów słonecznych po 2 – 3 panele na dachu w zależności od indywidualnych potrzeb. Jeden zestaw obejmował – montaż bojlera i paneli słonecznych. Koszt instalacji to 15 tys zł, natomiast mieszkańcy płacili po 500 zł, a obiekty użyteczności publicznej 1 tys zł. Tysiąc złotych każdorazowo pochodziło z budżetu gminy, natomiast resztę z 15 tys zł dokładała UE. Z każdym właścicielem podpisywano umowę dzierżawy części dachu, na której zamontowany był panel słoneczny. Po rozliczeniu projektu Urząd Gminy zamierza przekazać właścicielom nieruchomości zamontowane instalacje za symboliczną złotówkę.

Wprowadzenie tego projektu spowodowało poprawę jakości powietrza, a tym samym poprawę jakości życia mieszkańców. Dotychczas mieszkańcy w miesiącach grzewczych opalali swe domy różnego rodzaju materiałami powodując znaczne, wysoce odczuwalne zanieczyszczenie powietrza. Ponadto wymiernym skutkiem wprowadzenia programu jest znaczne ograniczenie kosztów ogrzewania mieszkańców Gminy. Cały projekt wyniósł 14 mln zł, w tym 12 mln zł Gmina pozyskała z UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. Pozostałe 2 mln zł to udział własny Gminy.

Źródło: <http://www.rzasnia.pl>

Proponowane działania:

- Prowadzenie akcji informacyjnych odnośnie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Działania wspierające wprowadzenie programu samorządowego wspomagającego budowę instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii przez osoby indywidualne
- Promocja odnawialnych źródeł energii
- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej
- Budowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej
- Poprawa i rozwój transportu zbiorowego
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej

Cel strategiczny III.3

Organizacja wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych służących mieszkańcom

Znaczącym czynnikiem, który wpływa na stopień rozwoju jednostki (np. Gminy) jest m.in. stan zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz zlokalizowanych tam instytucji. Należy podkreślić, że dla podniesienia poziomu życia mieszkańców oraz przyspieszenia rozwoju społeczno – gospodarczego ważne jest zapewnienie równomiernego dostępu do podstawowej infrastruktury publicznej. W tym względzie warto podkreślić, iż trzeci cel strategiczny jest ściśle powiązany z pozostałymi dwoma. Jego realizacja odbywać się powinna poprzez poszanowanie potrzeb wszystkich grup społecznych zarówno inwestorów, jak i zwykłych mieszkańców.

W tej kwestii istotny jest rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, która będzie służyła mieszkańcom. Doskonałym przykładem są boiska wybudowane z rządowego projektu „Moje Boisko – Orlik 2012”, oferujące nie tylko dzieciom, ale i osobom dorosłym możliwość skorzystania z boiska ze sztuczną trawą oraz boiska tartanowego, na którym można grać w koszykówkę czy siatkówkę. Ponadto kompleks oferuje dobrze zagospodarowane zaplecze sanitarne. Biorąc pod uwagę jednak warunki finansowe należy w pierwszej kolejności zapewnić optymalne wykorzystanie obecnych obiektów sportowych takich jak Hala Sportowa w Gimnazjum Ksawerowie. Obiekty takie powinny być dostępne dla mieszkańców również po

godzinach pracy szkół. Idealnym dopełnieniem tej infrastruktury będzie organizacja przestrzeni publicznych poprzez budowę placów zabaw, parków czy skwerów. Ważnym dla tak zorganizowanej przestrzeni jest wyposażenie jej w elementy małej architektury tj. ławki, kosze na śmieci, które z pewnością przyczynią się do podniesienia komfortu życia mieszkańców i pozytywnie wpłyną na wizerunek Gminy jako miejsca przyjaznego człowiekowi i środowisku. Należy zauważyć również, że wszelkie wymienione działania ściśle wiążą się również z realizacją celu II.1 Integracja lokalnej społeczności.

Dążąc do odpowiedniego rozwoju przestrzennego, który służyłby mieszkańcom trzeba uwzględnić jednocześnie strefę komercyjnych usług dla mieszkańców. Chodzi tutaj głównie o puby, restauracje, sklepy oraz inne usługi, które obecnie na terenie Ksawerowa nie są dostępne. Mieszkańcy często zmuszeni są do udania się do sąsiednich miast w celu skorzystania z tego typu usług. Pojawienie się w ostatnim czasie sklepu wielkopowierzchniowego na terenie Gminy nieco zmieniło tę sytuację, a jego popularność wśród mieszkańców świadczy o ogromnym zapotrzebowaniu w tym względzie. Rolą Gminy w tym zakresie mogłyby być działania wspierające i zachęcające potencjalnych przedsiębiorców do rozpoczęcia na jej terenie tego typu działalności.

Istotna z punktu widzenia realizacji tego celu jest również modernizacja i rozbudowa budynków użyteczności publicznej z uwzględnieniem również dostosowania ich do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Działanie to ponadto zapewni prawidłowy poziom i jakość świadczonych usług.

Trzeba koniecznie podkreślić, iż całokształt podejmowanych działań w ramach celu III.3 przyczyni się nie tylko do rozwoju przestrzeni publicznej ale również zapewni poprawę jakości życia mieszkańców równocześnie wspierając rozwój gospodarczy Gminy.

1. Dobra praktyka – źródło – poidelka

2. Dobra praktyka – Siłownie "pod chmurką" w Rybniku

1. W 2012 roku przy gdańskiej plaży w Jelitkowie i Brzeźnie miejska spółka GIWK udostępniła uliczne źródło – poidelka. Są one ogólnodostępne dla turystów, plażowiczów, mieszkańców. Woda ze źródeł pochodzi z ujęcia głębinowego Czarny Dwór i jest bogata w korzystne dla organizmu składniki odżywcze. Jest to również forma propagowania zdrowego stylu życia poprzez picie naturalnej wody źródlanej, która jest za darmo a nie wysoko przetworzonych napojów kolorowych

Źródło: www.trojmiasto.pl/

2. W Rybniku funkcjonują dwie siłownie na powietrzu, z których korzystać można bezpłatnie przez cały dzień. Jedna z nich zlokalizowana jest w Parku nad Nacyną. Urządzenia przeznaczone są zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dorosłych a także osób starszych i niepełnosprawnych. Sprzęt jest całkowicie bezpieczny dlatego mogą korzystać z niego osoby, które nigdy nie ćwiczyły nawet w tradycyjnej siłowni. Siłownia w Rybniku obejmuje urządzenia tj.: Siłownia składa się z zestawów ćwiczeniowych, służących do ćwiczeń prawie wszystkich partii mięśni m.in. ramion, pleców, brzucha i nóg. Siłownia składa się z: wyciąg

górnny + wyciskanie siedząc, biegacz + orbitrek, ławka + prostownik pleców, twister + stepper, jeździec konny + wioślarz, drążek do podciągania się + drążki gimnastyczne równoległe, wahadło + biegacz, rower + motyl, koła tai chi, masażery pleców

Źródło: www.rybnik.eu

Proponowane działania:

- Zapisanie w planie zagospodarowania przestrzennego warunków optymalizujących wykorzystanie powierzchni na terenie Gminy z przeznaczeniem na cele mieszkalne, rekreacyjne oraz prowadzenie działalności gospodarczej
- Stworzenie harmonijnego centrum Gminy poprzez formowanie kluczowych obszarów w jeden uporządkowany prawnie i funkcjonalny urbanistycznie, ekonomicznie i społecznie obszar atrakcyjny dla mieszkańców i inwestorów
- Działania w zakresie przestrzegania ładu przestrzennego
- Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej
- Budowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych
- Budowa placów zabaw, siłowni na powietrzu, skwerków, parków itd.
- Wplatanie elementów małej architektury w przestrzeń publiczną

5. SPOSOBY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ

Zadania gmin w Polsce realizowane są głównie z dochodów własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania władarzy gmin.

Sformułowane w niniejszej strategii i stanowiące podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, cele strategiczne i operacyjne, mogą być finansowane zarówno z dochodów własnych Gminy, jak i środków zewnętrznych, takich jak np.:

- środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,
- środki z programów krajowych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich,
- środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- środki z Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa,
- pożyczki i kredyty bankowe,
- instrumenty zwrotne – JESSICA, JEREMIE,
- środki inwestorów prywatnych, w tym w formule PPP,
- środki z Fundacji na rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000”
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej,
- środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- środki z Powiatowego Urzędu Pracy,
- środki z Lokalnej Grupy Działania „BUD – UJ RAZEM”,
- środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

W momencie przygotowywania niniejszego dokumentu, w związku z nadchodzącym nowym okresem programowania 2014-2020, określenie szczegółowego katalogu możliwych źródeł finansowania ze środków UE nie jest możliwe z uwagi na trwającą fazę projektową prac nad określeniem zakresu i wymiaru wsparcia. W nowym okresie programowania podstawowym źródłem wsparcia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich będą środki dostępne w ramach II filaru Wspólnej Polityki Rolnej. Będzie ono uzupełnione środkami z polityki spójności. Zgodnie z założeniami nowego budżetu, główna rola w realizacji zadań związanych z rozwojem terenów wiejskich spoczywać będzie na samorządach województw. Środki zatem płynąć będą przede wszystkim z programów regionalnych oraz ze zregionalizowanej części Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wykorzystanie możliwości nowego okresu programowania w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz Gminy i jej udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, definiowanej przez dokumenty programowe.

5.1. Powiązanie Strategii z dokumentami wyższego rzędu

1. Rozwój gospodarczy Gminy	
1.1. Stworzenie konkurencyjnego obszaru aktywności gospodarczej	
1.2. Promocja Gminy	
1.3. Wspieranie działalności rolniczej	
Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim Rodzina, dzieci, praca	<p>VII.1.3. Obszar działania-rynek pracy <u>Działania krótkookresowe</u> 1. Tworzenie sprzyjających warunków do rozpoczynania działalności gospodarczej oraz tworzenie nowych miejsc pracy poprzez udzielanie bezzwrotnej pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej z szczególnym uwzględnieniem osób do 30. roku życia – realizacja projektów w ramach Działania 6.2 POKL. 2. Realizacja ogólnych i specjalistycznych szkoleń i/lub doradztwa związanego ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP) w zakresie zgodnym ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorstw i formie odpowiadającej możliwościom organizacyjno–technicznym przedsiębiorstwa – realizacja projektów w ramach Poddziałania 8.1.1 POKL 8. Tworzenie sprzyjających warunków do rozpoczynania działalności gospodarczej oraz tworzenie nowych miejsc pracy poprzez udzielanie bezzwrotnej pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem osób do 30. roku życia – realizacja projektów w ramach Działania 6.2 POKL</p> <p>VII.2.3. Obszar działania-rynek pracy <u>Działania krótkookresowe</u> 7. Tworzenie sprzyjających warunków do rozpoczynania działalności gospodarczej oraz tworzenie nowych miejsc pracy poprzez udzielanie mikropożyczek lub bezzwrotnej pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem osób powyżej 50 roku życia-realizacja projektów w ramach Działania 6.2 POKL <u>Działania długookresowe</u> 4. Wsparcie dla osób fizycznych (w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym powyżej 50 roku życia) zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej poprzez doradztwo, szkolenia oraz przyznanie środków finansowych na założenie i/lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej.</p>
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego	<p>1. System osadniczy <u>Cel główny: Równoważenie systemu osadniczego i poprawa spójności terytorialnej regionu</u></p>

	<p>6. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich 7. Tworzenie sieciowej struktury powiązań gospodarczych</p>
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego	<p>Filar 1. Spójność gospodarcza <u>Cel operacyjny 2. Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy</u> 2.1. Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej 2.1.3. kształtowanie proinnowacyjnych postaw przedsiębiorców <u>Cel operacyjny 3. Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki</u> 3.1. Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązao sieciowych 3.1.1. rozwój klastrów gospodarczych 3.1.3. współpraca między przedsiębiorcami, samorządami i sferą B+R 3.1.4. prowadzenie kompleksowej polityki „przyciągania” inwestorów 3.1.5. rozwój instytucji otoczenia biznesu, w tym ośrodków dyfuzji rozwiązań innowacyjnych 3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego 3.2.1. poprawa konkurencyjności MŚP 3.2.2. poprawa produktywności sektora rolniczego</p>
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020	<p>Oś priorytetowa II: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach <u>Priorytet inwestycyjny 3.1.</u> promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwienie gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu norm, w tym poprzez inkubatory przedsiębiorczości Cel szczegółowy 3. Rozwój rynku kapitału podwyższonego ryzyka Oś priorytetowa III: Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw <u>Priorytet inwestycyjny 3.4</u> wspieranie zdolności MŚP do angażowania się w proces wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz w procesy innowacji Cel szczegółowy 6. Rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w celu tworzenia rozwiązań innowacyjnych</p>
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<p>Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna Cel 4-Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki</p>
Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	<p>Priorytet 1. Ułatwienie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich Cel szczegółowy 1b: Wzmocnienie powiązań między rolnictwem i leśnictwem a badaniami i innowacją Cel szczegółowy 1c: Promowanie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnym i leśnym Priorytet 2. Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych <u>Cel szczegółowy 2a:</u> Ułatwienie restrukturyzacji gospodarstw rolnych o niskim poziomie uczestnictwa w rynku, gospodarstw rolnych prowadzących działalność o charakterze rynkowym w określonych sektorach i gospodarstw wymagających zróżnicowania produkcji rolnej</p>

	<p><u>Cel szczegółowy 2b</u>: Ułatwienie wymiany pokoleń w sektorze rolnym</p> <p>Priorytet 3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie</p> <p><u>Cel szczegółowy 3a</u>: Lepsze zintegrowanie głównych producentów z łańcuchem żywnościowym poprzez systemy jakości, promocję na rynkach lokalnych, krótkie cykle dostaw, grupy producentów i organizacje międzybranżowe;</p> <p><u>Cel szczegółowy 3b</u>: Wspieranie zarządzania ryzykiem w gospodarstwach rolnych.</p> <p>Priorytet 5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym</p> <p><u>Cel szczegółowy 5a</u>: Poprawa efektywności korzystania z zasobów wodnych w rolnictwie;</p> <p><u>Cel szczegółowy 5b</u>: Poprawa efektywności korzystania z energii w rolnictwie i przetwórstwie spożywczym</p>
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030	<p>Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki</p> <p>Cel 4 - Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki</p> <p>Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów</p> <p>Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie	<p>Cel 1. Wspomaganie wzrostu i konkurencyjności regionów</p> <p><u>1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne</u></p> <p>1.3.4. Wspieranie rozwoju instytucji otoczenia biznesu (IOB)</p>
Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	<p>Cel 1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki</p> <p><u>1.4. Ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do kapitału we wszystkich fazach ich rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka i sektora MŚP</u></p> <p>1.4.2. Rozwój systemu pożyczkowego, poręczeniowego i gwarancyjnego</p> <p>1.4.3. Rozwój systemu mikrofinansowania</p> <p>1.4.4. Rozwój i promocja alternatywnych do kredytu bankowego źródeł finansowania działalności</p> <p>1.4.5. Rozwój systemu finansowania podwyższonego ryzyka</p> <p>1.4.7. Działania informacyjne i szkoleniowe</p>
Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo	<p>II. Konkurencyjna gospodarka</p> <p><u>Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki</u></p> <p>II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego</p> <p>II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej</p>
2. Poprawa jakości życia mieszkańców	
2.1. Integracja lokalnej społeczności	

2.2. Budowa społeczeństwa informacyjnego	
2.3. Budowa systemu opieki przedszkolnej oraz oferty edukacyjnej	
2.4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców	
Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim Rodzina, dzieci, praca	<p>VII.1.1. Obszar działania-rodzina</p> <p><u>Działania krótkookresowe</u></p> <p>1. Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla dzieci w wieku do 3 lat poprzez uruchomienie placówek takich jak np.: kluby dziecięce-brzmienie zgodnie z ustawą</p> <p>2. Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci w wieku 3-5 lat (w szczególności na obszarach wiejskich) poprzez dopasowanie struktury sieci przedszkoli do lokalnych i regionalnych potrzeb. Działania ukierunkowane na tworzenie nowych przedszkoli oraz wsparcie już istniejących w zakresie wygenerowania dodatkowych miejsc przedszkolnych, przyczyniające się do wzrostu całkowitej liczby miejsc w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego (w szczególności w gminach z terenu województwa o najniższym w skali regionu stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej) - realizacja projektów w ramach Poddziałania 9.1.1 POKL.</p> <p>4. Promowanie resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch”, realizowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, którego celem jest realizacja polityki prorodzinnej rządu odnoszącej się do wspierania rodziny w działaniach opiekuńczych nad małymi dziećmi, w tym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytetu I <i>Zatrudnienie i integracja społeczna</i>, Działania 1.5 PO KL <i>Wspieranie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego</i> poprzez informowanie np. na portalach internetowych Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi potencjalnych beneficjentów o planowanych konkursach, kryteriach wyboru projektów oraz zasadach obowiązujących przy aplikowaniu o środki na realizację projektów.</p> <p><u>Działania długookresowe</u></p> <p>1. Wydłużenie godzin pracy żłobków i przedszkoli bez dodatkowych kosztów ponoszonych przez rodziców.</p> <p>2. Obniżenie opłat za opiekę żłobkowo-przedszkolną w zależności od liczby dzieci i uzyskiwanego dochodu – planowana jest nowelizacja ustawy o systemie oświaty dotycząca dotowania z budżetu państwa edukacji przedszkolnej mająca na celu obniżenie opłat wnoszonych przez rodziców i wprowadzenie dotacji dla samorządów na każde dziecko uczęszczające do przedszkola.</p> <p>4. Rozbudowa infrastruktury umożliwiającej przełamanie niżu demograficznego:</p> <p>a. baza żłobków – zapowiedziana przez rząd zmiana ustawy żłobkowej, która ma polegać na zmniejszeniu udziału gmin w kosztach inwestycji (na obszarze województwa łódzkiego proponowane jest zmniejszenie udziału finansowego gmin do 10%).</p>

	<p>b. tworzenie przedszkoli zarządzanych przez rodziców i lokalne społeczności/NGO.</p> <p>c. rozbudowa systemu opieki nad dzieckiem w wieku do 3 lat w miejscu zamieszkania poprzez prowadzenie klubów dziecięcych</p> <p>10. Wspieranie usług opieki nad dziećmi do 3. roku życia oraz poprawa dostępu do usług opiekuńczych w zakresie jakościowym i ilościowym – ewentualna możliwość finansowania żłobków i innych form opiekuńczych w przyszłym okresie programowania na poziomie regionalnym.</p> <p>VII.1.2. Obszar działania-edukacja</p> <p><u>Działania krótkookresowe</u></p> <p>1. Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach wiejskich poprzez zwiększenie dostępności do usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci w wieku 3 – 5 lat – realizacja projektów w ramach Poddziałania 9.1.1 POKL.</p> <p>2. Wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego, ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego ukierunkowane na rozszerzanie i dostosowywanie oferty edukacyjnej oraz potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy, rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego (również w formie e-learningu) – realizacja projektów w ramach Poddziałania 9.6.1 POKL.</p> <p>3. Podniesienia jakości edukacji przedszkolnej poprzez wsparcie metodyczne nauczycieli wychowania przedszkolnego – realizacja projektów w ramach Poddziałania 9.1.1 POKL</p> <p>5. Wspieranie rządowych programów:</p> <p>a. „Bezpieczna i przyjazna szkoła” służącego budowaniu w szkole pozytywnego klimatu społecznego w oparciu o prawidłowe relacje interpersonalne, doskonaleniu umiejętności wychowawczych rodziców, dyrekcji, nauczycieli i innych pracowników szkoły, pogłębianiu kompetencji społecznych i emocjonalnych uczniów, rozwojowi ich zainteresowań, pasji, uczeniu odpowiedzialności obywatelskiej i samorządności;</p> <p>b. „Radosna Szkoła” – w ramach, którego organy prowadzące szkoły podstawowe mogą otrzymywać wsparcie finansowe na pomoce dydaktyczne do miejsc zabaw w szkole oraz urządzenie szkolnego placu zabaw;</p> <p>– przez realizację projektów 9.1.1 i 9.1.2 PO Kapitał Ludzki</p> <p>8. Rozszerzenie ofert szkół o poradnictwo i doradztwo edukacyjno-zawodowe, informowanie uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy. Tworzenie nowych lub wsparcie istniejących Szkolnych Ośrodków Kariery służących uczniom w programowaniu i realizacji ścieżki edukacyjnej i zawodowej – projekty realizowane w ramach Poddziałania 9.1.2 POKL.</p> <p><u>Działania długookresowe</u></p> <p>3. Systemowe objęcie wsparciem i doradztwem zawodowym dzieci i młodzieży na każdym szczeblu edukacji szkolnej.</p>
--	--

<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego</p>	<p>2. Powiązania infrastrukturalne <u>Cel główny: Zwiększenie dostępności województwa poprzez rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury</u> 6. Zwiększenie dostępności do mediów informacyjnych 5. Obronność i bezpieczeństwo publiczne <u>Cel główny: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego</u> 1. Utrzymanie infrastruktury obronnej na obszarze województwa 2. Ograniczenie zagrożenia awariami 3. Zapewnienie możliwości prowadzenia działań ratowniczych, w tym przeciwpożarowych</p>
<p>Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego</p>	<p>Filar 1. Spójność gospodarcza <u>Cel operacyjny 2. Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy</u> 2.1. Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej 2.1.2. rozwój szkolnictwa zawodowego Filar 2. Spójność społeczna <u>Cel operacyjny 4. Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie</u> 4.1. Rozwój społeczności lokalnych 4.1.1. kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego <u>Cel operacyjny 5. Wysoki standard i dostęp do usług publicznych</u> 5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji 5.1.1. rozwój bazy żłobków i przedszkoli 5.1.2. podniesienie standardu placówek edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia 5.4. Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych w sektorze publicznym 5.4.1. rozwój e-administracji i upowszechnienie elektronicznej obsługi ludności 5.4.2. interaktywne narzędzia komunikacji samorządów z mieszkańcami Filar 3. Spójność przestrzenna <u>Cel operacyjny 7. Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej</u> 7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej 7.2.4. zabezpieczenie zaplecza infrastruktury technicznej oraz sprzętu dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa publicznego</p>
<p>Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna Cel 3-Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki Polska Cyfrowa Cel 5-Stworzenie Polski Cyfrowej</p>
<p>Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020</p>	<p>Oś priorytetowa I. Powszechny dostęp do szybkiego Internetu <u>Cel szczegółowy 1:</u> Ograniczenie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach Oś priorytetowa II. E-Administracja i otwarty rząd <u>Cel szczegółowy 2:</u> Podniesienie dostępności i jakości e-usług publicznych</p>

	<p><u>Cel szczegółowy 4</u>: Zwiększenie dostępności i wykorzystania informacji sektora publicznego</p> <p>Oś priorytetowa III. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa</p> <p><u>Cel szczegółowy 5</u>: E-integracja i e-aktywizacja na rzecz zwiększenia aktywności oraz jakości korzystania z Internetu</p> <p><u>Cel szczegółowy 6</u>: Pobudzanie potencjału uzdolnionych programistów dla zwiększenia zastosowania rozwiązań cyfrowych w gospodarce i administracji</p>
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	<p>Oś priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji</p> <p><u>Priorytet inwestycyjny 10.1</u> Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego</p> <p><u>Priorytet inwestycyjny 10.3.BIS</u> Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami</p>
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	<p>Oś priorytetowa IV – Rewitalizacja i usługi dla społeczeństwa</p> <p><u>Priorytet inwestycyjny 2.3</u> Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.</p> <p><u>Priorytet inwestycyjny 9.1.</u> Inwestycje w zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych</p> <p><u>Priorytet inwestycyjny 10.4</u> Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej</p>
EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju	<p>Priorytet: Inteligentny rozwój – gospodarka oparta na wiedzy i innowacji</p> <p>Projekt przewodni: „Europejska agenda cyfrowa”</p> <p>Priorytet : Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną</p> <p>Projekt przewodni: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”</p>
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030	<p>Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki</p> <p>Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki</p> <p>Cel 5 – Stworzenie Polski Cyfrowej</p> <p>Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”</p> <p>Obszar efektywności i sprawności państwa</p>

	Cel 11 – wzrost społecznego kapitału rozwoju
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie	Cel 1. Wspomaganie wzrostu i konkurencyjności regionów <u>1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne</u> 1.3.1. Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych <u>2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</u> 2.2.1. Usługi edukacyjne i szkoleniowe 2.2.3. Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych
Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy <u>2.6. Stworzenie wysokiej jakości infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej i rozwój gospodarki elektronicznej</u> 2.6.2. Wspieranie rozwoju bezprzewodowych sieci szerokopasmowych 2.6.3. Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarki elektronicznej
Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo	I. Sprawne i efektywne państwo <u>Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem</u> I.1.3. Wprowadzenie jednolitych zasad e-gov w administracji (e-administracja) <u>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela</u> I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela II. Konkurencyjna gospodarka <u>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego</u> II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego <u>Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych</u> II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych <u>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu</u> II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych
Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+ (projekt)	4. Rozwój nowoczesnego kapitału ludzkiego i społecznego oraz silnego informacyjnego Społeczeństwa obywatelskiego 4.3 Podnoszenie standardów i dostępu do usług w zakresie oświaty i opieki zdrowotnej oraz do e-usług publicznych 4.4 Zwiększenie szans na rynku pracy poprzez dostosowanie efektów kształcenia do potrzeb gospodarki
3. Rozwój przestrzenny i ochrona środowiska	
3.1. Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury technicznej	

3.2. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców	
3.3. Organizacja wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych służących mieszkańcom	
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego	<p>2. Powiązania infrastrukturalne <u>Cel główny: Zwiększenie dostępności województwa poprzez rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury</u> 5. Bezpieczeństwo energetyczne województwa</p> <p>6. Obszary problemowe <u>Cel główny: Minimalizacja zagrożeń i obszarów problemowych</u> 1. Ograniczenie ujemnych skutków suszy w obszarach największego deficytu wody 2. Ograniczenie zagrożenia powodziowego</p>
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego	<p>Filar 3. Spójność przestrzenna <u>Cel operacyjny 7. Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej</u> 7.1. Wzmocnienie i rozwój systemów transportowych i teleinformatycznych 7.1.1. rozwój drogowych, kolejowych, lotniczych powiązań zewnętrznych i wewnętrznych o znaczeniu strategicznym</p> <p><u>Cel operacyjny 8. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego</u> 8.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych 8.2.1. zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej 8.2.2. zwiększanie retencjonowania wód 8.2.3. zwiększenie ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych (pożary, powódzie, wichury, szkodniki owadzie) i poważnych awarii</p> <p><u>Cel operacyjny 9. Zrównoważony system osadniczy</u> 9.2. Wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego 9.2.2. kształtowanie krajobrazu kulturowego, w tym zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, zapobieganie procesom chaotycznej suburbanizacji oraz propagowanie dobrych wzorców architektury regionalnej</p>
Program Operacyjny Infrastruktura i środowisko 2014-2020	<p>Oś priorytetowa I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki <u>Priorytet inwestycyjny 4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych</u> <u>Priorytet inwestycyjny 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym</u> <u>Priorytet inwestycyjny 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</u></p> <p>Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu</p>

	<u>Priorytet inwestycyjny 5.2.</u> Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
Program Operacyjny Infrastruktura i środowisko 2014-2020	Oś priorytetowa V: Poprawa bezpieczeństwa energetycznego <u>Priorytet inwestycyjny 7.5.</u> Zwiększenie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw poprzez rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii oraz poprzez integrację rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko Cel 7-Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	Oś priorytetowa II – Transport <u>Priorytet inwestycyjny 4.5</u> Poprawa funkcjonalności publicznego transportu zbiorowego na miejskich obszarach funkcjonalnych i obniżenie jego emisyjności Oś priorytetowa III – Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska <u>Priorytet inwestycyjny 4.1.</u> Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych <u>Priorytet inwestycyjny 4.3.</u> Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym. <u>Priorytet inwestycyjny 5.2.</u> Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030	Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej <u>3.1. Poprawa dostępności polskich miast i regionów</u> 3.1.3. Poprawa dostępności ośrodków subregionalnych oraz obszarów wiejskich Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa <u>5.2. Zwiększenie poziomu zabezpieczenia przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi i antropogenicznymi</u> 5.2.2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego 5.2.3. Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych oraz przeciwdziałanie skutkom suszy
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie	Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów <u>1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza ośrodkami wojewódzkimi</u>

	<p>1.2.1. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów</p> <p><u>1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw-działania tematyczne</u></p> <p>1.3.5. Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne</p>
<p>Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+ (projekt)</p>	<p>2. Budowa zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportu metropolitalnego</p> <p>2.2. Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej</p>

6. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

STWORZENIE EFEKTYWNYCH MECHANIZMÓW GWARANTUJĄCYCH KONSEKWENTNE WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJĘ EFEKTÓW STRATEGII

Strategia rozwoju Gminy Ksawerów na lata 2014 - 2020 jest dokumentem otwartym, a w związku z tym musi dynamicznie reagować na potrzeby wynikające ze zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Aby elastycznie reagować na nowe sytuacje oraz oceniać czy planowane i realizowane działania przynoszą, w zastanych warunkach, zamierzone rezultaty należy systematycznie monitorować i przeprowadzać ewaluację wdrażania planów strategicznych.

6.1 WDRAŻANIE STRATEGII

Wdrażanie strategii to proces, w którym sformułowane w dokumencie długoterminowe cele i kierunki działań przekłada się na poziom programów i działań operacyjnych. Elementem procesu wdrażania są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współudziału w realizacji strategii.

Strategia stanowi dokument o charakterze kierunkowym i koncepcyjnym. W celu wdrożenia strategii na poziomie operacyjnym opracowane zostaną dokumenty o charakterze proceduralnym (np. programy operacyjne), które szczegółowo wskażą sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz podział odpowiedzialności w tym zakresie. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty, co w uzasadnionych przypadkach wymagał będzie ich dostosowania do nowych celów strategicznych.

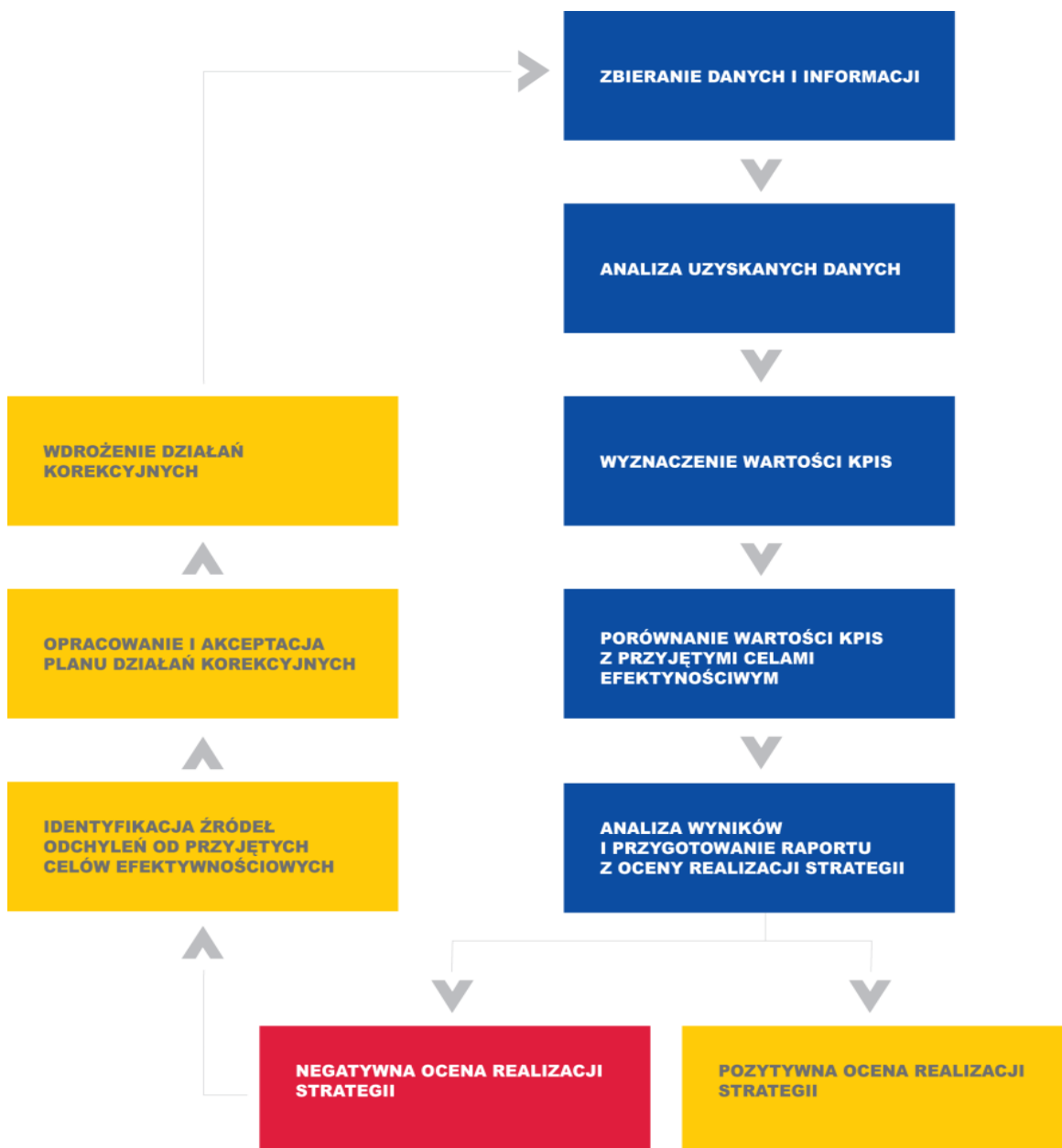
6.2 MONITOROWANIE STRATEGII

Monitorowanie strategii to proces polegający na analizie postępów w osiągnięciu zakładanych celów strategicznych. Proces ten składa się z szeregu działań m.in. zbierania danych i informacji, analizy uzyskanych danych, wyznaczania wartości określonych wskaźników efektywności (*ang. KPIs – Key Performance Indicators*) oraz ich porównania z przyjętymi celami

efektywnościowymi, oceny finalnych wyników i przygotowywania cyklicznych raportów z oceny realizacji zapisów strategii.

W przypadku negatywnej oceny procesu realizacji określonych celów strategicznych, należy zidentyfikować źródła ewentualnych odchyłeń od ustalonych celów efektywnościowych oraz wypracować założenia działań korekcyjnych, a następnie je wdrożyć.

Rysunek 3. Rysunek obrazujący system monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Ksawerów

Źródło: Opracowanie własne

W praktyce proces monitorowania strategii warto przeprowadzać w cyklach corocznych, a do jego realizacji oddelegować osobę lub zespół osób reprezentujący władze gminy. Ich główną

funkcją będzie pozyskiwanie informacji na temat realizowanych działań/projektów oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii wraz z rekomendacjami niezbędnych działań naprawczych.

6.3 OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ I EWALUACJA STRATEGII

Efektom procesu monitorowania Strategii powinna być coroczna **ewaluacja efektów realizacji Strategii** obejmująca w szczególności zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Proponuje się coroczną ewaluację wyników wdrażania Strategii na podstawie efektów zadań i projektów, które są w fazie realizacji lub zostały w danym roku zakończone.

Zaproponowane **wskaźniki efektywnościowe** (KPIs) **stanowią zbiór otwarty**, tj. w trakcie realizacji celów strategicznych, operacyjnych i poszczególnych działań mogą ulegać one zmianom, korektom, rozszerzeniom o dodatkowe wskaźniki.

Tabela 2. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celu operacyjnego

III.1 Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej

III.1.Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej					
Lp.	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka	Zakładany poziom w roku n	Rzeczywisty poziom w roku n	Odchylenie od zakładanego poziomu (%)
1.	Zmodernizowane drogi gminne	km			
2.	Wybudowane ścieżki rowerowe	km			
3.	Zmodernizowane pobocza/chodniki	km			
4.	Budowa sieci kanalizacyjnej	km			

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku, gdy wartości określonych KPIs będą w istotny sposób odbiegać od założonych wartości (celów), przeprowadzone powinny być dodatkowe analizy mające na celu zidentyfikowanie źródeł odchyień oraz zaproponowane zostaną adekwatne działania naprawcze, które uwzględnione zostaną w planach operacyjnych na kolejny rok.

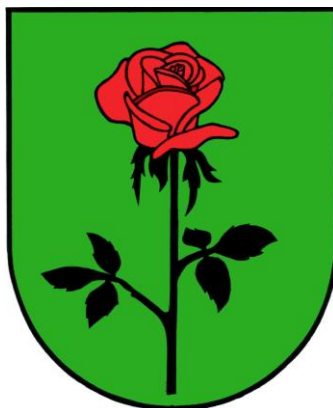
7. DIAGNOZA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA GMINY KSAWERÓW

Diagnoza uwarunkowań rozwoju Gminy Ksawerów Strategia Rozwoju Gminy Ksawerów na lata 2014 – 2020 jest kluczowym dokumentem, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Gminie Ksawerów.

7.1 Podstawowe informacje

Gmina Ksawerów jest gminą wiejską i jako część powiatu pabianickiego (wschodnia część) położona jest w centrum Województwa Łódzkiego. Od południa i zachodu Gminę otacza miasto Pabianice należące do Powiatu Pabianickiego. Od północnego wschodu Gmina Ksawerów sąsiaduje z miastem Łódź, a od wschodu z należącym do powiatu łódzkiego wschodniego miastem i gminą Rzgów. Gmina Ksawerów jest jedną z siedmiu jednostek wchodzących w skład powiatu pabianickiego. Oprócz analizowanej jednostki należą do niego jeszcze Gmina Dobroń, Dłutów, Lutomiersk, Gmina Pabianice, Konstancinów Łódzki oraz Gmina Miejska Pabianice. Ogromnym atutem Gminy Ksawerów jest jej bardzo bliskie położenie w stosunku do Łodzi i jego centrum. W związku z tym należy zaznaczyć, iż Gmina przyłączyła się również do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Rysunek 4. Herb Gminy Ksawerów

Źródło: <http://www.gmina.ksawerow.com>

Jednostki samorządu terytorialnego z Województwa Łódzkiego skupione wokół Miasta Łodzi utworzyły Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny, które w obecnej perspektywie finansowej decydować będzie wspólnie o wydatkowaniu środków na swoim terenie. Do Stowarzyszenia oprócz Gminy Ksawerów przystąpiło 26 innych jednostek samorządowych: Miasto Łódź jako lider i inicjator utworzenia Stowarzyszenia oraz Powiat Brzeziński, Powiat Łódzki Wschodni, Powiat Pabianicki, Powiat Zgierski, Miasto Brzeziny, Gmina Brzeziny, Gmina Dmosin, Gmina Brójce, Miasto Koluszki, Miasto Rzgów, Miasto Tuszyń, Gmina Nowosolna, Gmina Andrespol, Miasto Pabianice, Gmina Pabianice, Miasto Konstancin-Jezierna, Gmina Ksawerów, Gmina Dobroń, Miasto Zgierz, Gmina Zgierz, Miasto Głowno, Miasto Stryków, Miasto Aleksandrów Łódzki, Miasto Ozorków, Gmina Ozorków i Gmina Parzęczew. Przy tworzeniu Stowarzyszenia kierowano się możliwościami, jakie stworzyła Komisja Europejska w ramach perspektywy finansowej 2014 – 2020 w celu wspomaganie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz zwiększenia zaangażowania miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzaniu środkami strukturalnymi Unii Europejskiej, a także mając na uwadze ich efektywne wykorzystanie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W praktyce oznacza to, iż stowarzyszenie decydować będzie o wydatkowaniu na swoim terenie aż 217 mln euro. Należy również zaznaczyć, iż obecnie trwa opracowywanie ważnego dla stowarzyszenia dokumentu strategicznego „Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.”²

---

²<http://www.portalsamorzadowy.pl//>

Rysunek 5 . Mapa Powiatu Pabianickiego

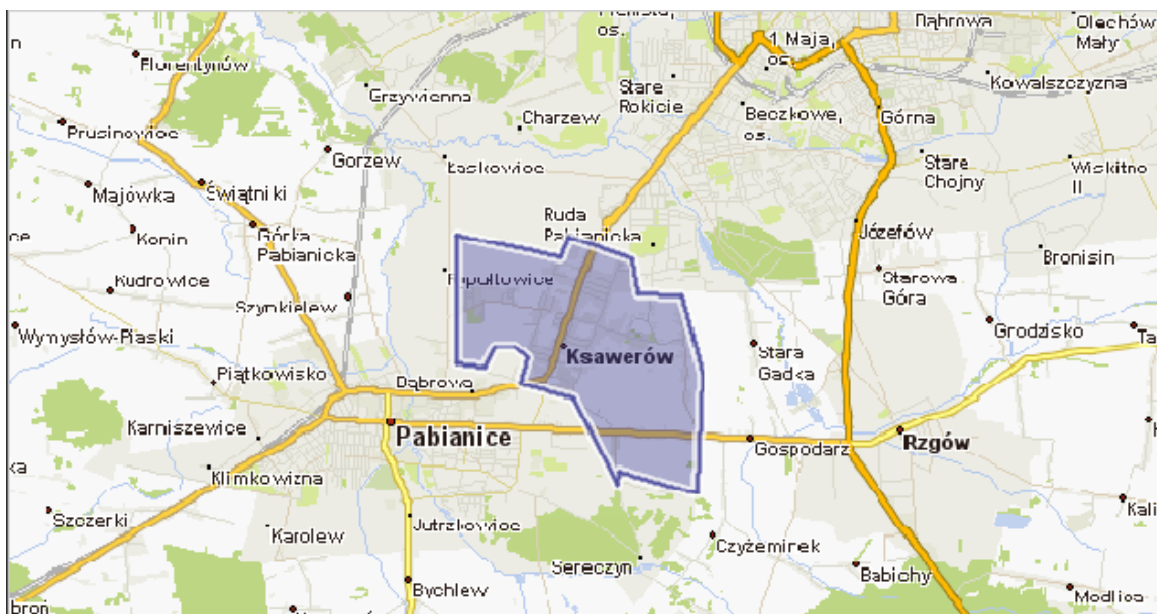
Źródło: <http://www.pabianice.net.pl>

7.2 Położenie i uwarunkowania geograficzne

Gmina Ksawerów podobnie jak cały powiat pabianicki położona jest na Wysoczyźnie Łaskiej, która jako mezoregion fizycznogeograficzny środkowej Polski stanowi południowo – wschodnią część makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej. Wysoczyzna Łaska jest denudacyjną równiną morenową o wysokości do 213 m n.p.m. Gmina Ksawerów zajmuje jej wschodnią część, w której rozpościerają się: Równina Pabianicka nad Nerem, Pagórki Lutomierskie oraz Pagórki Ozorkowskie. Bezwzględne wysokości położenia Gminy są zróżnicowane, od 180 m n.p.m. na północnym zachodzie do 210 m n.p.m. na południowym wschodzie.

Rysunek 6. Mapa Gminy Ksawerów

Źródło: www.mapa.targeo.pl

7.3 Wielkość Gminy Ksawerów

Powierzchnia Gminy wynosi 13,64 km², co stanowi 2,78 % powierzchni powiatu pabianickiego oraz 0,1% powierzchni województwa łódzkiego. Pod względem powierzchni jest najmniejszą gminą województwa.

W skład Gminy wchodzi 3 miejscowości: Ksawerów, Wola Zaradzyńska i Nowa Gadka. Cały obszar Gminy podzielony jest natomiast na 6 sołectw:

- Ksawerów – Północ
- Ksawerów – Południe
- Ksawerów – Wschód,
- Ksawerów – Zachód
- Wola Zaradzyńska
- Nowa Gadka

Od strony Łodzi Gmina Ksawerów sąsiaduje z obszarem rolniczym byłych wsi Chocianowice i Łaskowice oraz osiedlem mieszkaniowym Ruda Pabianicka. Od strony wschodniej natomiast jednostka graniczy z terenami rolniczymi wsi Stara Gadka, Gospodarz i Czyżeminek, a od strony miasta Pabianice z terenami rolniczymi byłej wsi Rypułtówice, z ośrodkami mieszkalno – przemysłowymi Pabianic oraz terenami rolnymi byłej wsi Nowa Wola Zaradzyńska. Sąsiadujące z gminą tereny są zróżnicowane pod względem charakteru środowiska naturalnego oraz funkcji w aglomeracji łódzkiej.

Długość granic gminy Ksawerów wynosi ok. 18 km, w tym:

- na północy z Łodzią – 5,3km,

- na wschodzie z gminą Rzgów – 4,1 km,
- na południu i zachodzie z miastem Pabianice – 8,6 km.

7.4 Cechy charakterystyczne Gminy Ksawerów

Pomimo, iż Gmina Ksawerów jest gminą wiejską to z uwagi na małą ilość gruntów rolnych i niewielki odsetek osób trudniących się rolnictwem jej pierwotny charakter został dość mocno zatarty. Gmina jest najmniejszą pod względem powierzchni użytków rolnych jednostką wśród gmin województwa łódzkiego. Ich powierzchnia wynosi zaledwie 1000 ha, co stanowi zaledwie 0,09% powierzchni użytków rolnych województwa łódzkiego. Największe skupienie osadnicze posiada miejscowość Ksawerów, która ma zabudowę zbliżoną do miejskiej i jest położona w środkowej części gminy.

Ponadto na terenie Gminy zlokalizowane jest stosunkowo dużo małych i średnich przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, iż w 2011 roku według wskaźnika ilość podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys mieszkańców Gmina Ksawerów zajęła pierwsze miejsce wśród jednostek Powiatu Pabianickiego oraz drugie w Województwie Łódzkim. Informacje dotyczące przedsiębiorczości i jego potencjału zostaną szerzej opisane w podrozdziale 2.3.4.

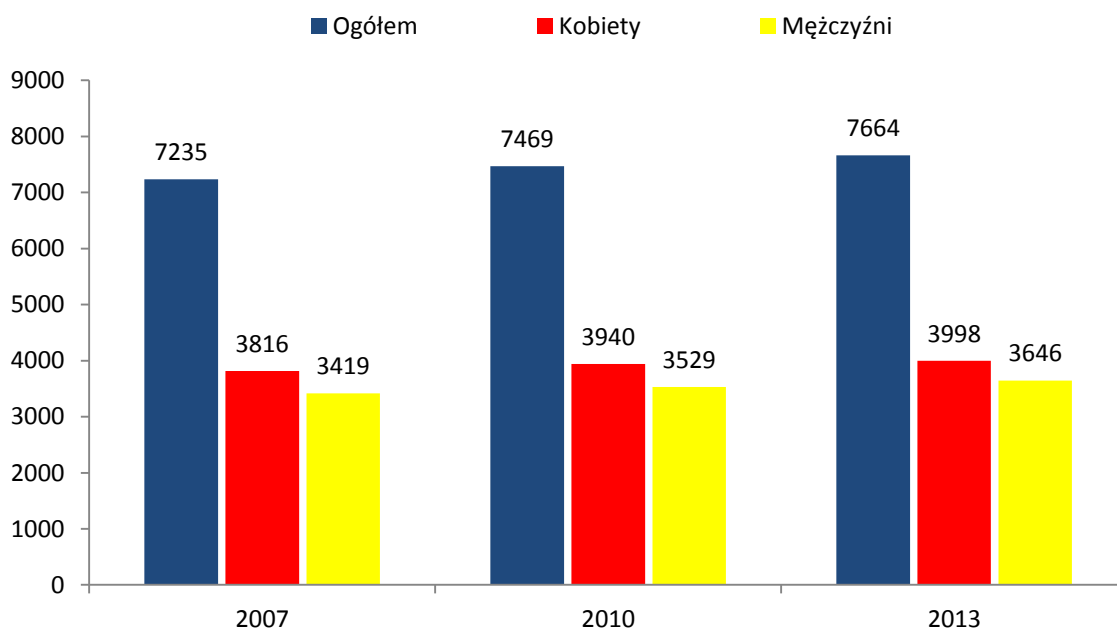
7.5 Zasoby Gminy

W drugim podrozdziale przeanalizowane zostaną zasoby Gminy Ksawerów, z uwzględnieniem całego kapitału ludzkiego, bogactwa przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego, które w sposób bezpośredni mają wpływ na jej potencjał.

7.5.1 Zasoby ludzkie

Według danych GUS w 2012 roku liczba mieszkańców wynosiła 7451 osób, co spowodowało, iż pod względem liczby ludności analizowana jednostka zajęła 1 miejsce w powiecie pabianickim spośród gmin wiejskich. Sytuacja wygląda identycznie biorąc pod uwagę wskaźnik gęstości zaludnienia, który w tym czasie wynosił 546 os/ km². Fakt ten świadczy o dużym stopniu zurbanizowania Gminy, podobnym do wielu rejonów miejskich aglomeracji łódzkiej. Warto zauważyć, iż już w roku kolejnym 2013 według stanu na 20 sierpnia liczba mieszkańców wynosiła 7664 osoby. Ponadto w całym analizowanym okresie przewagę zawsze stanowiły kobiety. Jest to dosyć jednoznaczna tendencja, również charakterystyczna dla całego obszaru Województwa Łódzkiego. Wzrost ogółu mieszkańców w 2013 roku w stosunku do początku omawianego okresu wynosi 409 osób czyli o 5,6 punktu procentowego, podczas gdy w latach 2006 – 2012 wzrost liczby ludności powiatu pabianickiego wyniósł 0,6%.

Rysunek 7. Liczba mieszkańców wg płci w latach 2007 – 2013 (na dzień 20 sierpnia)

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Analizując zasoby ludzkie Gminy warto przyjrzeć się również migracjom ludności na tym terenie, które wyznaczają pewne tendencje. Według danych zawartych w tabeli 5 rokrocznie liczba zameldowań przewyższała liczbę wymeldowań, co również przyczyniło się do systematycznego wzrostu ogółu liczby mieszkańców Gminy. Biorąc pod uwagę bliskość dużych aglomeracji Łodzi i Pabianic zjawisko to powiązać można ze zjawiskiem suburbanizacji, której cechą charakterystyczną jest przenoszenie swojego miejsca zamieszkania ludności z dużych ośrodków miejskich na jego obrzeża przy zachowaniu dotychczasowego miejsca pracy. Zjawisko to określane jest jako jedna z faz rozwoju miast. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Gmina Ksawerów posiada sprzyjające warunki, aby systematycznie zwiększać liczbę swoich mieszkańców. Analogiczna sytuacja występuje w we wszystkich gminach wiejskich powiat pabianickiego.

Tabela 3. Migracje ludności w Gminie Ksawerów w latach 2007 – 2013 (stan na 30.06.2013)

Rodzaj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
zameldowania	418	330	379	441	431	466	274
wymeldowania	361	322	311	319	339	403	264
Różnica	+57	+8	+68	+122	+92	+63	+10

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Istotnym elementem wpływającym na ilość mieszkańców danej gminy ma również przyrost naturalny przedstawiony w tabeli 4, który prawie przez cały analizowany okres jest dodatni. Wyjątek stanowi jedynie rok 2012, w którym liczba zgonów była wyższa o 1 od liczby urodzeń.

Tabela 4. Urodzenia i zgony w Gminie Ksawerów w latach 2007 – 2013 (stan na 30.06.2013r.)

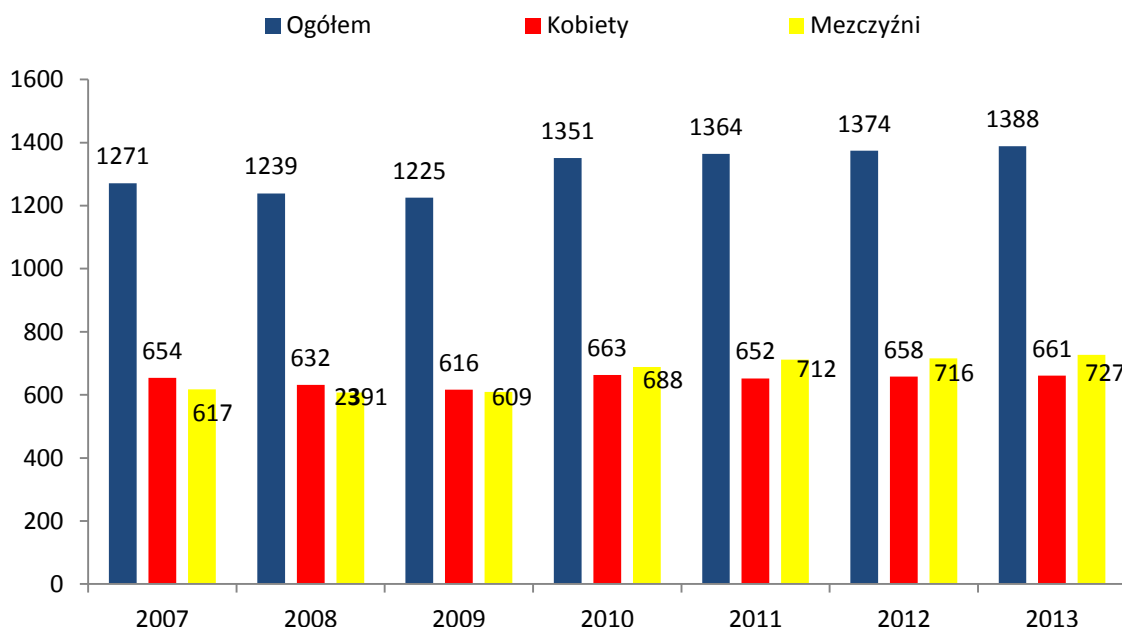
Rodzaj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Urodzenia	112	67	86	96	83	84	38
Zgony	91	92	73	82	75	85	30
Różnica	+21	+ 25	+13	+14	+8	-1	+8

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Podsumowując trzeba podkreślić, iż dane zawarte w tabeli 4 są zadowalające i na tle innych podobnych jednostek kształtuje się bardzo dobrze, dając tym samym dobre perspektywy na przyszłość.

Wskaźniki dotyczące ludności danej populacji ściśle powiązane są z poziomem bezrobocia na danym obszarze, dlatego należy rozpatrywać je łącznie. Analizując dane dotyczące bezrobocia należy wyjść od przyjrzenia się strukturze ludności z uwzględnieniem wieku produkcyjnego, który zawiera się w przedziale wiekowym 18 – 64 w przypadku mężczyzn i 18 – 59 w przypadku kobiet. Do wieku przedprodukcyjnego zaliczamy osoby w wieku 17 lat i mniej a wiek poprodukcyjny to kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni 65 lat i więcej. Bardzo pozytywnym zjawiskiem jest wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. W 2012 było ich 1374 podczas, gdy na początku analizowanego okresu o 135 mniej.

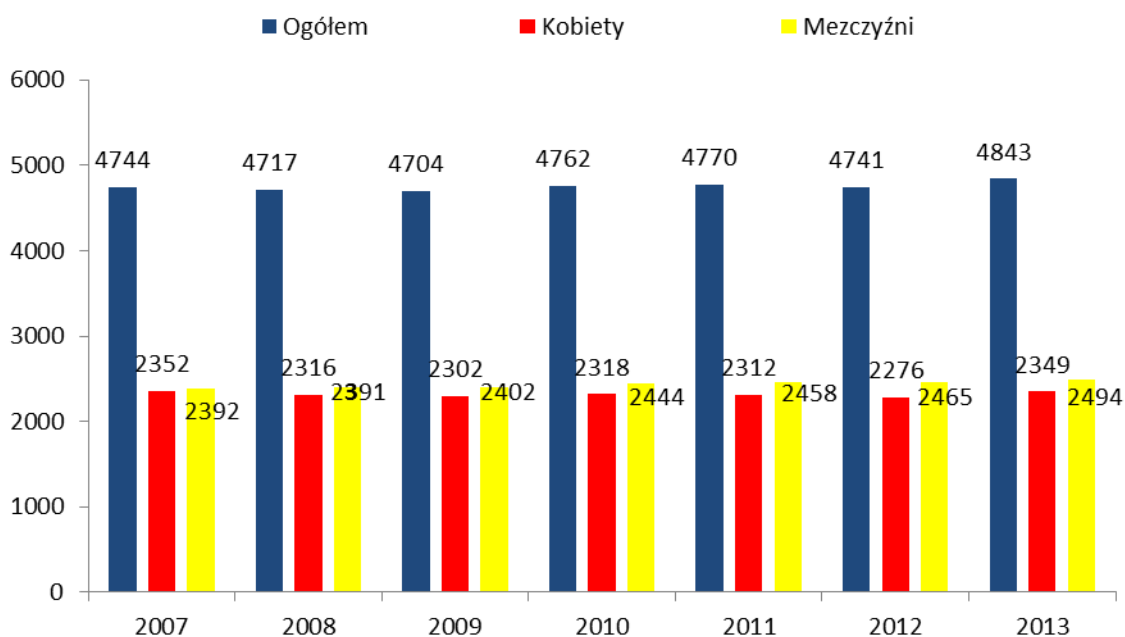
Rysunek 8. Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006 – 2013

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W przypadku osób w wieku produkcyjnym to w 2012 roku stanowiła ona 63,6% ogółu mieszkańców Gminy Ksawerów. W analizowanym okresie liczba tej grupy wiekowej wzrosła o 99 osób, co jest dobrą informacją biorąc pod uwagę spadek liczby osób w wieku produkcyjnym o 2,5 punktu procentowego w województwie łódzkim, aczkolwiek wskaźnik ten należy dalej monitorować.

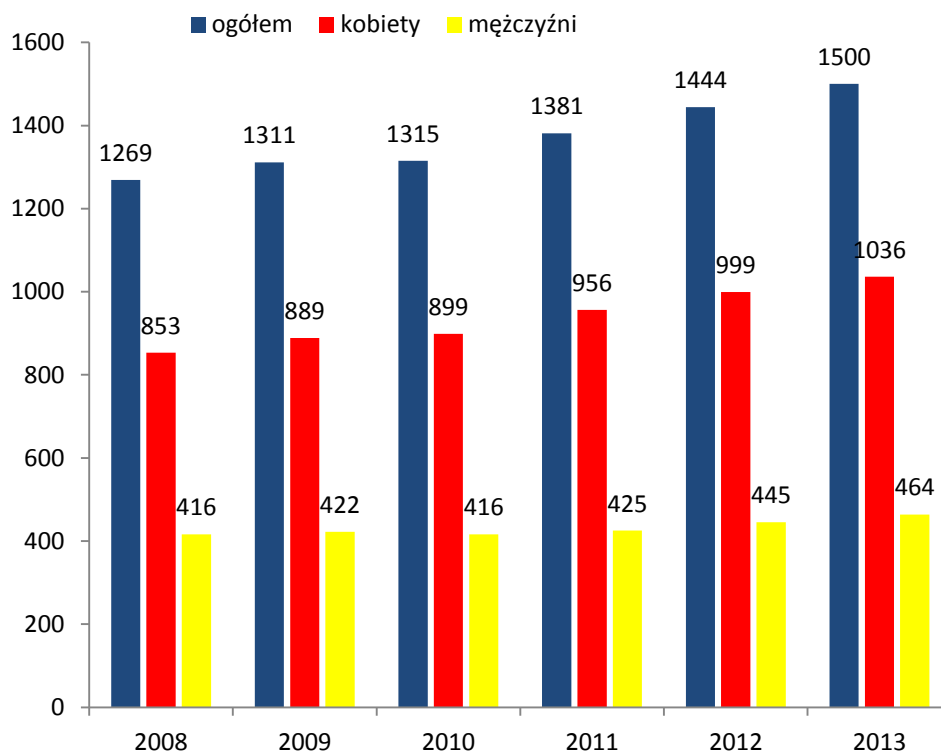
Rysunek 9. Struktura ludności w wieku produkcyjnym w latach 2008 – 2013

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Trzeba również zwrócić uwagę na strukturę osób w wieku poprodukcyjnym, których w roku 2012 w Gminie było 1444 osoby. Niestety w tym przypadku odnotowujemy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co w przyszłości może okazać się niebezpieczne z punktu widzenia funkcjonowania ogólnie przyjętego systemu emerytalnego. W analizowanym okresie liczba tych osób wzrosła o 175 osób, co stanowi wzrost o 13,7%.

Rysunek 10. Struktura ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008 – 2013

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wśród osób w wieku poprodukcyjnym zdecydowaną przewagę stanowią kobiety i choć w pozostałych dwóch grupach były one w mniejszości to, w tym przypadku różnice są na tyle duże, iż w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy stanowią one przewagę. Zaistniałą sytuację obrazuje wcześniej zamieszczony rysunek nr 5.

Wchodząc głębiej w analizę poziomu bezrobocia warto przeanalizować strukturę osób pozostających bez pracy, którą obrazują poniższe zestawienia.

Tabela 5. Struktura bezrobotnych według płci

	Ogółem liczba mieszkańców	Ogółem liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Kobiety	Mężczyźni
2009	7240	304	146	158
2010	7428	336	161	175
2011	7515	395	205	190
2012	7559	419	203	216

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli powyżej widać, że ogólna liczba bezrobotnych systematycznie rosła i na koniec 2012 roku wyniosła 419 osób bezrobotnych, gdzie nieznaczną przewagę stanowili mężczyźni. W tym czasie jedynie 5,5% ogółu mieszkańców Gminy stanowiły osoby bezrobotne. Biorąc pod uwagę poniższe dane i porównując je ze wskaźnikami większych jednostek tj. powiat czy województwo, do których gmina należy, trzeba jednoznacznie stwierdzić, iż poziom bezrobocia jest tutaj wyjątkowo niski.

Tabela 6. Porównanie poziomu bezrobocia

Dane na koniec roku	Powiat Pabianicki	Województwo Łódzkie	Polska
2009	14,1%	11,9%	12,1%
2010	14,4%	12,2%	12,4%
2011	16,5%	12,9%	12,5%
2012	17,4%	14%	13,4%

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Należy podkreślić, iż Gmina Ksawerów pod względem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotni w 2012 roku zajęła 61 miejsce wśród 236 gmin Województwa Łódzkiego. Jeśli chodzi o miejsce Gminy spośród 3848 gmin w całej Polsce, to uplasowała się ona na 1386 miejscu będąc tym samym w pierwszej połowie rankingu³.

³ Dane GUS

Tabela 7. Bezrobotni mieszkańcy Gminy Ksawerów zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy wg wieku

Dane na koniec roku	Ogółem	Do 25 roku życia	od 25 do 50 roku życia	powyżej 50 roku życia
2009	304	45	173	86
2010	336	55	184	97
2011	395	78	201	116
2012	419	57	224	138
VII 2013	408	57	232	119

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Z zestawienia powyżej widać, iż według danych aktualnych na lipiec 2013 roku liczba osób bezrobotnych wynosiła 408. Jest to mniej niż w 2012 roku, jednakże w związku z faktem, iż dane za 2013 rok nie są pełne nie można jednoznacznie stwierdzić, iż poziom bezrobocia w Gminie spadł. Największy odsetek osób bezrobotnych jest w przedziale osób pomiędzy 25 – 50 lat i w 2012 roku stanowił 53,5% ogółu osób bezrobotnych. Drugą co do wielkości grupą osób bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50 roku życia. Na koniec 2012 roku stanowili oni 32,9% wszystkich bezrobotnych, podczas gdy najmłodsza grupa osób poniżej 25 roku życia stanowiła 13,6%.

Biorąc pod uwagę fakt, że obszarem działania Powiatowego Urzędu Pracy w Pabianicach jest również teren Gminy Ksawerów to dane zawarte w dokumencie „Rynek Pracy 2013” dotyczące spadku bezrobocia w powiecie pabianickim należy przyjąć za dobry zwiastun nadchodzących zmian. Według danych PUP bezrobocie w 2013 roku spadło po raz pierwszy od 2008 roku. Warto również dodać, iż w końcu 2013 roku stopa bezrobocia w powiecie wyniosła 16,6% i była wyższa od średniej w województwie o 2,5 punktu procentowego. Jednocześnie odnotowano najwyższy w odniesieniu do pozostałych powiatów województwa łódzkiego spadek wartości stopy bezrobocia, który w stosunku do 2012 roku wyniósł 0,9 punktu procentowego⁴.

⁴ „Rynek Pracy 2013” Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach

7.6 Zasoby przyrodnicze

7.6.1 Obszary prawnie chronione na terenie Gminy

Pomimo, iż obszar Powiatu Pabianickiego jest dość ciekawy pod względem różnych form ochrony przyrody to jednak w samej Gminie Ksawerów położony jest zaledwie jeden pomnik przyrody. Jest to dość wyjątkowy okaz klonu srebrzystego o obwodzie 4 metrów i wysokości dochodzącej do 25. Pomnik znajduje się w środkowej części gminy przy ul. Szerokiej.

Mieszkańcy Gminy chcący skorzystać z niewątpliwych uroków przyrody muszą w tym celu udać się do gmin sąsiednich, w których tego typu atrakcji nie brakuje. Na terenie powiatu pabianickiego znajdują się 4 bardzo ciekawe wielkoobszarowe formy ochrony przyrody:

- Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu
- „Puczniewski” Obszar Chronionego Krajobrazu
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi”
- Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy Środkowej Grabi

7.6.2 Lasy

Lasy w Gminie Ksawerów zajmują jedynie niewielką część jej powierzchni. Stanowią one dokładnie 4 ha a więc zajmują 0,3% powierzchni Gminy. Położone są głównie we wsi Nowa Gadka i w całości stanowią własnością prywatną.

7.6.3 Rzeźba terenu

Gmina Ksawerów położona jest w zasięgu Synklitorium Szczecińsko – Łódzko – Miechowskiego, a dokładniej niecki mogileńsko – łódzkiej wypełnionej osadami kredy i graniczącej z niecką tomaszowską. Utwory kredowe prawie wyłącznie utworzone są z frakcji węglanowej jako wapienie z mergalami. Obecne ukształtowanie terenu Gminy jest w dużej mierze wynikiem akumulacyjnej działalności lodolodów środkowopolskich a przede wszystkim zlodowacenia Warty oraz procesów peryglacyjnych w okresie zlodowacenia bałtyckiego. Aktualnie powierzchnia Gminy stanowi płaską zdenudowaną wysoczyznę morenową zbudowaną z utworów gliniastych i piaszczystych⁵. Jednostka położona jest na równinie morenowej Wysoczyzny Łaskiej, która w tym miejscu jest przedpołem krawędzi Wzniesień Łódzkich. Najwyższe wzniesienie na terenie Gminy, występuje w rejonie skrzyżowania ulic Granicznej i Nowowolskiej) i wynosi 201,2 m n.p.m., najniższy punkt Gminy

---

⁵ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Powiatu pabianickiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019

natomiast, to 180,1 m n.p.m. stanowi dno doliny bezimiennego dopływu rzeki Dobrzyńki na przecięciu północnej granicy Gminy⁶.

7.6.4 Wody powierzchniowe i podziemne

Jedyną rzeką, która przepływa przez Gminę Ksawerów jest rzeka Gadka o długości całkowitej 4,7 km. Większa jej część 3,4 km przebiega przez Gminę. Pozostała jej część położona jest już na terenie Łodzi, gdzie uchodzi ona do Neru jako jej dopływ. Rzeki łączą się ze sobą poprzez Stawy Stefańskiego położone na terenie miasta Łodzi, które stanowią spiętrzenie Neru. Z uwagi na swój niewielki rozmiar rzeka nazywana jest również ciekim.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska realizowane są badania elementów biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych. Wody powierzchniowe zostały podzielone na jednolite części wód, czyli jednorodne pod względem hydromorfologicznym i biologicznym oddzielne i znaczące części wód, dla których prowadzone są analizy presji antropogenicznych i opracowywane programy wodno – środowiskowe. Program badań poszczególnych jednolitych części wód jest uzależniony od charakterystyki zagrożeń i funkcji, jakie pełnią. Na stan jednolitej części wody wpływ mają ocena stanu/potencjału ekologicznego, ocena stanu chemicznego i ocena spełnienia wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych. Podstawową zasadą na wszystkich etapach oceny jest decydująca rola elementu o najniższej klasyfikacji. W trzyleciu 2010 – 2012 przebadano łącznie 113 jednolitych części wód rzecznych i zbiorników zaporowych w 130 punktach pomiarowo kontrolnych. Na podstawie badań oceniono 109 jednolitych części wód, a 98 z nich nadano stan JCW. Jednym z najważniejszych elementów oceny jest analiza występującego w jednolitych częściach wód życia biologicznego i warunków ekologicznych do jego rozwoju. Warunki te dla naturalnych części wód określa się mianem stanu ekologicznego, dla wód silnie zmienionych i sztucznych potencjałem ekologicznym⁷.

Na badanym obszarze wyodrębniono JWC nazwaną Ner do Dobrzyńki, w ramach której wydzielono 4 punkty pomiarowo – kontrolne: Ner – Sanitariuszek, Ner – Zastawna, Gadka – Patriotyczna, Dobrzyńka – Łaskowice. W wyniku przeprowadzonych badań Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi nadał JWC słaby potencjał ekologiczny⁸.

Dodatkowo w 2012 r. Instytut Rybactwa Śródlądowego przeprowadził w JCW badania ichtiofauny. W wyniku przeprowadzonych badań nadano JCW Ner do Dobrzyńki słaby potencjał ekologiczny, odpowiadający 4 klasie czystości. O niskiej klasie potencjału ekologicznego zdecydowały wskaźniki dla fitobentosu i makrobezkręgowców. Przebadane elementy fizyko – chemiczne wskazywały na potencjał poniżej dobrego ze względu na przekroczenia wartości substancji biogennych: azotu Kjeldahla, fosforanów i fosforu ogólnego. Stan chemiczny nie był badany. Dodatkowo w JCW Ner do Dobrzyńki stwierdzono eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. W wyniku niskiej klasy potencjału ekologicznego i niespełnienia wymagań dodatkowych obszarów chronionych wrażliwych na

⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ksawerów na lata 2010 – 2013 z perspektywą do 2017

⁷ Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 r.

⁸ Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 r.

eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, nadano JCW Ner do Dobrzyńki stan zły.

Punkt monitoringu badawczego Gadka-Patriotyczna znajdował się poza granicami gminy Ksawerów. Jego lokalizacja w pobliżu ujścia do rzeki Ner daje bardziej całościowy obraz stanu cieku Gadka. W 2011 przebadano w nim wyłącznie podstawowe elementy fizykochemiczne. Stwierdzono przekroczenia prawie wszystkich oznaczonych substancji biogennych: azotu Kjeldahla, azotu azotanowego, azotu ogólnego, fosforanów i fosforu ogólnego. Wskazuje to na eutrofizację spowodowaną silną presją komunalną⁹.

Wody podziemne

Głównym pokładem wodonośnym na terenie Gminy Ksawerów są pokłady czwartorzędowe. W niewielkim stopniu jedynie mieszkańcy korzystają również z pokładów trzeciorzędowych i kredowych. Na omawianym terenie znajdują się 59 studni, z czego 50 zasilane jest właśnie utworami czwartorzędowymi. Na terenie powiatu pabianickiego wydajność eksploatacyjna z utworów czwartorzędowych kształtuje się w granicach od 0,2 do 66,0 m³/h. Wody pobierane w granicach powiatu w tym również w Gminie Ksawerów charakteryzują się dość dobrą jakością i mogą być wykorzystywane do celów pitnych i gospodarczych¹⁰. Temat ten szerzej zostanie opisany w podrozdziale 2.3.1.2.

7.6.5 Klimat

Klimat województwa ma charakter wybitnie przejściowy, co związane jest ze ścieraniem się mas powietrza kontynentalnego i oceanicznego oraz wpływów Morza Bałtyckiego. Tutejszy klimat cechuje duża zmienność czynników meteorologicznych w czasie oraz małe zróżnicowanie w przestrzeni. Wyjątek stanowią tu opady atmosferyczne, których roczna suma opadów waha się od 500 mm w północno – wschodniej części województwa do 650 mm w Rejonie Garbu Łódzkiego¹¹. W powiecie pabianickim, w tym również na terenie Gminy Ksawerów średnia roczna suma opadów w latach 1996 – 2005 wynosiła 605 mm. W tym samym czasie średnia roczna temperatura kształtowała się na poziomie 8,4 C, natomiast ilość dni z pokrywą śnieżną nie przekracza 60. Klimat cechuje tutaj również dość duża wietrzność, choć przeważają wiatry o niezbyt dużych prędkościach do 4 m/s. W przeważającej części są to wiatry zachodnie, stanowiące ok. 48% wszystkich wiejących na tym obszarze wiatrów.

⁹ Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2011 r.

¹⁰ Program Ochrony Środowiska Powiatu Pabianickiego 2003 r.

¹¹ Raport o stanie środowiska województwa łódzkiego w 2007 roku

7.7 Zasoby kulturowe

Gmina Ksawerów mimo swojego niewielkiego obszaru ma dość bogatą przeszłość, sięgającą czasów średniowiecza. Historyczne tereny dzisiejszego Ksawerowa to niegdyś bagna i lasy. Osadnictwo wzdłuż rzek Dobrzyńki i Neru rozwinęło się z osad określonych w nauce mianem opola chropkiego. Nazwa pochodzi od wyrazu „chrapy” lub „chropy” i oznacza miejsca bagniste, zarosłe krzewami. Opola były najmniejszymi terytorialnie jednostkami historycznymi na obszarze obecnego województwa łódzkiego. Jest to również jedyna jednostka terytorialna, której nazwa nie pochodzi od nazwy grodu. Opola chropkie były uważane za najstarszą formę wspólnoty terytorialnej, opartej na sąsiedztwie samodzielnie gospodarujących rodzin.

Za czasów piastowskich tereny te należały do księcia panującego. Od XI w. rozpoczyna się ich kolonizowanie. Pierwsi osadnicy karczowali lasy i przysposabiali ziemię pod uprawy.

Wraz z powiększaniem się liczby ludności tworzyły się osady służebne, które weszły w skład kasztelanii chropkiej, która w końcu XI w. stała się własnością kapituły krakowskiej

Po trzecim rozbiórce Polski, Pabianice i okoliczne wsie w wyniku przeprowadzonego przez władze pruskie podziału administracyjnego zagarniętych ziem, znalazły się w departamencie Kaliskim, powiecie Szadkowskim. Prusy energicznie przystąpiły do planowanego kolonizowania zajętych terenów. Osiedlano Niemców w zwartych osadach. Tak powstały osady zamieszkałe w większości przez ludność niemiecką w Chechle, Pawlikowicach i Rydzynach, choć w tych ostatnich już wcześniej byli osadnicy holenderscy tak jak również w poszczególnych wsiach obecnej Gminy Ksawerów.

Po zawieruchach wojennych tereny gminy należały do Księstwa Warszawskiego – później Królestwa Polskiego. Po klęsce Powstania Listopadowego w 1831 r. Królestwo Polskie stanowiło już integralną część imperium rosyjskiego jako „kraj prywislinskij”, teren gminy administracyjnie należał do Guberni Piotrkowskiej. W łódzkim archiwum znajduje się zespół akt o nazwie: „Zarząd Gminy Widzew w Ksawerowie, powiat Łaski z lat 1823 – 1953”. Na wstępie znajduje się w nich adnotacja (...) Akta od 1823 roku tj. okresu bardzo ważnego dla Pabianic i okolic, gdyż w tym czasie rozpoczęła się akcja uprzemysławiania obecnie nazwanego „Łódzkiego Okręgu Przemysłowego”.

W 1824 r. ówczesny minister spraw wewnętrznych Królestwa Polskiego Tadeusz Mostowski zwiedzając nowo powstałe miasto Turek koło Kalisza z zainteresowaniem śledził fachową pracę specjalistów tkaczy i sukienników tam pracujących i doszedł do wniosku, że pracę rutynowych fachowców można by odpowiednio wykorzystać do przeszkolenia miejscowej ludności celem przyspieszenia rozwoju przemysłu włókienniczego w okolicach Łodzi i Pabianic. Jeszcze w tym samym roku minister zwrócił się do prezesa Komisji Województwa Kaliskiego Józefa Radoszewskiego o zorganizowanie na terenie okolic Łodzi ośrodka przemysłowego, który stałby się wzorową szkołą tkactwa pod kierunkiem zagranicznych fachowców. Prezes Radoszewski na powstanie osady – kolonii przędników wybrał tereny obecnego Ksawerowa.

W dokumencie wystawionym przez J. Radoszewskiego pierwszy raz pojawia się nazwa Ksawerów pisana przez „X”. Przypuszcza się, że miejscowość ta swą nazwę otrzymała od imienia ówczesnego ministra skarbu hrabiego Ksawerego Druckiego – Lubeckiego. Z drugiej

strony jednak historycy zastanawiają się, czy nie był to przypadkiem „ukłon” w stronę ministra, gdyż osadnikom – prządkom potrzebne były pieniądze jako pożyczka udzielana ze skarbu państwa.

Koloniści otrzymywali 5 mórg ziemi, 300 zł pożyczki na zagospodarowanie, zwrot kosztów budowy domu, bezpłatne drewno oraz 32 litry ziarna najlepszego kurlandzkiego lnu do wysiewu. Do ich obowiązków należała uprawa lnu i przedzenie możliwie najcieńszej przędzy lnianej, tak bardzo potrzebnej dla zakładów tkackich Łodzi i Pabianic.

Planowany rozwój kolonii Ksawerów jako ośrodka przędzalnictwa nie udaje się, gdyż tutejsza woda ma wiele osadu, od którego przędza nabiera żółtego koloru. Wprowadzane przędzalnictwo mechaniczne wypiera ręczne. Przędzalnictwo ręczne zmienia się w ręczne tkactwo chałupnicze, które w różnych formach trwało jeszcze 55 lat temu. Tkacze zrzeszeni byli w Korporacji Majstrów Tkackich i korporacja ta w 1931 r. wybudowała własny budynek tzw. „Lokal”, z dobrze utrzymanym ogrodem. Tutaj między innymi urządzano imprezy i zabawy. W latach późniejszych przekształcono go w Dom Ludowy. W 2013 roku budynek został wyburzony.

W latach dwudziestych XX wieku na terenie Gminy Widzew zapoczątkował się rozwój ogrodnictwa szklarniowego. Dogodne położenie gminy pomiędzy dwoma dużymi ośrodkami przemysłowymi Łódź- Pabianice stwarzało pewny rynek zbytu dla produkcji warzyw i kwiatów.

Biorąc pod uwagę historię Ksawerowa jako jednostki administracyjnej to pierwszym, odnalezionym w archiwum dowodem na istnienie na tych terenach Urzędu Gminy jest pismo Naczelnika Powiatu Sieradzkiego do Wójty Gminy Widzew datowane 4/16 sierpnia 1847 r. Opierając się na tym dokumencie można stwierdzić, że już 160 lat temu na tym terenie istniał urząd gminy, którego pierwotną nazwą była Gmina Widzew – bo tam mieścił się urząd.

W wyniku wielu zmian administracyjnych przeprowadzonych na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych w XIX wieku następuje reorganizacja Gminy Widzew. Kolonie Pawlikowice, Teresin, Hermanów, Karolew i wieś Piątkowice zostają wcielone do Gminy Górka Pabianicka, kolonia Chechło do Pabianic. W Gminie Widzew zostaje kolonia Ksawerów i młyn Sereczyn oraz wsie: Rypułtowice, Łaskowice, Chocianowice, Wola Zaradzyńska, Rydzyny, Bychlew, Jutrzkowice, Teklin, Dąbrowa i Folwark Widzew.

Po II wojnie światowej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 1945 roku do obszaru miasta Łodzi z Gminy Widzew włączono wieś Lublinek, osadę młynarską Charzew i wieś Chocianowice, a od 1 stycznia 1950 r. gromada Jutrzkowice przyłączona została do Pabianic.

20 marca 1950 r. ustawa o terenowych organach władzy państwowej likwiduje urząd wójty, a jego funkcję w pewnym sensie przejął przewodniczący Gminnej Rady Narodowej. Zamiast sołtysów są pełnomocnicy wsi (do 1958 r.). W dniu 10 września 1953 r. zmieniono nazwę Gminy Widzew na Ksawerów. Siedzibą gminy była dawna willa Hoffmana.

W wyniku kolejnych reform w latach 1954 – 56 następuje likwidacja gmin wiejskich oraz powołanie nowych gromad jako jednostek podziału administracyjnego. Od tego momentu

Gmina Ksawerów stała się Gromadą Ksawerów, którą z dniem 1 stycznia 1959 r. z powiatu łaskiego włączono do powiatu łódzkiego.

W dniu 9 grudnia 1972 r. Wojewódzka Rada Narodowa podjęła nową uchwałę w sprawie utworzenia gmin w województwie łódzkim i wówczas analizowana jednostka ponownie nazwana została Gminą Ksawerów. Nie trwało to jednak długo, gdyż już w 1976 r. nastąpiło nakazowe połączenie jej z Gminą Górka Pabianicka, w wyniku czego powstała Gmina Pabianice. Zmiana ta nie była korzystna dla mieszkańców byłej Gminy Ksawerów. Stanowili oni prawie 47% nowo powstałej gminy, dostarczali 70% wpływów z podatków, z czego tylko 30% wracało do Ksawerowa w postaci inwestycji. Liczne potrzeby w zakresie inwestycji wywołały szeroką determinację wśród lokalnej społeczności m.in. Towarzystwa Rozwoju Ksawerowa, radnych i zwykłych mieszkańców, aby podjąć starania o wydzielenie z istniejącej jednostki Gminy Ksawerów. W wyniku tych działań z dniem 1 stycznia 1997 roku Gmina Ksawerów stała się ponownie samodzielną jednostką samorządu terytorialnego.

Rysunek 11. Pałac Kindlera w Widzewie

Źródło: <http://www.ksawerow.com.pl/>

Pomimo długiej i burzliwej historii tych terenów nie pozostało zbyt dużo pamiątek w postaci zabytkowych miejsc architektury świeckiej bądź sakralnej. Właściwie jednymi zabytkami na terenie Gminy są:

- Pałac Kindlera w Widzewie wybudowany w 1897 roku według projektu Ignacego Markiewicza. Budynek utrzymany jest w stylu neorenesansowym i neorokokowym i stanowi najwybitniejszy przykład tzw. „kostiumu francuskiego” na terenie województwa łódzkiego.

- Willa Rudolfa Hoffmana, dyrektora fabryki Poznańskiego wybudowana ok. 1890 roku w stylu eklektycznym. Później willę wielokrotnie przebudowywano, dlatego trudno określić jak wyglądała pierwotnie. Obecnie w budynku działa Gminny Dom Kultury z Biblioteką w Ksawerowie

Rysunek 12. Willa Rudolfa Hofmana w Ksawerowie

Źródło: <http://www.ksawerow.com.pl/>

7.8 Zagospodarowanie przestrzenne

Ta część diagnozy Gminy Ksawerów została poświęcona omówieniu ładu przestrzennego, obejmującego w szczególności analizę infrastruktury technicznej, uwarunkowań ochrony środowiska oraz infrastruktury społecznej.

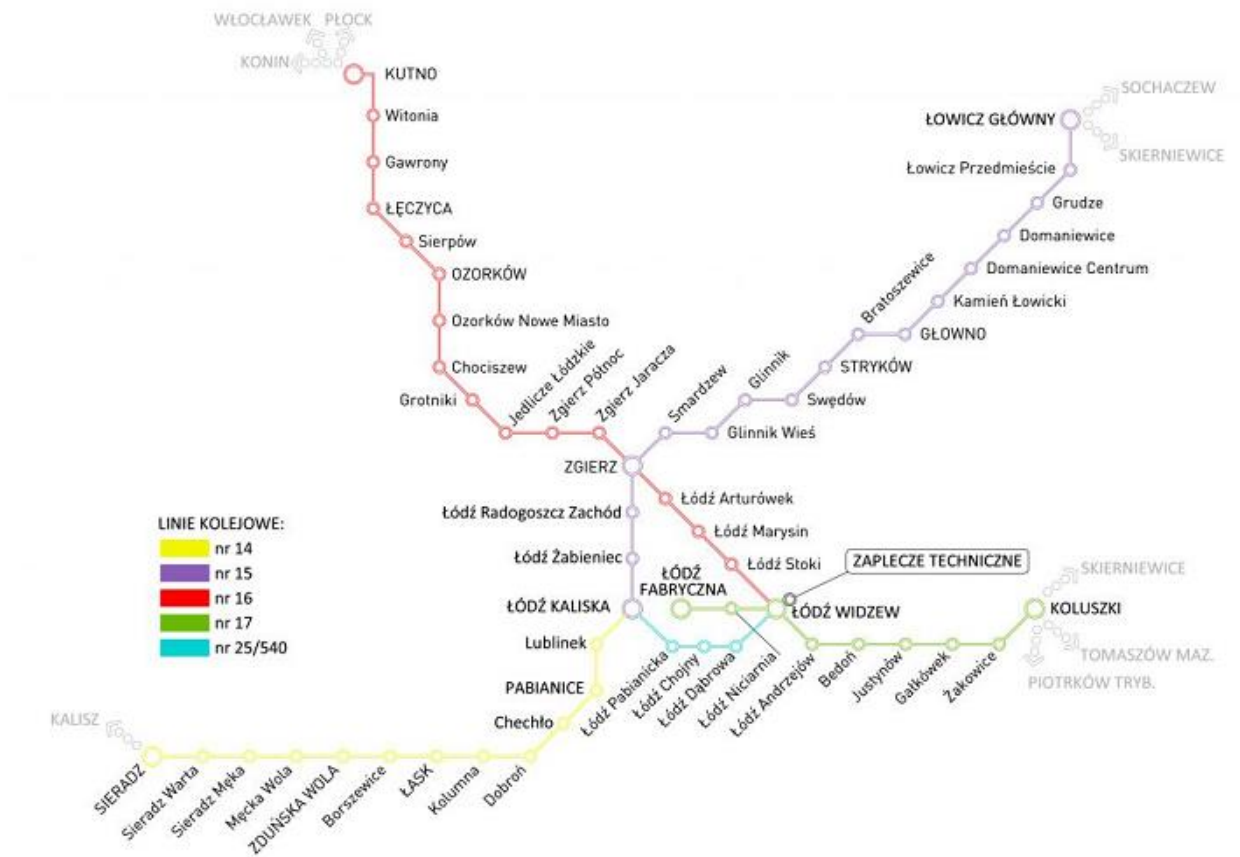
7.8.1 Infrastruktura transportowa i transport publiczny

Analizując infrastrukturę transportową w Gminie Ksawerów, należy koniecznie uwzględnić budowaną drogę ekspresową S 8, S14 i S 14BIS. Pomimo, iż przebiegają one poza granicami analizowanej jednostki to ich bezpośrednie sąsiedztwo może bardzo pozytywnie wpłynąć na rozwój potencjału gospodarczego Gminy. Najbliżej położone węzły wobec terenu Gminy, to węzły położone na terenie Gminy Pabianice: węzeł Pabianice – Południe oraz węzeł Róża w Gminie Dobroń, oddalone od centrum Ksawerowa odpowiednio o 10 i 14 km. Również węzeł Rzgów położony na terenie sąsiedniego powiatu łódzkiego wschodniego, nie jest oddalony od granic Gminy o więcej niż 10 km. Należy pamiętać, iż ta droga szybkiego ruchu zapewnia doskonałe połączenia z węzłami autostradowymi A1 i A2 co daje doskonałe możliwości rozwoju. W związku z powyższym należy również wspomnieć o kolei, pomimo iż infrastruktura kolejowa położona jest poza terenem Gminy a najbliższa stacja kolejowa znajduje się w Pabianicach, to odległość ta nie jest na tyle duża, aby zniechęcała do skorzystania z tej formy transportu. Również dogodne połączenia lokalnej komunikacji miejskiej ułatwiają skorzystanie z usług kolei. Jedynym negatywnym elementem transportu kolejowego jest niezbyt dobry stan infrastruktury kolejowej oraz taboru, jednakże niedawno pojawiła się perspektywa zmian.

Projektem, który nie powinien pozostać bez znaczenia dla Gminy Ksawerów i zdecydowanie podnoszącym jakość połączeń komunikacyjnych w regionie jest projekt Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej, która swoim zasięgiem obejmuje wszystkie powiaty na linii Łódź – Sieradz. Linią kolejową nr 14 można dostać się z Łodzi Kaliskiej do Zduńskiej Woli przez Pabianice i Łask. 13 listopada 2013 roku podczas Europejskiego Forum Gospodarczego – Łódzkie 2013 zostało podpisane porozumienie pomiędzy ŁKA, a samorządami dotyczące integracji ŁKA z transportem lokalnym. Sygnatariusze porozumienia zobowiązali się do działań na rzecz dostosowania rozkładów jazdy oraz trasy przejazdu środków komunikacji miejskiej do ŁKA. Komunikacja lokalna ma za zadanie doprowadzić pasażerów do przystanków obsługiwanych przez ŁKA. Wszystko po to, aby jak najlepiej wykorzystać potencjał kolei i dostosować ją do potrzeb pasażerów. Władze samorządów, przez teren których przebiegać ma Łódzka Kolej Aglomeracyjna, wyrazili chęć przystąpienia do projektu Wspólnego Biletu Aglomeracyjnego. Według planów kolej ma ruszyć w przyszłym roku na linii nr 14, która przebiega przez Pabianice, Zduńską Wolę i Łask i kończy się w Sieradzu.

Rysunek 13. Plan tras linii Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej

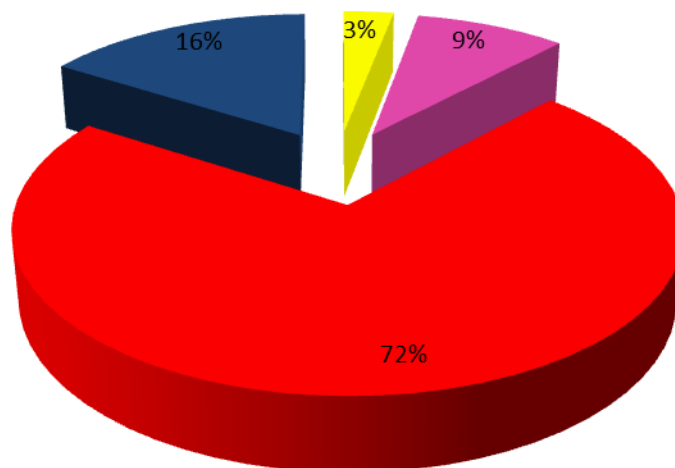
Źródło: <http://lka.lodzkie.pl/projekt/Aktualnosci/Produkcja-FLIRTOW-idzie-pelna-para,6>

Bliskie sąsiedztwo Miasta Pabianice oraz dobre połączenia komunikacji miejskiej z dworcem kolejowym sprawić mogą, iż równie chętnie z tej formy komunikacji korzystać będą mieszkańcy Gminy Ksawerów. Stacja kolejowa w Pabianicach położona jest w odległości jedynie 7 km od Ksawerowa, natomiast stacja w Łodzi o ok. 13 km.

W zakresie lokalnej komunikacji drogowej Gmina Ksawerów jest obsługiwana przez sieć dróg publicznych – drogi krajowe, powiatowe i gminne oraz przez drogi niepubliczne – drogi wewnętrzne. Łączna długość dróg na terenie Gminy wynosi 65,13 km, a wskaźnik gęstości wynosi 477,49 km/100 km².

Rysunek 14. Podział administracyjny dróg w Gminie Ksawerów

■ krajowe - 2,1 km ■ powiatowe - 5,9 km ■ gminne - 47,52 km ■ wewnętrzne - 9,66 km

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Ujęte na wykresie 3% dróg krajowych na terenie Gminy to droga krajowa nr 71, która jest jedyną tej rangi na terenie Gminy. W roku 2006 r. rozpoczęta została jej modernizacja, a w 2013 roku kontynuowana była odnowa nawierzchni na odcinku Pabianice – Rzgów w km 43+750 – 52+636. Stan techniczny drogi według SOSN oceniany jest w 54% jako dobry natomiast w pozostałych 46% jako niezadowolający. Obecnie droga ta jest silnie obciążona ruchem. Według pomiarów natężenia ruchu wg. Generalnego Pomiaru Ruchu średni dobowy ruch SDR to 9 926 pojazdów. Oddanie do użytku drogi ekspresowej S 8 może wiele zmienić w tym względzie, gdyż cały ruch tranzytowy skieruje się właśnie tam.

Na terenie Gminy znajduje się natomiast jedna droga powiatowa nr 3303 E składająca się z dwóch odcinków: ul Południowa (odcinek 0,5km) oraz odcinek biegnący ulicami – Szkolna – Jana Pawła II – Nowotki – Wschodnia – Wolska. Stanowią one jeden ciąg na kierunku północny zachód – południowy wschód. Ulice Jana Pawła II i Nowotki zostały gruntownie zmodernizowane w latach 2011 – 2013. Stan pozostałych dróg powiatowych jest natomiast niezadowolający, z wyjątkiem ul. Wolskiej, której stan techniczny oceniono jako dobry. Właśnie z uwagi na złą jakość nawierzchni na słabej podbudowie i nie przystosowaną szerokość jezdni zarówno do natężenia ruchu, jak i coraz większą ilość przejeżdżającego taboru ciężkiego powoduje konieczność możliwie szybkiej ich przebudowy¹².

¹² Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Pozostałą część gminnego układu drogowego stanowią drogi gminne i wewnętrzne. Ogółem dróg gminnych jest 44,37 km, w tym 17,88 km dróg o nawierzchni twardej ulepszonej (bitumicznej, betonowej), 0,91 km dróg o nawierzchni twardej nieulepszonej (tłuczniowej) oraz 25,58 km dróg o nawierzchni gruntowej. W bardzo dobrym stanie technicznym jest 13,83 km dróg gminnych o nawierzchni bitumicznej i z kostki betonowej. Są to drogi odnowione bądź przebudowane. Pozostałe drogi gminne wymagają remontów i napraw, te o nawierzchni gruntowej wzmocnione szlaką i nawierzchni gruntowej naturalnej są przejezdne.

W ciągu najbliższych kilku lat przewiduje się wykonanie robót modernizacyjnych na drogach, które posiadają wykonaną już sieć infrastruktury podziemnej. Wynika to z konieczności wcześniejszej budowy kanalizacji sanitarnej, deszczowej oraz wodociągowej. Pożądane byłoby natomiast zaangażowanie, w miarę możliwości, środków na uregulowanie stanów prawnych ulic, w których będzie budowane w pierwszej kolejności uzbrojenie podziemne.

Ważną formą komunikacji miejskiej w Gminie jest tramwaj. Linia tramwajowa nr 41 kursuje na trasie Łódź – Ksawerów – Pabianice i jest zarządzana przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. Na omawianym terenie zlokalizowanych jest 5 przystanków tramwajowych, a łączna długość torów na obszarze Gminy Ksawerów wynosi 2,950 km. W ciągu doby odbywa się 47 kursów, a w godzinach szczytu rannych i popołudniowych tramwaj kursuje 3 razy na godzinę¹³. Biorąc pod uwagę obłożenie tego środka komunikacji, stwierdzić można, iż cieszy się on ogromną popularnością wśród mieszkańców Ksawerowa. Niestety stan techniczny linii tramwajowej jest bardzo zły i wymaga szybkiej i zdecydowanej modernizacji.

Na terenie Ksawerowa transport publiczny organizuje również Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. z siedzibą w Pabianicach, który na omawianym obszarze obsługuje 4 linie autobusowe: linia 263 (2 trasy), linia W i linia T. W dni powszednie odbywają się 23 kursów, natomiast należy zaznaczyć, iż linia T kursuje jedynie w niedziele (3 kursy na dobę).

Trzeba również podkreślić, iż działają tutaj również prywatne firmy przewozowe. W dni powszednie busy kursują na 4 liniach na kierunku Pabianice – Ksawerów – Łódź, w sumie 63 kursy/dobę¹⁴. Taki układ komunikacji miejskiej, podmiejskiej i połączeń międzymiastowych oraz regionalnych korzystnie wpływa na dostępność komunikacyjną Powiatu oraz stwarza dogodne warunki dla jego mieszkańców do przemieszczania się.

7.8.2 Gospodarka wodna i ściekowa

Wodociągi

Gmina Ksawerów jest obecnie zasilana w wodę z dwóch ujęć: ujęcie w Ksawerowie przy ul. Szkolnej oraz ujęcie w Nowej Gadce. Ważne jest, iż obie stacje pracują na tej samej rzędnej, co zapewnia możliwość współpracy i wzajemne zabezpieczenie na wypadek awarii, na którejś ze stacji. W wyniku modernizacji obu stacji zdecydowanie wzrosło bezpieczeństwo

¹³ <http://www.mpk.lodz.pl>

¹⁴ http://komunikacjapabianice.pl/rozklad_busy.php

produkcji wody w zakresie bakteriologicznym, zmniejszyła się wartość żelaza i manganu jak również uległy poprawie walory organoleptyczne wody (smak, zapach, barwa). Należy podkreślić,

iż woda po uzdatnieniu spełnia wszystkie normy jakości obowiązujące w UE zgodnie z dyrektywą 98/83/EC. Zastrzeżeń co do jakości wody nie ma również Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Pabianicach, który poprzez regularnie bada wodę¹⁵.

Tabela 8. Wodociągi w Gminie Ksawerów w latach 2007 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Długość sieci (km)	30,0	31,0	34,0	35,2	36,2	36,2
Ludność Korzystająca z sieci (os)	3726	3752	3990	4146	4258	4656

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych/ Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Z danych zamieszczonych w tabeli powyżej widać, iż w analizowanym okresie przybyło 6,2 km długości wodociągów, co spowodowało wzrost liczby ludności korzystającej z sieci o około 1000 osób. Obecnie z wodociągów korzysta 77% mieszkańców Gminy. Na chwilę obecną pobór wody ze stacji wodociągowych wynosi rocznie około 368 tys m³. Pozostali mieszkańcy nie podłączeni do sieci, zaopatrują się w wodę ze źródeł ulicznych, położonych często w znacznej odległości od miejsca zamieszkania, bądź lokalnych własnych studni. Zdolność produkcyjna istniejących SUW Ksawerów oraz SUW Nowa Gadka wynosi obecnie łącznie 5 328 m³/dobę¹⁶. Oceniając aktualną sytuację w zakresie zaopatrzenia w wodę należy stwierdzić, że Gmina posiada w tym zakresie ogromne możliwości rozwoju. Najważniejsze i najbardziej kosztowne urządzenia wodociągowe, to jest ujęcia, stacje wodociągowe i główne rurociągi zasilające zostały już zrealizowane. Zdolność produkcyjna stacji wodociągowych jest w stanie pokryć z nadwyżką nie tylko perspektywiczne potrzeby komunalne, ale również, w pewnym zakresie, potrzeby ewentualnej wodochłonnej produkcji przemysłowej.

Kanalizacja

Na terenie Gminy Ksawerów od kilku lat realizowana jest budowa sieci kanalizacji sanitarnej. Jest to priorytetowy zakres inwestycji realizowanych na terenie Gminy. Ścieki z analizowanego obszaru odprowadzane są do Grupowej Oczyszczalni Ścieków Łódzkiej Aglomeracji w Łodzi poprzez kolektor Ksawerów – Pabianice wybudowany w 2001 roku. Zrealizowanie tej inwestycji pozwoliło na rozbudowę sieci kanalizacji na terenie całej Gminy. Przepustowość kolektora Ksawerów – Pabianice wynosi maksymalnie 14 774 m³/dobę co jest równe 171,84 l/s. Stanowi to wypełnienie kanału w około 65%. Zgodnie z opracowaniami, średnio dobowa przepustowość tego kolektora wynosi 4 117,5 m³/d, a obecnie średniodobowo Gmina odprowadza ścieki w ilości ok. 820 m³/d, co stanowi ok. 20% możliwości wypełnienia powyższego kolektora.

¹⁵ Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu pabianickiego za rok 2013 Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pabianicach

¹⁶ Dane Urzędu Gminy Ksawerów

W punkcie tym należy również zwrócić uwagę na system kanalizacji deszczowej, który na terenie Gminy jest niewystarczający i w związku z tym podczas ulewnych dreszczów i czasie roztopów lokalnie występują niewielkie podtopienia.

Tabela 9. Sieć kanalizacyjna w Gminie Ksawerów w latach 2007 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Długość sieci (km)	27,9	28,8	31,7	32,8	33,0	36,4
Ludność korzystająca z sieci (os)	2 079	2 209	2 499	2 901	3 003	3 457

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych/ Dane Urzędu Gminy Ksawerów

W latach 2008 – 2013 wybudowano 8,5 km sieci kanalizacyjnej i tym samym liczba osób korzystająca z sieci zwiększyła się o 1378 osób. Obecnie na terenie Gminy działa 36,4 km kanalizacji, z której korzysta 3457 osób co stanowi około 45% ogółu mieszkańców.

Istniejący stan sieci kanalizacji sanitarnej daleko odbiega od potrzeb obecnych i rozwojowych Gminy. Zaznaczyć należy, że do rozbudowy pozostaje sieć kanalizacyjna w terenie silnie zurbanizowanym a więc ul. Zachodnia do ul. Widzewskiej i ul. Widzewska. Realizacja tego odcinka kanalizacji umożliwi budowę sieci wodno – kanalizacyjnej w ul. Bema, Ludowej i Nowej oraz sieć kanalizacji sanitarnej w ul. Hubala.

Obecnie Urząd Gminy posiada już dokumentację techniczną na budowę sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnej wraz z aktualnym pozwoleniem na budowę dla następujących zadań inwestycyjnych: ul. Zachodnia i Widzewska, ul. Bednarska, ul. Targowa i Handlowa (od ul. Bednarskiej do ul. Targowej) oraz ul. Zaradzyńska i Słoneczna¹⁷.

7.8.3 Gospodarka odpadami

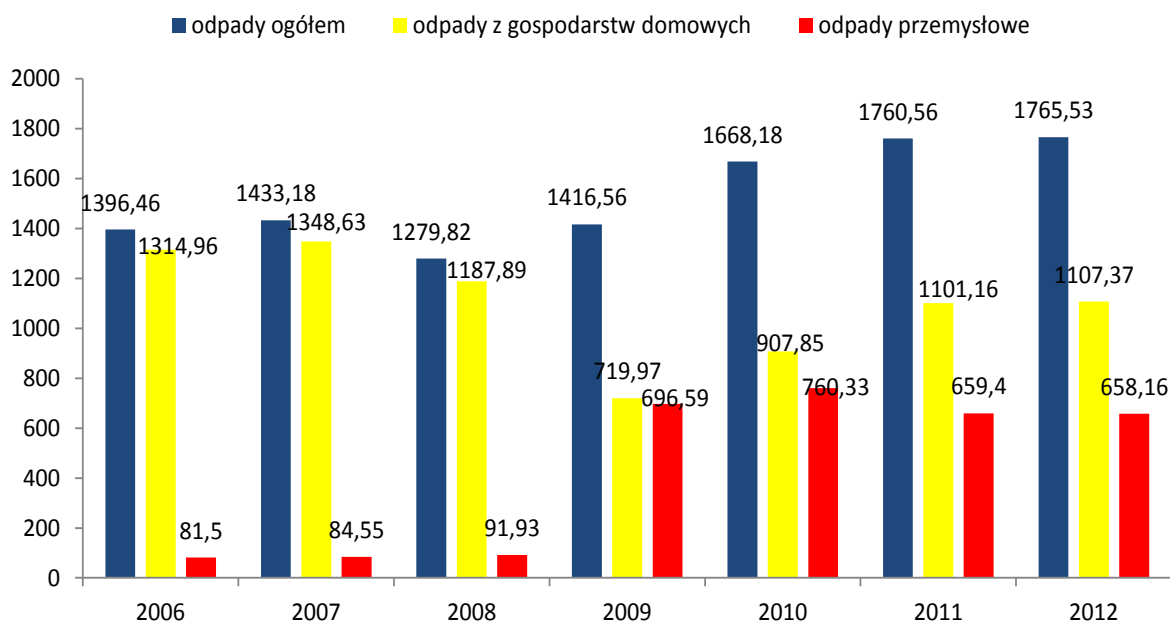
W Gminie Ksawerów od lipca 2013 został wprowadzony, zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 roku oraz Ustawą z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21), system gospodarki odpadami komunalnymi.

W wyniku powyższych przepisów ciężar zawierania umów z odbiorcami odpadów został przerzucony na gminy, jak również konieczność zorganizowania punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Tego rodzaju punkt na terenie Gminy działa przy ul Handlowej w centrum Ksawerowa.

Gmina Ksawerów prowadzi działania informacyjne wśród mieszkańców i na bieżąco prowadzi akcję edukacyjną, która ma na celu uświadomić konieczność segregacji odpadów. To postawa mieszkańców gminy determinuje poziom powodzenia w osiągnięciu wyznaczonych limitów zbiórki odpadów.

¹⁷ Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Rysunek 15. Ilość i struktura odpadów komunalnych w latach 2006 – 2012 (tony)

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych/ Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Zgodnie z danymi zawartymi na rysunku 13 widać, iż liczba wyprodukowanych odpadów w Gminie znacznie wzrosła. W roku 2012 ilość ogólna odpadów wynosiła 1 765,53 ton i była większa w stosunku do początku analizowanego okresu o 369,07 ton, co stanowi wzrost o 26,4%. Należy również zwrócić uwagę na fakt znacznego spadku ilości odpadów wyprodukowanych w gospodarstwach domowych w 2009 roku na korzyść odpadów przemysłowych. Od tej chwili odpady domowe, tylko w niewielkim stopniu przewyższały te przemysłowe.

7.8.4 Energetyka

Zasilanie Gminy Ksawerów w energię elektryczną odbywa się poprzez sieć linii i stacji średniego (15 kV) i niskiego (0,4 kV) napięcia. Podstawowe dane obrazujące stan elektroenergetyki w Gminie zawiera poniższa tabela

Tabela 10. Sieć elektroenergetyczna w Gminie Ksawerów w latach 2011 – 2012

	Jednostka miary	2011	2012	
liczba stacji transformatorowych 15/0,4 kV	szt.	36	36	
łączna moc transformatorów	kVA	10 860	10 950	
długość linii średniego napięcia	km	34,838	35,291	
	w tym: kablowych	km	12,143	12,274
długość linii niskiego napięcia	km	131,196	133,649	
	w tym: kablowych	km	21,510	23,356
ilość punktów oświetleniowych	szt.	896	896	

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Eksploracją całej sieci, poza nielicznymi wyjątkami, zajmuje się PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź – Teren. Dotyczy to również konserwacji oświetlenia ulicznego. Obecnie na terenie Gminy znajduje się 36 stacji transformatorowych 15/0,4 kV, a ich gęstość rozmieszczenia jest wystarczająca na tyle, że istnieją jeszcze rezerwy w celu zasilania nowych odbiorców. Jak wynika z zestawienia tabeli nr 10, łączna moc transformatorów to 10 950 kVA, a długość linii średniego napięcia w 2012 roku wyniosła 35,291 km

Według Projektu Planu Rozwoju PGE Dystrybucja S.A. na lata 2014 – 2019 w odniesieniu do Oddziału Łódź – Miasto dla Gminy Ksawerów prognozujemy następujące inwestycje:

- Budowa sieci związana z przyłączeniami nowych odbiorców:
  - ✓ 4 600 m sieci SN
  - ✓ 3 400 m sieci nN
- Modernizacja i odtworzenie istniejącego majątku, związane z poprawą jakości usług i/lub wzrostem zapotrzebowania na moc:
  - ✓ 900 m sieci SN,
  - ✓ 2 400 m sieci nN,
  - ✓ 2 stacje Sn/nN.

Procesy urbanizacyjne (ich przejawem jest np. wtórny podział gruntów i działek) oraz przewidywany rozwój działalności gospodarczej mogą w sposób zasadniczy zmienić te wskaźniki. Podkreślić należy, że tereny ŁSSE S.A. znajdują się w pobliżu stacji 220/110/15kV "Rypułowice", co gwarantuje możliwość ich zasilania nawet przy stosunkowo dużym zapotrzebowaniu energetycznym. Skala niezbędnych inwestycji elektroenergetycznych związanych z zagospodarowaniem ŁSSE S.A. nie jest obecnie znana, zależy to od rodzaju i ilości podmiotów gospodarczych, które podejmą działalność na jej terenie.

Oceniając istniejący stan elektroenergetyki w Gminie należy stwierdzić, że posiada ona:

- stosunkowo dobrze rozwiniętą sieć 15kV,
- dobry stan sieci niskiego napięcia,

- funkcjonowanie dużej stacji 220/110/15 kV na terenie m. Pabianice w pobliżu granicy z Gminą Ksawerów.

Odnosząc się do powyższej analizy celem działań w dziedzinie elektroenergetyki winno być zapewnienie niezawodnego, zgodnego z potrzebami zaopatrzenia w energię elektryczną. Podstawowe zamierzenia winny koncentrować się na modernizacji istniejącej sieci elektroenergetycznej oraz inwestycjach związanych z terenami intensywnie rozwijającej się działalności gospodarczej lub skoncentrowanego budownictwa mieszkaniowego.

7.8.5 Ciepłownictwo

Na terenie Gminy Ksawerów stosowane są obecnie wyłącznie indywidualne kotłownie. Starsze kotłownie są opalane koksem, węglem lub względnie obu tymi czynnikami. Nowsze kotłownie są już najczęściej opalane olejem lub gazem. Słaba izolacja termiczna starszych budynków powoduje, że koszty ogrzewania gazem są stosunkowo wysokie. Jest to niewątpliwym czynnikiem opóźniającym przejście na ekologiczny system grzewczy.

W związku z powyższym w warunkach Gminy Ksawerów problemy grzewcze są problemami jej mieszkańców i zlokalizowanych tu instytucji. Do zadań władz Gminy należy w zasadzie wyłącznie podejmowanie starań o dalszą rozbudowę sieci gazowej oraz propagowanie wśród mieszkańców nowoczesnych rozwiązań w zakresie systemów grzewczych. Obecny stan systemów grzewczych należy uznać za zadowalający.

Ograniczeniem powszechnego stosowania oleju opałowego lub gazu ziemnego do celów grzewczych są głównie bariery ekonomiczne związane z zamianą istniejących w wielu gospodarstwach domowych pieców opalanych węglem na ekologiczne systemy grzewcze.

7.8.6 Gazownictwo

W chwili obecnej Gmina Ksawerów jest już w ponad 88% zgazyfikowana. Analizowany obszar zasilany jest ze stacji redukcyjnej I stopnia, zlokalizowanej na terenie miasta Pabianice w bezpośrednim sąsiedztwie granicy administracyjnej Gminy. Rurociąg średniego ciśnienia (SR/C) doprowadzony jest do ul. Szkolnej, skąd poprowadzony jest do stacji redukcyjnej II stopnia o przepustowości 1500 Nm³/h. Istniejąca sieć niskiego ciśnienia została wykonana częściowo z rur stalowych a częściowo rur PE.

Rysunek 16. Struktura sieci gazowniczej w Gminie Ksawerów

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Z powyższego zestawienia wynika, iż ogólna długość sieci gazowej na terenie Gminy wynosi 39,015 km. Obecnie na tym obszarze funkcjonuje 597 przyłączy do budynków mieszkalnych, w tym: 447 szt. przyłączy niskiego ciśnienia i 150 szt. średniego.

Analizując aktualny stan sieci gazowej należy podkreślić, że możliwości dostaw gazu długo jeszcze będą w zupełności wystarczające. Gdyby w przyszłości zapotrzebowanie na gaz wzrosło ponad zdolność przepustową istniejącej stacji redukcyjnej przy ul. Szkolnej, to istnieją warunki dla wybudowania nowej stacji redukcyjnej w Woli Zaradzyńskiej w oparciu o rurociągi SR/C położone w tamtym rejonie na terenie miasta Pabianic. Poważną wadą istniejącej sieci są liczne odchylenia w lokalizacji. W konsekwencji powyższych wad należy się liczyć, w przyszłości, z koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów przełożenia tej części sieci.

7.8.7 Mieszkalnictwo

Istniejące warunki mieszkaniowe w Gminie Ksawerów nie różnią się w sposób istotny od warunków mieszkaniowych jakie panują w okolicznych gminach i ogólnie w gminach należący do województwa łódzkiego. Można je określić poza nielicznymi wyjątkami jako dobre. W skład substancji mieszkaniowej wchodzi głównie domy jednorodzinne (prywatne) i budynki wielolokalowe (struktury „wspólnotowe”).

Według danych statystycznych za 2010 r. zasoby mieszkaniowe w Gminie stanowią 2 581 mieszkania, w których znajdują się 10 668 izby. Znaczna część tych mieszkań znajduje się w budynkach wielolokalowych, które skupione są w kilkunastu wspólnotach mieszkaniowych. Na terenie Gminy znajduje się 21 budynków wielolokalowych, które możemy zaliczyć do bloków i w nich znajduje się ponad 300 mieszkań. Do większych wspólnot funkcjonujących na terenie Gminy należy zaliczyć: Wspólnotę Mieszkaniową „Blok A i B”, „Nowy Dom”, „Widzew – Szkolna 12”, „Ksawerów”, Kościuszki 3H, ul. Szkolna 12 G.

Dane porównawcze warunków mieszkaniowych w gminie i województwie łódzkim przedstawia tabela.

Tabela 11. Warunki mieszkaniowe w gminie i województwie łódzkim (stany na 31 XII)

	2008			2010			2012		
	Gmina Ksawerów	Woj. Łódzkie	Gminy wiejskie woj. łódzkie	Gmina Ksawerów	Woj. Łódzkie	Gminy wiejskie woj. łódzkie	Gmina Ksawerów	Woj. Łódzkie	Gminy wiejskie woj. łódzkie
Ilość mieszkań na 1000 osób	341,9	377,6	318,2	347,50	383,00	320,20	331,1	391,2	322,8
Ilość osób na mieszkanie	2,93	2,65	3,14	2,84	2,60	3,11	3,02	2,56	3,10
Ilość osób na izbę	0,71	0,76	0,80	0,69	0,74	0,78	0,69	0,71	0,75
Pow. użytkowa na osobę (m ²)	30,06	24,9	27,0	32,10	25,50	27,40	31,6	26,5	28,7

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Wśród wszystkich mieszkań w Gminie niewielką część stanowią zasoby mieszkaniowe komunalne; stanowiące własność Gminy Ksawerów. Do zasobów tych należą: będący w zasobie od kilkudziesięciu lat budynek przy ulicy Wschodniej 82 w Ksawerowie (2 lokale mieszkalne) oraz nowo wybudowany wielorodzinny budynek mieszkalny przy ulicy Giełdowej 12 w Ksawerowie, oddany do użytkowania w 2012 roku (21 lokali mieszkalnych). W budynkach tych znajdują się lokale przeznaczone dla członków wspólnoty samorządowej; do najmu na czas nieoznaczony i lokale socjalne przeznaczone do najmu na czas oznaczony (na okres jednego roku). Oprócz tych dwóch budynków; w zasobie gminnym znajduje się osiem lokali mieszkalnych znajdujących się w jednej ze wspólnot, które zostały przeznaczone na sprzedaż w drodze przetargowej.

Polityka Gminy w zakresie budownictwa mieszkaniowego polega zarówno na działaniach doraźnych, jak i długofalowych, polegających na porządkowaniu spraw związanych z planowaniem przestrzennym oraz doprowadzeniem niezbędnej infrastruktury technicznej do działek budowlanych.

7.8.8 Ochrona środowiska

Analizując zanieczyszczenie powietrza należy wskazać, iż Województwo Łódzkie podzielono na 2 strefy oceny jakości powietrza tj. Aglomeracja Łódzka oraz Strefa Łódzka. W tej klasyfikacji obszar Gminy Ksawerów został przyporządkowany Strefie Łódzkiej. W ramach stref zdefiniowane są 2 klasy. Klasa A skupiająca tereny, w których stężenia zanieczyszczeń są poniżej dopuszczalnego poziomu stężenia oraz klasa C obejmująca obszary powyżej dopuszczalnego poziomu stężenia¹⁸.

W województwie łódzkim został stworzony Program Ochrony Powietrza, który ma na celu poprawę jakości powietrza w obszarach, gdzie ogólny poziom zanieczyszczeń został przekroczony. Programem tym została objęta również Gmina Ksawerów wraz z innymi jednostkami z terenu powiatu pabianickiego tj. miasto Pabianice, Konstantynów Łódzki oraz gminy: Pabianice, Dobroń i Lutomiersk. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi objął te jednostki Programem Ochrony Powietrza ze względu na przekroczenia dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziomu dopuszczalnego benzopirenu zawieszonego w pyłe PM₁₀¹⁹.

Tabela 12. Symbole klas wynikowych dla poszczególnych zanieczyszczeń w Strefie Łódzkiej oceny jakości powietrza wg kryteriów dla ochrony zdrowia.

Wskaźnik	Strefa Łódzka
SO ₂	A
NO ₂	A
NO _x	-
CO	A
C ₆ H ₆	A
PM ₁₀	C
Pb	A
As	A
Ni	A
Cd	A
B(a)P	C
PM _{2,5}	C
O ₃	A

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 roku.

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli powyżej dopuszczalne stężenia pyłów PM₁₀ i PM_{2,5}, oraz benzopirenu zostały przekroczone. Należy nadmienić, iż większość obszarów przekroczeń dopuszczalnego poziomu PM₁₀ była wskazywana już w latach poprzednich. Odnotowane w 2012 roku przekroczenia pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzopirenu obejmowały nie tylko miasta

¹⁸ Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 roku

¹⁹ Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 roku

powiatowe, ale również graniczne tereny ościennych gmin wiejskich. Pozostałe poziomy zanieczyszczeń nie zostały przekroczone.

Na jakość powietrza wpływa emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z różnych źródeł. Emisje możemy podzielić na emisję punktową, emisję liniową (komunikacyjną) i emisję powierzchniową (niską).

Istotny wpływ na jakość powietrza ma emisja liniowa ze środków transportu. Ze względu na niskie źródło emisji prowadzi do powstania wysokich stężeń w strefie drogi. Jej wielkość maleje wraz ze wzrostem odległości od dróg. Jest to szczególnie niekorzystne w gęstej zabudowie, gdzie w strefie oddziaływania przebywa duża liczba ludności. Emisją punktową są gazy i pyły pochodzące ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw oraz przemysłowych procesów technologicznych.

Do powietrza emitowane są także zanieczyszczenia z lokalnych kotłowni węglowych i palenisk domowych. Emisja z niewielkich kotłowni w tym kotłowni domowych to tzw. emisja powierzchniowa (niska). Na terenie Gminy ze względu na dynamiczny rozwój zabudowy mieszkaniowej emisja powierzchniowa pochodząca z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych kotłowni węglowych ma w sezonie grzewczym największy negatywny wpływ na stan powietrza w obszarach zabudowanych. Dlatego istotne jest wykorzystanie do ogrzewania bardziej ekologicznych źródeł energii np.: gazu czy biomasy.

Główną przyczyną wysokich stężeń pyłu PM10 na terenie Gminy Ksawerów jest emisja z obszarów jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej, wyposażonej w indywidualne źródła emisji opalane węglem kamiennym. Na tych obszarach mogą występować przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężenia pyłu PM10. Mimo, iż przestrzenny zasięg oddziaływania emisji niskiej nie jest duży, w najbliższym sąsiedztwie skupisk zwartej zabudowy ma ona przeważający wpływ na jakość powietrza.

Znaczący udział w emisji pyłu, obok przeważającej emisji z energetycznego spalania paliw ma również wtórna emisja pyłu, związana z dużym natężeniem ruchu drogowego (wtórne wzniesienie pyłu z nawierzchni ulic, poboczy i chodników przez pojazdy). Przy głównych drogach należy spodziewać się znacznych wartości stężenia pyłu zawieszonego PM10, związanych z nakładaniem się emisji komunikacyjnej i powierzchniowej. Obszarem o podwyższonych wartościach zanieczyszczeń jest teren wzdłuż ul. Łódzkiej. W pasie do 20 – 30 m od jezdni wartości stężeń zanieczyszczeń gazowych są wyższe o 25 – 30 % niż na pozostałym zabudowanym obszarze Gminy²⁰.

Jakość powietrza w 2013 roku uległa pogorszeniu względem roku ubiegłego. Jest to wynikiem znacznie bardziej mroźnej zimy, a co za tym idzie wzmożonej emisji z energetycznego spalania paliw do celów grzewczych oraz występowania zjawisk powodujących pogorszenie warunków rozprzestrzeniania zanieczyszczeń w atmosferze.

---

²⁰ Dane Urzędu Gminy Ksawerów

7.9 Infrastruktura społeczna

7.9.1 Edukacja

Bardzo istotnym obszarem świadczącym o potencjalne ludzkim Gminy jest edukacja, której jakość, dostępność i różnorodność decyduje o wykształceniu i poziomie intelektualnym mieszkańców Gminy. Na terenie Gminy Ksawerów działają 4 placówki oświatowe, do których w roku szkolnym 2013/2014 uczęszcza ogółem 844 dzieci i młodzieży. Są to placówki publiczne, dla których gmina jest organem prowadzącym. W budżecie Gminy na 2013 rok (według stanu na 30.06.2013 r.) przeznaczono na oświatę i wychowanie kwotę 9 580 629,13 zł. Subwencja oświatowa wynosi 5 427 750 zł.

Placówki działające na omawianym obszarze dla, którego Gmina jest organem prowadzącym:

- Gminne Przedszkole w Widzewie
- Szkoła Podstawowa im. Igora Sikiryckiego w Woli Zaradzyńskiej
- Szkoła Podstawowa im. dr Henryka Jordana w Ksawerowie
- Gimnazjum w Ksawerowie

Ponadto na terenie Gminy działa jeszcze Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus, które jest placówką niepubliczną z 3 oddziałami przedszkolnymi, zdolnymi przyjąć 75 dzieci. Ponadto oddziały przedszkolne posiadają w swej strukturze również szkoły podstawowe przedstawione w tabeli 12 łącznie w przedszkolach na terenie gminy dla dzieci w wieku przedszkolnym przygotowanych jest 225 miejsc i jest to zdecydowanie liczba niewystarczająca.

Tabela 13. Liczba uczniów w placówkach prowadzonych przez Gminę Ksawerów

Nazwa placówki	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Gminne Przedszkole w Widzewie	50	50	50	50
Szkoła Podstawowa w Woli Zaradzyńskiej	188	183	187	194
- w tym w oddziałach przedszkolnych	50	57	60	62
Szkoła Podstawowa w Ksawerowie	297	320	316	319
- w tym w oddziałach przedszkolnych	38	42	41	38
Gimnazjum w Ksawerowie	262	268	261	281
Razem	797	821	814	844

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

W roku szkolnym 2012/2013 można zaobserwować minimalny spadek liczby uczniów w gimnazjum, który został zniwelowany w kolejnym roku szkolnym. Na podstawie aktualnej liczby urodzeń możemy prognozować znaczną liczbę uczniów szkół podstawowych w następnym dziesięcioleciu.

Analizując poziom komputeryzacji w szkołach na terenie Gminy Ksawerów można zauważyć, iż sytuacja ta pogorszyła się w 2012 roku stosunku do roku poprzedniego. Spadła zarówno ogólna liczba komputerów w szkołach jak również o 1/3 zmniejszyła się liczba komputerów przeznaczona do użytku uczniów. Sytuacja ta mogła mieć związek z likwidacją jednej z 4 pracowni komputerowych.

Tabela 14. Komputeryzacja w szkołach na terenie Gminy Ksawerów w latach 2011 – 2012

KOMPUTERYZACJA	Jednostka miary	2011	2012
komputery w szkole			
ogółem	szt.	118	109
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	61	64
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	57	45
komputery z dostępem do Internetu			
ogółem	szt.	118	109
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	61	64
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	57	45
komputery przeznaczone do użytku uczniów			
ogółem	szt.	61	40
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	38	30
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	23	10
komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów			
ogółem	szt.	61	40
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	38	30
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt.	23	10
pracownie komputerowe			
ogółem	izba	4	3
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	izba	2	2
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	izba	2	1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Uczniowie kończący gimnazjum z terenu Gminy z uwagi na zlokalizowanie na tym terenie Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Widzewie mogą na miejscu kontynuować naukę i kształcić się w zawodach:

- technik architektury krajobrazu,
- technik agrobiznesu,
- technik ogrodnik,
- technik żywienia i usług gastronomicznych,
- technik mechanizacji rolnictwa

zdobywając tytuł technika. Ponadto w zespole szkół funkcjonuje Zasadnicza Szkoła Zawodowa, która kształci w zawodach: kucharz, ogrodnik oraz mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych. W roku szkolnym 2013/2014 liczba uczniów w szkole wynosiła 336 i w stosunku do poprzednich roczników nieco spadła, co świadczyć może o wzroście popularności szkół licealnych.

Przy zespole szkół działa również zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Placówka ta prowadzi zaoczne 4 letnie studia zawodowe I-go stopnia - inżynierskie na następujących kierunkach: agronomia i agrobiznes oraz agroturystyka.

Podstawowym elementem analizy poziomu nauczania są wyniki z egzaminów. W przypadku szkół podstawowych są to egzaminy ze sprawdzianu na koniec 6 klasy. Zgodnie z informacjami przedstawionymi w tabeli poniżej w 2012 roku uczniowie z terenu Gminy Ksawerów napisali sprawdzian o 2,25 punktu lepiej od średniej krajowej, 2,1 punktu lepiej od średnich wyników z województwa łódzkiego jak również o 1,14 punktu lepiej niż średnia powiatu pabianickiego. W 2013 roku nastąpiła całkowita zmiana w poziomie wyników, gdyż uczniowie Gminy Ksawerów napisali sprawdzian poniżej średniej zarówno krajowej jak i wojewódzkiej czy powiatowej. Z pośród elementów sprawdzianu najlepiej uczniom wypadła część dotycząca wykorzystania wiedzy w praktyce, w której ich wyniki okazały się nieco lepsze od średniej krajowej.

Tabela 15 . Wyniki sprawdzianu uczniów szkoły podstawowej w latach 2012 – 2013 (%)

Sprawdzian w szkole podstawowej po VI klasie		2012	2013
Ogółem (średnia za sprawdzian)	Gmina Ksawerów	25,00	22,58
	Powiat Pabianicki	23,86	24,16
	Województwo Łódzkie	22,90	23,99
	Kraj	22,75	24,03
Czytanie	Gmina Ksawerów	6,64	6,96
	Powiat Pabianicki	6,54	7,50
	Województwo Łódzkie	6,22	7,28
	Kraj	6,25	7,30
Pisanie	Gmina Ksawerów	6,46	5,31
	Powiat Pabianicki	6,33	5,73
	Województwo Łódzkie	6,07	6,38
	Kraj	5,88	6,34
Rozumienie	Gmina Ksawerów	4,43	4,04
	Powiat Pabianicki	4,29	4,30
	Województwo Łódzkie	4,11	4,16
	Kraj	4,11	4,16
Korzystanie z informacji	Gmina Ksawerów	2,93	2,46
	Powiat Pabianicki	2,76	2,61
	Województwo Łódzkie	2,79	2,46

Sprawdzian w szkole podstawowej po VI klasie		2012	2013
	Kraj	2,79	2,48
Wykorzystanie wiedzy w praktyce	Gmina Ksawerów	4,54	3,81
	Powiat Pabianicki	3,94	4,02
	Województwo Łódzkie	3,72	3,71
	Kraj	3,72	3,75

Źródło : Okręgowa Komisja Egzaminacyjna i Krajowa Komisja Egzaminacyjna

Z kolei w przypadku egzaminów gimnazjalnych sytuacja wygląda odwrotnie. Podczas gdy uczniowie gimnazjum na egzaminie gimnazjalnym w 2013 roku osiągnęli dużo lepsze wyniki od średniej krajowej o tyle rok poprzedni pod tym względem był dużo gorszy. W 2012 roku uczniom najgorzej poszedł egzamin z części matematyczno – przyrodniczej z zakresu przedmiotów przyrodniczych oraz z części humanistycznej z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie, odpowiednio – 4,6 i – 3,1 punktu procentowego od średniej krajowej. W 2013 roku z kolei najlepiej wypadł egzamin z części matematyczno – przyrodniczej z zakresu przedmiotów przyrodniczych o 4,3 % lepiej od średnich wyników ogólnopolskich.

Tabela 16. Wyniki testów gimnazjalnych w latach 2012 – 2013 (%)

		Gmina Ksawerów	Powiat Pabianicki	Województwo Łódzkie	średnia krajowa	Różnica [do średniej krajowej]
2012						
Część humanistyczna	z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie	57,9	60,1	61,0	61,0	- 3,1
	z zakresu języka polskiego	64,3	68,3	65,1	65,0	- 0,7
Część matematyczno -przyrodnicza	z zakresu matematyki	45,2	48,1	48,0	47,0	- 1,8
	z zakresu przedmiotów przyrodniczych	45,4	50,2	50,3	50,0	- 4,6
2013						
Część humanistyczna	z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie	60,5	58,5	58,0	58,0	2,5
	z zakresu języka polskiego	65,5	62,2	62,6	62,0	3,5
Część matematyczno -przyrodnicza	z zakresu matematyki	52,1	48,4	48,5	48,0	4,1
	z zakresu przedmiotów przyrodniczych	63,3	60,0	59,7	59,0	4,3

Źródło : Okręgowa Komisja Egzaminacyjna i Krajowa Komisja Egzaminacyjna.

7.9.2 Opieka zdrowotna

Głównym podmiotem świadczącym usługi z zakresu opieki zdrowotnej na terenie Gminy Ksawerów jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDIKSA z siedzibą w Ksawerowie. Obecnie jego strukturą organizacyjną tworzą następujące komórki organizacyjne:

- Poradnia podstawowej opieki zdrowotnej,
- Poradnia pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej,
- Poradnia położnej podstawowej opieki zdrowotnej,
- Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej Nr 1,
- Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej Nr 2,
- Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej Nr 3
- Poradnia położniczo – ginekologiczna,
- Poradnia stomatologiczna dla dorosłych,
- Poradnia stomatologiczna dla dzieci Nr 1,
- Poradnia stomatologiczna dla dzieci Nr 2,
- Punkt pobrań materiałów do badań,
- Pracownia USG,
- Gabinet diagnostyczno – zabiegowy,
- Punkt szczepień,
- Dział administracyjny.

Świadczenia medyczne w poradni Podstawowej Opieki Zdrowotnej są udzielane bezpłatnie pacjentom ubezpieczonym, którzy złożyli deklarację wyboru do lekarza, pielęgniarki i położnej POZ, na podstawie umowy z Łódzkim Oddziałem Wojewódzkim NFZ. Poradnia POZ realizuje także programy profilaktyczne finansowane przez NFZ.

Tabela 17. Liczba osób zadeklarowanych do POZ w SP ZOZ MEDIKSA

	XII 2012	VI 2013
Lekarze	7139	7154
Pielęgniarki	7185	7181
Położna	3892	3942

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 16 widać, że liczba pacjentów zadeklarowanych do POZ lekarskiej jak i położniczej wzrosła. Nieznacznie zmalała liczba osób zadeklarowanych do POZ pielęgniarskiej.

Warto wspomnieć, iż działająca poradnia położniczo – ginekologiczna od 2005 roku realizuje Populacyjny Program Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy. W ramach programu zostało dotychczas zbadanych 2 830 kobiet.

Należy również zaznaczyć, iż w strategii rozwoju SP ZOZ MEDiKSA na lata następne zostało zaplanowanych szereg inwestycji, które poprawią jej funkcjonowanie, rozszerzą zakres i jakość świadczonych usług. Do najważniejszych inwestycji na pewno należy zaliczyć zakup nowego sprzętu medycznego:

- aparatu do krioterapii dla potrzeb Poradni położniczo – ginekologicznej,
- aparatu USG z funkcją Dopplera dla potrzeb Poradni położniczo – ginekologicznej i Poradni POZ,
- unitu stomatologicznego,
- aparatu EKG,
- 13 lamp bakteriobójczych,
- spirometru.

Na terenie Gminy Ksawerów w zakresie opieki zdrowotnej swoje usługi świadczy również prywatna przychodnia ORKAN MED. Przychodnia oferuje opiekę specjalistyczną w zakresie: Choroby wewnętrzne, Gastrologia, Proktologia, Kardiologia, Ortopedia, Medycyna pracy, Chirurgia, Laryngologia, Alergologia, Pulmunologia, Choroby naczyń, Endokrynologia, Urologia, Diabetologia, Pediatria, Gastrologia dziecięca, Diabetologia dziecięca, Laryngologia dziecięca, Rehabilitacja, Fizykoterapia. Ponadto pacjenci w ramach umowy z NFZ skorzystać mogą bezpłatnie z usług Specjalistycznej Poradni Gastroenterologicznej.

Największą jednak jednostką opieki zdrowotnej w powiecie pabianickim, z której również korzystają mieszkańcy Ksawerowa jest szpital w Pabianicach, od kwietnia 2009 roku działający jako Pabianickie Centrum Medyczne Sp. z o.o. Placówka świadczy szeroką gamę usług opieki zdrowotnej, posiada liczne oddziały szpitalne, poradnie specjalistyczne oraz zakłady diagnostyki. Dzięki szerokiej ofercie korzystają z niej nie tylko mieszkańcy powiatu pabianickiego, ale również powiatów sąsiednich.

7.9.3 Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Ksawerów realizuje głównie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ksawerowie. Jego celem jest rozpoznawanie i zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które nie są w stanie własnym staraniem pokonać trudności życiowych, a także umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem Ośrodka jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracja ze środowiskiem, jak również zapobieganie powstawaniu nowych problemów społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ksawerowie realizuje zadania własne Gminy z zakresu pomocy społecznej w ramach środków finansowych ustalonych na ten cel każdego roku

w budżecie Gminy, a także realizuje zadania zlecone Gminie w zakresie administracji rządowej w ramach środków przekazanych na ten cel.

W ramach zadań własnych Gminy z zakresu pomocy społecznej Ośrodek:

- Opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych
- Przygotowuje ocenę zasobów pomocy społecznej
- Udziela schronienia, zapewnia posiłek oraz niezbędne ubranie osobom tego pozbawionym
- Przyznaje i wypłaca zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, na świadczenia zdrowotne
- Organizuje i prowadzi pracę socjalną
- Organizuje i świadczy usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- Sprawia pogrzeb w sposób ustalony przez Gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego, w tym osobom bezdomnym
- Kieruje do domów pomocy społecznej i ponosi odpłatność za pobyt mieszkańca Gminy w DPS
- Tworzy i realizuje programy osłonowe
- Zapewnia dożywianie dzieci
- Przyznaje i wypłaca zasiłki stałe, zasiłki specjalne celowe
- Kieruje do ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym osób wymagających opieki
- Opłaca składki za ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia

Ponadto w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Gminę, Ośrodek:

- przyznaje i wypłaca zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- realizuje zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Tabela 18. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy GOPS

Rok	Liczba osób/rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia	w tym długotrwale korzystających	Liczba osób w rodzinach	% mieszkańców Gminy Ksawerów korzystających z pomocy GOPS
2010	133	43	268	3,61
2011	113	40	197	2,62
2012	123	37	251	3,33
Stan na dzień 30.06. 2013	101	30	206	2,85

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

W 2013 roku liczba osób/rodzin, którym udzielono wsparcia wynosiła 101. Należy pamiętać jednak o tym, iż są to dane dotyczące dwóch pierwszych kwartałów roku, a więc spodziewać się można iż liczba ta na koniec roku będzie dużo wyższa. Biorąc jednak pod uwagę pełne lata 2010 – 2012 można stwierdzić, iż liczba rodzin otrzymujących wsparcie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej utrzymuje się na zbliżonym poziomie z nieznacznym tylko spadkiem w 2012 roku w stosunku do początku analizowanego okresu.

Do najczęstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej z pewnością należy zaliczyć:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- alkoholizm.

Tabela 19. Liczba osób i rodzin objętych pomocą GOPS w Ksawerowie z wykazem rodzaju przyznanych świadczeń i udzielonego wsparcia

Rodzaj przyznawanych świadczeń i udzielonego wsparcia.	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną			
	2010	2011	2012	2013 (I - VI)
Zasiłki celowe	111	102	110	66
Zasiłki okresowe	63	71	84	54
Zasiłki stałe	24	23	19	19
Usługi opiekuńcze	0	8	10	6
Dożywianie dzieci/posiłki	1	18	29	29

Rodzaj przyznawanych świadczeń i udzielonego wsparcia.	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną			
	2010	2011	2012	2013 (I - VI)
DPS	0	4	5	6
Asystent rodziny	0	0	0	5
Prace społecznie użyteczne	0	1	10	16

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Z powyższego zestawienia wynika, iż najwięcej rodzin korzysta z pomocy finansowej w postaci zasiłków celowych, okresowych bądź stałych. W 2012 zasiłki celowe udzielono 110 rodzinom podczas gdy w pierwszym półroczu 2013 już 66. Daje to podstawę prognozowania iż stan z 2012 roku zostanie w 2013 przekroczony.

Warto nadmienić, iż od roku 2010 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje projekt systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pn. "Aktywni to my", współfinansowanego z środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Jego celem jest aktywizacja i integracja osób bezrobotnych z terenu Gminy Ksawerów oraz podniesienie ich wartości na rynku pracy. Od początku trwania projektu do dnia 30.06.2013 roku wzięło w nim udział 44 bezrobotnych mieszkańców Ksawerowa, a wykorzystane na ten cel środki wyniosły prawie 270 tys zł.

Na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych GOPS prowadzi postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych i jest odpowiedzialny za ich przyznawanie i wypłacanie. Największą część ogółu wypłacanych świadczeń stanowią zasiłki rodzinne. W 2010 roku skorzystało z nich ogółem 430 rodzin, którym łącznie wypłacono kwotę 824 447,00 zł. Dwa lata później ich liczba spadła o 85 rodzin, co stanowi 19,7%. Należy również zwrócić uwagę, iż w 2013 roku liczba rodzin, która uzyskała zasiłki rodzinne wyniosła 356 i przekroczyła już ogólną liczbę rodzin, które uzyskały zasiłek rodzinny, ujętych w 2012 roku, pomimo iż dane te obejmują jedynie I i II kwartał 2013 roku.

Tabela 20. Rodzaje wypłacanych świadczeń

Świadczenia		2010	2011	2012	Stan na dzień 30.06 2013
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	Liczba rodzin	430	401	345	356
	Kwota świadczeń	824 447,00	746 454,00	670 175,00	329 612,00
Zasiłek pielęgnacyjny	Liczba osób	104	120	119	112
	Kwota świadczeń	185 130,00	185 130,00	190 179,00	100 062,00
Świadczenia	Liczba rodzin	11	14	17	17

Świadczenia		2010	2011	2012	Stan na dzień 30.06 2013
pielęgnacyjne (wraz z dodatkami i składkami)	Kwota świadczeń	60 420,70	81 197,99	112 915,97	84 609,22
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka "becikowe"	Liczba rodzin	88	77	72	13
	Kwota świadczeń	88 000,00	77 000,00	72 000,00	13 000,00

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Na terenie Gminy Ksawerów zadania z zakresu pomocy społecznej świadczy również Środowiskowy Dom Samopomocy. Placówka jest ośrodkiem wsparcia prowadzonym w formie placówki pobytu dziennego i skierowanym do osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym osób przewlekle psychicznie chorych - typ A oraz osób z upośledzeniem umysłowym – typ B. Głównym celem Domu jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości aktywnego i autentycznego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.

Jest on realizowany głównie poprzez świadczenie usług w ramach indywidualnych oraz zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu oraz podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności życia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym, terapię zajęciową, poradnictwo psychologiczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, terapię ruchową. Placówka posiada 40 miejsc statutowych i zarówno w 2013 jak i 2012 wszystkie miejsca były zajęte.

Realizacja wielu kierunków dalszego rozwoju ŚDS związana jest z pozyskaniem dodatkowych środków finansowych, zarówno z dotacji udzielanych przez Wojewodę Łódzkiego, jak i w ramach środków pozyskanych w oparciu o programy unijne jak i ministerialne.

7.9.4 Porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa

Stan bezpieczeństwa publicznego należy do istotnych czynników bezpośrednio wpływających na poziom życia mieszkańców Gminy. Na terenie Gminy za porządek publiczny odpowiedzialny jest Posterunek Policji w Ksawerowie, który podlega Powiatowej Komendzie Policji w Pabianicach. Utworzenie na analizowanym obszarze posterunku policji zdecydowanie wpłynęło na podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz ich osobistych odczuć w tym zakresie.

Analiza policyjnych statystyk wskazuje, że w latach 2012 – 2013 na terenie Gminy popełniono wyłącznie wykroczenia, nie popełniono natomiast żadnej zbrodni. W strukturze popełnionych przestępstw dominują przestępstwa przeciwko mieniu (drobne kradzieże i włamania) oraz przestępstwa drogowe zwłaszcza z udziałem nietrzeźwych kierowców i rowerzystów.

Tabela 21. Przeszypstwa i wykroczenia w latach 2012 – 2013 na terenie Gminy Ksawerów

		2012 r.	I półrocze 2013 r.
Przeszypstwa		95	38
w tym	Zakończone wykryciem sprawcy	63	26
	Zakończone niewykryciem sprawcy	32	12
Wykroczenia		43	22

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Ogólnie w 2012 roku popełniono 95 przesyypstw, z czego 63 zakończyło się wykryciem, co stanowi 66,3%. Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli w pierwszym półroczu popełniono 38.

Dwa najczęściej popełniane przesyypstwa zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 21 to kradzieże oraz przesyypstwa drogowe. W 2012 roku dokonano 21 kradzieży mienia, z czego 8 z nich dotyczyło kradzieży samochodu. Do połowy 2013 roku natomiast łącznie wszystkich kradzieży, w tym kradzieży z włamaniem było 12. Jeśli chodzi o przesyypstwa drogowe to w 2012 roku popełniono ich 23. Liczba ta zawiera również dane dotyczące przesyypstw z udziałem nietrzeźwych kierowców i rowerzystów. W analizowanym okresie na terenie Gminy nie odnotowano żadnego przypadku gwałtu bądź zabójstwa, które są przesyypstwami najczęstszymi. Sprawy z zakresu wykroczeń i przesyypstw popełnionych na terenie Gminy Ksawerów, rozpatrywane są przez Sąd Rejonowy w Pabianicach.

Przytoczone dane pozwalają stwierdzić, że Gmina Ksawerów charakteryzuje się niskim ryzykiem zagrożenia przesyypczością. Obecnie obsada posterunku stanowi 5 funkcjonariuszy oraz Kierownik posterunku. Funkcjonariusze pracują głównie na dwie zmiany: w godzinach 8:00 – 21:00 a także na nocną zmianę zwłaszcza w weekendy.

Dla zapewnienia lepszego bezpieczeństwa mieszkańców Gminy, wskazane jest uruchomienie środków finansowych na służby ponadnormatywne, a także zaopatrzenie placówki w nowocześniejszy sprzęt techniczny.

Tabela 22. Kategorie przesyypstw popełnionych na terenie Gminy

Wyszczególnienie	Rok		Uwagi
	2012	Stan na dzień 30.06.2013 r.	
Udział w bójce lub pobiciu (w tym uszczerbek na zdrowiu)	1	1	Zakończone wykryciem sprawcy
	0	0	Zakończone niewykryciem sprawcy
Kradzież cudzej rzeczy (w tym kradzież samochodu)	8	3	Zakończone wykryciem sprawcy
	13 (w tym samochód)	6	Zakończone niewykryciem sprawcy
Kradzież z włamaniem	2	0	Zakończone wykryciem sprawcy

Wyszczególnienie	Rok		Uwagi
	2012	Stan na dzień 30.06.2013 r.	
	8	3	Zakończone niewykryciem sprawcy
Przestępstwa rozbójnicze, rozbój, kradzieże rozbójnicze i wymuszenia rozbójnicze	1	0	Zakończone wykryciem sprawcy
	1	0	Zakończone niewykryciem sprawcy
Uszkodzenie mienia	2	2	Zakończone wykryciem sprawcy
	3	2	Zakończone niewykryciem sprawcy
Przestępstwa narkotykowe	1	0	Zakończone wykryciem sprawcy
Przestępstwa drogowe (w tym nietrzeźwi kierowcy i rowerzyści)	23	11	Zakończone wykryciem sprawcy

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy czuwa również włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Woli Zaradzyńskiej. Obecnie na wyposażeniu jednostki jest średni samochód ratowniczo – gaśniczy Iveco Eurocargo, samochód ratownictwa technicznego marki Daewoo Lublin z motopompą oraz podstawowy sprzęt pomocny w czasie akcji.

Wysoki poziom wyszkolenia strażaków OSP w Woli Zaradzyńskiej biorących bezpośredni udział w akcjach ratowniczych gwarantuje pełne i profesjonalne wykorzystanie sprzętu i przyczynia się do poprawy poziomu bezpieczeństwa mieszkańców całego Powiatu Pabianickiego. W 2012 roku jednostka brała udział w 81 akcjach ratowniczych, a w pierwszej połowie 2013 roku w 39.

7.9.5 Sport i rekreacja

Biorąc pod uwagę wielkość oraz zapotrzebowanie Gminy to baza sportowa jest dość dobrze rozwinięta. Ksawerów posiada Stadion w Woli Zaradzyńskiej. Jest to obiekt nowy, oddany do użytku we wrześniu 2008 roku. Znajdują się tutaj przede wszystkim pełnowymiarowe boisko trawiaste, na którym rozgrywane są mecze. Ponadto kompleks zawiera również mniejsze boisko ze sztuczną trawą oraz boisko tartanowe do koszykówki i siatkówki. Na terenie obiektu obok boisk znajduje się także bieżnia. Całość wyposażona jest również w kompleksowe zaplecze socjalne, zawierające: szatnie, łazienki z prysznicami oraz pokój trenerski. Istotnym elementem każdego obiektu sportowego jest parking, którego tutaj na szczęście nie brakuje. Warto wspomnieć, iż Stadion w Woli Zaradzyńskiej utrzymywany jest ze środków z budżetu Gminy Ksawerów. Głównym użytkownikiem obiektu jest natomiast największy klub sportowy w Gminie – Gminny Klub Sportowy GKS Ksawerów.

Rysunek 17. Boisko wielofunkcyjne w Woli Zaradzyńskiej

Źródło: <http://gmina.ksawerow.com>

Innym równie ważnym elementem tutejszej infrastruktury sportowej jest hala sportowa przy Gimnazjum w Ksawerowie. Obiekt przede wszystkim wykorzystywany jest w codziennych zajęciach wychowania fizycznego młodzieży gimnazjalnej podczas zajęć szkolnych. Jednakże równie popularne jest wynajmowanie jej w celach rekreacyjnych przez zorganizowane grupy osób dorosłych zarówno z terenu Gminy jak i całego powiatu. Hala przystosowana jest do gry w piłkę nożną, siatkówkę, koszykówkę oraz tenis ziemny. Hala również wyposażona jest zaplecze socjalne czyli łazienki z prysznicami oraz szatnie. Ponadto hala wyposażona jest w siłownię i salę korekcyjną. Na tym obiekcie sportowym poza młodzieżą szkolną ćwiczą również członkowie Szkolnego Klubu Sportowego „Start”, Uczniowskiego Klubu Sportowego „Atlas” oraz w okresie zimowym również członkowie Gminnego Klubu Sportowego GKS Ksawerów.

Rysunek 18. Hala sportowa w Ksawerowie

Źródło: <http://powiat.pabianice.pl>

Ponadto na obszarze Gminy funkcjonują place zabaw, które służą najmłodszym mieszkańcom Gminy. W większości zlokalizowane są przy placówkach oświatowych oprócz jednego położonego w parku przy Gminnym Domu Kultury z Biblioteką. W tym miejscu warto dodać, iż w ramach środków z funduszu sołectkiego wykonane zostaną kolejne w Widzewie i Nowej Gadce. Temat ten zostanie szerzej opisany w podrozdziale 2.3.8.

Na terenie Gminy działają 3 kluby sportowe:

- Gminny Klub Sportowy GKS „Ksawerów” – obecnie klub zrzesza 140 osób, w tym 116 ćwiczących w 5 grupach oraz 24 osoby wspierające. W klubie działa grupa seniorów, w której ćwiczy 25 osób i jest zgłoszona do rozgrywek Łódzkiego Związku Piłki Nożnej w klasie A. Ponadto działają grupy młodsze: Roczniak 1998, Roczniak 2000, Roczniak 2003/2004 oraz Roczniak 2005/2006.
- Uczniowski Klub Sportowy „Atlas” – został założony w 1996 roku i powołano wówczas sekcję zapaśniczą. Dzisiaj klub liczy 50 osób skupionych w sekcjach piłki nożnej halowej oraz koszykówki dziewcząt. Obecnie klub przede wszystkim zajmuje się organizacją imprez sportowo – rekreacyjnych przez co propaguje uprawianie sportu przez dzieci i młodzież
- Uczniowski Klub Sportowy „Start” – został założony w 2002 roku i obecnie działa przy Gimnazjum w Ksawerowie. Klub prowadzi sekcje piłki nożnej i tenisa ziemnego. W swej działalności klub był organizatorem wielu imprez sportowych o charakterze wojewódzkim i ogólnopolskim. Z dotychczasowych osiągnięć była organizacja Międzynarodowego Turnieju Piłki Nożnej Halowej.

Podsumowując mieszkańcy Gminy, w tym młodzież i dzieci chcący skorzystać z pozalekcyjnych zajęć sportowych poprzez działalność w/w klubów sportowych oraz odpowiednią bazę sportową mają dość różnorodną ofertę pod tym względem, jednakże można rozważyć jej ewentualną rozbudowę.

7.9.6 Kultura

Głównym organizatorem życia kulturalnego mieszkańców Gminy jest działający od 2012 roku Gminny Dom Kultury z Biblioteką w Ksawerowie. Obecnie w Domu Kultury działa 20 sekcji: ZHP oraz klub AA.

- Akademia Wyobraźni "Szkatułka"
- Akademia Krasnoludka
- Plastyka dla dzieci i rękodzieło
- Warsztaty plastyczne dla dorosłych – 2 grupy
- Warsztaty teatralne dla młodzieży i dorosłych (teatr między pokoleniowy)
- Sekcja hip – hopu
- sekcja chirliders i show Dance
- Sekcja instrumentalna
  - ✓ nauka gry na pianie
  - ✓ nauka gry na gitarze i
  - ✓ nauka gry na instrumentach dętych
- Sekcja wokalna
- Pilates fitness i zumba
- Warsztaty Kreatywka i arteterapia
- Akademia Pełni Życia dla seniorów:
  - ✓ Kabaret
  - ✓ Warsztaty twórcze dla dzieci (wesoly skrawek)
- Dyskusyjny Klub Książki
- Orkiestra dęta (2 grupy po 15 osób)

Ponadto w GDKzB działa również ZHP oraz klub AA. Łącznie z przedstawionej oferty zajęć korzysta ok. 700 osób. Placówka organizuje również wszelkiego rodzaju wystawy, koncerty, spektakle teatralne oraz audycje muzyczne, które zawsze cieszą się dużą popularnością wśród mieszkańców.

Warto wspomnieć, iż przedstawiciele Domu Kultury uczestniczyli w wielu konkursach ogłoszonych przez inne placówki. Wielokrotnie prezentacje Ksawerowian kończyły się spektakularnymi sukcesami. Laureatkami pierwszych miejsc były uczestniczki biorące udział w konkursach:

- Festiwal Piosenki Włoskiej - „Canzoni d' Italia”
- Konkurs orkiestr dętych

- I Międzyszkolny Konkurs Piosenki Europejskiej organizowany przez Gimnazjum im. Kazimierza Jagiellończyka w Rzgowie;
- Wojewódzki Przegląd Artystyczny Placówek Wychowania Pozaszkolnego „Konfrontacje 2013 r.”
- XX festiwal Piosenki i Tańca Aleksandrowska Wiosna
- Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca
- Ogólnopolski Konkurs „Wygraj Sukces”

W 2013 roku mieszkańcy Gminy dzięki wsparciu Domu Kultury mogli również uczestniczyć w imprezach tj:

- Koncert wokalny w Teatrze V 6
- Wyjazd do Centrum Nauki Kopernik w ramach projektu „Od Juniora do Seniora – warsztaty integrujące pokolenia”
- Nawiązanie kontaktów z gminą partnerską we Francji
- Spektakl „Mayday 2” w Teatrze Powszechnym w Łodzi
- Opera „Tosca” w Teatrze Wielkim w Łodzi, wyjazd w ramach projektu „Od Juniora do Seniora – warsztaty integrujące pokolenia
- Wyjazd do kompleksu wód termalnych w Uniejowie
- Tydzień z Internetem dla seniorów
- Link do przyszłości (40 osób).

Należy podkreślić, iż Gminny Dom Kultury z Biblioteką brał udział w trzech projektach unijnych, były to:

- Aktywizacja oraz integracja społeczności lokalnej realizowana poprzez zakup instrumentów wraz z akcesoriami,
- „Od juniora do seniora” – warsztaty integrujące pokolenia,
- „RozPracuj to z biblioteką” – aktywizacja bezrobotnych

Życie kulturalne Gminy wzbogacają swoją działalnością również stowarzyszenia. Do najprężniej działających zaliczyć należy Towarzystwo Rozwoju Ksawerowa rokrocznie organizujące „Jesienny koncert z dedykacją”, podczas którego mieszkańcom wręczane są okolicznościowe dyplomy. Stowarzyszenie w ten sposób docenia i wyróżnia osoby, których działania w sposób szczególny przysłużyły się Gminie i jego mieszkańcom. Ponadto w tym punkcie wymienić również trzeba SIGNUM POLONICUM oraz Stowarzyszenie Ksawerów „Dotyk Dobra”.

Oferta GDK z B ewoluuje i odpowiada na bieżące potrzeby społeczności lokalnej. Odpowiada również na inicjatywy oddolne. Z tego względu właśnie placówka w 2013 roku została nominowana do nagrody rocznej Fundacji Wspierania Demokracji Lokalnej. Warto wspomnieć, iż Dom Kultury organizuje również wypoczynek w czasie ferii zimowych oraz wakacji dla dzieci z terenu Gminy. Ponadto placówka organizuje lekcje edukacyjno – kulturalne dla szkół i przedszkoli wyrównując szanse dostępu do kultury, a także wspiera lokalne talenty.

Gminny Dom Kultury z Biblioteką w Ksawerowie od początku swojego istnienia intensywnie działa w sferze kultury organizując mieszkańcom liczne zajęcia. Wydaje się, iż oferta placówki jest wystarczająca, gdyż obejmuje wszystkie zainteresowane grupy wiekowe, a mieszkańcy Gminy w większości zadowoleni są z takiej formy działania.

7.10 Sfera gospodarcza

7.10.1 Przemysł, przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych

Analizując działające podmioty gospodarcze na terenie Gminy bardzo wyraźnie widać, iż według klasyfikacji PKD najwięcej podmiotów działa w sekcji handel hurtowy i detaliczny, w której w 2013 roku zarejestrowanych było 324 firm. Drugą co do wielkości branżą jest przetwórstwo przemysłowe, które w 2013 roku na terenie Gminy reprezentowały 217 podmioty. W strukturze podmiotów gospodarczych wyróżniają się również branże: budownictwo (96), Transport i gospodarka magazynowa (69) oraz Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (70), które mimo tendencji spadkowych w rankingu nadal utrzymuje się wysoko. Istotną i wskazującą pozytywny trend informacją, jest fakt stałego wzrostu liczby działających podmiotów w badanym okresie. Ogółem liczba ta wzrosła o 104 podmioty i w 2013 roku wyniosła 1 075, co oznacza, że w analizowanym okresie liczba ta wzrosła o 10,7%. Należy podkreślić, iż jest to bardzo dobry wynik biorąc pod uwagę trudny czas dla gospodarki nie tylko polskiej ale i europejskiej, jaki nastąpił w 2008 roku. Odnotowany wzrost liczby tych podmiotów świadczy o potencjale w tym zakresie i równocześnie daje podstawę do optymistycznych prognoz na najbliższe lata.

Tabela 23. Liczba podmiotów gospodarczych wg PKD w latach 2009 – 2012

SEKCJA	DZIAŁ PKD	2009	2010	2011	2012	2013
A	Rolnictwo, Leśnictwo, Łowiectwo i rybactwo	82	86	82	76	70
B	Górnictwo i wydobywanie	1	1	1	4	4
C	Przetwórstwo Przemysłowe	215	220	222	214	217
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	2	2	5	5
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	2	3	2	2
F	Budownictwo	94	106	102	97	96
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	290	299	285	305	324
H	Transport i gospodarka magazynowa	69	71	70	66	69
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23	23	22	22	22
J	Informacja i komunikacja	14	16	15	16	18
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	12	11	14	16
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	22	23	25	28	32
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	33	36	49	54	59
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	18	25	16	16	8
O	Administracja Publiczna i Obrona Narodowa; Obowiązkowe zabezpieczenia społeczna	3	3	3	3	3
P	Edukacja	16	17	17	22	25
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	33	32	38	40	40
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10	12	9	10	11
S i T	Pozostała działalność usługowa	35	39	36	45	47
	Ogółem	971	1025	1011	1039	1075

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując strukturę podmiotów pod względem form własności widać, że sektor prywatny stanowi 98% ogółu działających podmiotów gospodarczych. W segmencie tym najwięcej podmiotów działa w formie działalności osób fizycznych, których w 2013 roku na terenie Gminy Ksawerów działało 835. Wynika z tego, iż ten rodzaj działalności stanowi 79% całego sektora prywatnego.

Tabela 24. Podmioty gospodarcze wg form własności w latach 2009 – 2012

	2009	2010	2011	2012	2013
Sektor publiczny	18	15	17	20	20
Sektor prywatny	953	1010	994	1019	1055
w tym					
Spółki prawa handlowego	92	96	95	101	109
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	10	10	9	10	10
Osoby fizyczne prowadzące działalność	769	818	801	816	835
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	38	39	40	43	45
Spółdzielnie	2	2	2	2	2
Fundacje	0	0	0	0	0
Ogółem	971	1025	1011	1039	1075

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Istotna z punktu widzenia potencjału przedsiębiorczości jest wielkość działających podmiotów gospodarczych. Najwięcej firm funkcjonuje w sektorze najmniejszych przedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników. W tej grupie wielkości działają 964 podmioty i tylko w tej grupie odnotowano wzrost liczby podmiotów w stosunku do roku 2011. W pozostałych dwóch grupach przedsiębiorstw według podziału uwzględniającego liczbę zatrudnionych, nastąpił spadek ich liczby. Jeśli chodzi o przedsiębiorstwa zatrudniające pomiędzy 50 a 249 pracowników to na terenie Gminy działa ich jedynie 11.

Tabela 25. Podział podmiotów gospodarczych według klas wielkości w latach 2009 – 2012

ilość zatrudnionych	2009	2010	2011	2012
0 – 9	881	940	928	964
10 – 49	76	72	71	64
50 – 249	14	13	12	11
Ogółem	971	1025	1011	1039

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Do największych pracodawców na terenie Gminy zaliczyć należy w dużej mierze firmy z branży farmaceutycznej:

- Adamed Pharma” S.A.
- „Aflofarm Fabryka Leków Sp. z o. o.
- Emo Farm Sp. z o.o.

Ponadto nie można pominąć firmy S. i A Pietrucha Sp. z o.o. zajmującą się produkcją okien, jak również Creative Web Sp. z o. o., która specjalizuje się w produkcji polipropylenowych włóknin płaskich mających szerokie zastosowanie w medycynie, rolnictwie czy budownictwie. Wszystkie wspomniane wyżej przedsiębiorstwa działają w opisanej w podrozdziale 2.3.7. podstrefie ŁSSE.

7.10.2 Rolnictwo

Gmina Ksawerów jest najmniejszą jednostką pod względem powierzchni użytków rolnych wśród gmin województwa łódzkiego, ich powierzchnia wynosi zaledwie 1000 ha, co stanowi jedynie 0,09% powierzchni użytków rolnych województwa. Wśród wszystkich użytków rolnych powierzchnia gruntów ornych wynosi 746 ha, łąk jest tylko 33 ha, sadów natomiast 112 ha.

Tabela 26. Struktura użytków rolnych

Użytki rolne	Powierzchnia (ha)
Grunty orne	746
Zasiewy	88
Sady	112
Łąki	33
Pastwiska	21
Ogółem	1000

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

W regionie występują następujące typy gleb: brunatne, rdzawe, mady rzeczne, torfowe, murszowe, mułowe oraz grupa gleb bielcowych. Przeważają gleby brunatne odznaczające się zawartością 2,7 –3,2 % próchnicy, średnią zasobnością fosforu i potasu oraz wysoką zawartością magnezu²¹.

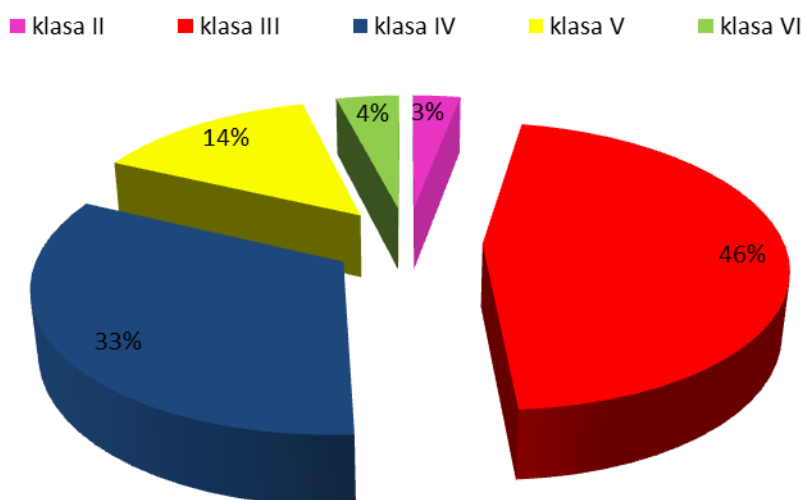
Gleby te zaliczane są do II i III klasy bonitacyjnej, co świadczy o bardzo dobrym psennym i żytnim kompleksie glebowym tworzącym zatem idealne warunki do rozwoju rolnictwa. Gleby bielcowe i rdzawe Gminy zaliczane są do III i IV klasy bonitacyjnej. Odznaczają się one ubogą ilością składników odżywczych i związków mineralnych. Na obszarze Gminy Ksawerów przeważają właśnie gleby III i IV klasy stanowiąc umiarkowane warunki do rozwoju rolnictwa²².

²¹ Program ochrony środowiska dla Gminy Ksawerów na lata 2010 – 2013 z perspektywą do 2017

²² Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Rysunek 19. Podział gleb bonitacyjnych w Gminie Ksawerów

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Na obszarze Gminy zdecydowanie najwięcej jest gleb III klasy bonitacyjnej, która stanowi 46% ogółu gleb. Drugą co do wielkości grupą są gleby IV klasy, które kwalifikowane są jako średnie gleby orne. Najmniej natomiast występuje gleb najlepszych czyli II klasy jedynie 3%. Gleby I klasy bonitacyjnej na terenie Gminy nie występują w ogóle. Z powodu procesów urbanizacyjnych znaczna część gleb dobrych i średnio dobrych (gleby klasy II i III) w Gminie zostało zajętych pod zabudowę przemysłową i mieszkaniową²³.

Korzystne położenie i dobre gleby sprzyjały w przeszłości rozwojowi na terenie Gminy upraw rolnych, a szczególnie warzyw i kwiatów w obiektach szklarniowych. Do lat 90 tych na analizowanym obszarze funkcjonowały PGR oraz spółdzielnia produkcyjna. Najwięcej terenów rolniczych znajduje się w miejscowości Widzew (po byłym PGR) oraz Woli Zaradzyńskiej i Nowej Gadce. Obecnie na terenie Gminy Ksawerów znajdują się 523 gospodarstwa rolne o średniej powierzchni 1,5ha.

Analizując rolnictwo w Gminie należy zwrócić uwagę na działy specjalne produkcji rolnej. Ten kierunek wyrobów stanowi wyznacznik charakteru produkcji rolniczej w Gminie. Aktualnie 97 producentów jest płatnikami podatku od działów specjalnych produkcji rolniczej. W zestawieniu tym dominują producenci upraw roślin ozdobnych (78 obiektów produkcyjnych, w tym szklarnie ogrzewane, szklarnie nieogrzewane oraz tunele foliowe ogrzewane), pozostałych roślin (18 obiektów produkcyjnych) oraz grzybów i ich grzybni (1 obiekt produkcyjny). Łącznie dziewięćdziesiąt siedem gospodarstw prowadzi produkcję pod osłonami na terenach o powierzchni całkowitej 96 879 m²²⁴.

²³ Program ochrony środowiska dla Gminy Ksawerów na lata 2010 – 2013 z perspektywą do 2017

²⁴ Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Ogólna powierzchnia gruntów przeznaczonych pod produkcję w działach specjalnych wynosi 9,7 ha w tym pod uprawami:

- roślin ozdobnych 2,9 (29,7%),
- pozostałych 6,8 ha (70,1%),
- grzyby 0,02 ha (0,2%).

Tyle samo też gruntów znajduje się pod osłonami (9,7 ha) w tym:

- szklarni ogrzewanych 5,8 ha (59,8%),
- szklarni nie ogrzewanych 3,5 ha (36,1%),
- tuneli foliowych 0,4 ha (4,1%).

Istniejące tradycje, a także niezbędne kwalifikacje zawodowe osób prowadzących tego typu produkcję to niewątpliwie największe atuty rolniczych uwarunkowań istniejących w Gminie. Produkcja roślin ozdobnych i warzyw pod osłonami dla wielu drobnych właścicieli gospodarstw może stanowić jedno z podstawowych źródeł dochodów.

Przytoczone powyżej dane świadczą o marginalnym znaczeniu produkcji rolnej Gminy Ksawerów w skali województwa łódzkiego. Zarówno ograniczenia przestrzenne, geograficzne jak i agrarne stwarzają bariery uniemożliwiające rozwój tego typu produkcji na omawianym obszarze a wręcz wskazują na dalszą jej minimalizację w ekonomicznym znaczeniu rozwoju Gminy.

7.10.3 Turystyka i rekreacja

Analizując obszar turystyki i rekreacji w zasadzie należałoby powiedzieć iż w takiej formie w ogóle na omawianym terenie nie występuje. Z uwagi na brak terenów objętych ochroną oraz niewielki obszar zalesienia, który i tak należy do osób prywatnych, w Gminie Ksawerów nie miejsc odpowiednich spełniających funkcje rekreacyjne. Mieszkańcy chcący aktywnie spędzić czas z rodziną zmuszeni są do skorzystania z oferty i zasobów przyrodniczych gmin ościennych. Dość popularnym miejscem weekendowych wycieczek są położone blisko granicy z Gminą Ksawerów Stawy Stefańskiego. Z powodu zanieczyszczenia wody kąpiele są w tym miejscu zakazane, natomiast popływać można na kajakach, rowerach wodnych, skuterach itd. Ponadto mieszkańcy Ksawerowa za cel swych wycieczek rekreacyjnych obierają Businkę obiekt Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Pabianicach.

Podsumowując należy zauważyć, iż na terenie Gminy brakuje miejsc rekreacji, w których czas mogliby spędzać zarówno dorośli jak i młodzież oraz dzieci.

Jeśli chodzi o miejsca noclegowe, to na terenie Gminy oferta ta jest dość uboga. Według danych GUS w 2013 roku Gmina dysponowała 47 miejscami noclegowymi. Obecnie z usług hotelarskich na omawianym obszarze skorzystać można jedynie w Zajeździe „Tymianek”. W 2012 roku na terenie Gminy udzielonych zostało 2 546 noclegów (ogólna liczba dób zarezerwowanych przez korzystających z noclegów), co stanowi spadek o 47% w stosunku do roku 2010. W analogicznym czasie spadła również liczba korzystających z noclegów (liczba

osób, które zameldowały się w danym obiekcie hotelowym). W 2012 roku na terenie Gminy z oferty noclegowej skorzystało 1391 osób podczas, gdy w 2010 aż 2066. W okresie tym liczba osób, które skorzystały z noclegów spadła o 48%.

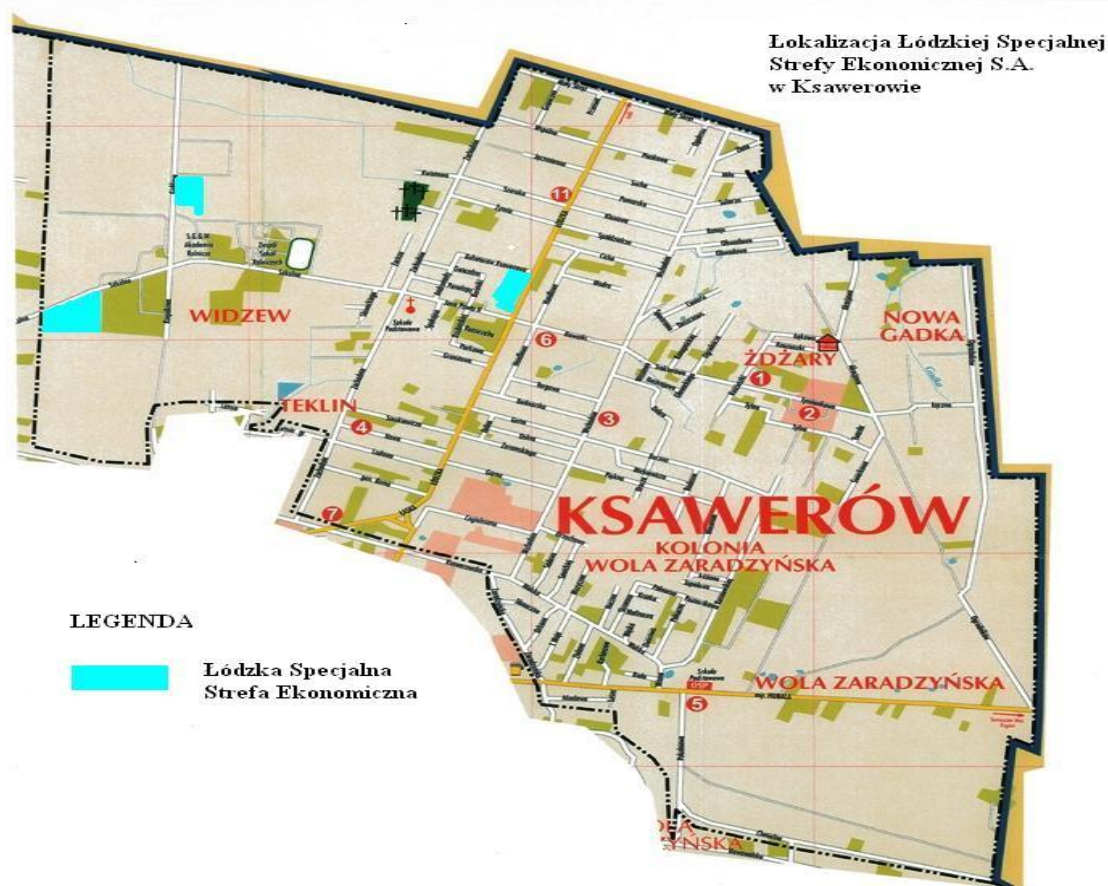
7.10.4 Atrakcyjność inwestycyjna Gminy

Bardzo istotną informacją z punktu widzenia atrakcyjności inwestycyjnej Gminy jest fakt zlokalizowania na jej terenie podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Jest to wydzielony obszar Rzeczypospolitej Polskiej, przeznaczony do prowadzenia działalności gospodarczej na specjalnych, preferencyjnych warunkach, określonych w Ustawie o SSE (Dz. U. 94.123.600 z późn. zmianami) i Rozporządzeniu Rady Ministrów (Dz. U. z dnia 29.12.2008 r. Nr 232 poz. 1548). ŁSSE została utworzona w 1997r. w celu rozwoju gospodarczego regionu łódzkiego, jej działanie zaplanowane jest do 2026 r. Strefą zarządza Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Łodzi.

Podstrefa ŁSSE w Ksawerowie (obręb ewidencyjny 10, Gmina Ksawerów) składa się z pięciu kompleksów.

- Kompleks 1 przy ul. Giełdowej, zlokalizowana jest tu firma Creative Web Sp. z o.o.
- Kompleks 2 przy ul. Szkolnej, zlokalizowane są tu firmy: Adamed Pharma S.A., Fabryka Leków Aflofarm Sp. z o.o., S. i A. Pietrucha
- Kompleksy 3 i 4 przy ul. Łódzkiej zlokalizowane są firmy: EMO – FARM Sp. z o.o. oraz „EMO” Wytwórnia Artykułów Farmaceutycznych i Kosmetycznych
- Kompleks 5 przy ul. Giełdowej, w trakcie budowy jest firma Suwary Tech

Rysunek 20. Mapa podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Ksawerowie

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Łącznie podstrefa zajmuje 13,4 ha i na chwilę obecną jest w całości zagospodarowana. Przedsiębiorcy prowadzący działalność w ŁSSE mogą skorzystać z pomocy publicznej sięgającej nawet 70% kwalifikowanych kosztów inwestycji lub dwuletnich kosztów pracy²⁵. Działanie na terenie ŁSSE daje inwestorom możliwość skorzystania z pomocy publicznej nawet do 70% poniesionych nakładów inwestycyjnych. Pomoc ta przyznawana jest na zasadach odpowiadających i respektujących prawo Unii Europejskiej w tym zakresie.

Wchodząc w bardziej szczegółową analizę obszaru ŁSSE w Ksawerowie trzeba podkreślić, iż omawiane tereny wyposażone zostały kompleksowo w elementy infrastruktury technicznej: kanalizacji sanitarnej oraz wodociągowej, energetycznej i gazowej.

Obecność ŁSSE na terenie Gminy w sposób oczywisty podnosi jej atrakcyjność inwestycyjną. Zwłaszcza, że w bezpośrednim sąsiedztwie strefy, również przy ul. Giełdowej położone są tereny, które w planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod inwestycje.

²⁵ <http://www.sse.lodz.pl>

Istnieje możliwość przyłączenia tych terenów do obszaru SSE. Temat ten nie jest jednak pozbawiony pewnych problemów. Nie został bowiem rozwiązany problem infrastruktury drogowej i dróg dojazdowych do tych terenów.

Prowadząca do nich droga jest zbyt wąska a jej parametry techniczne nie są dostosowane do ruchu ciężkich pojazdów. Ponadto przebiega ona w bardzo bliskim sąsiedztwie wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Przebudowa tej drogi wymaga bardzo dużych nakładów finansowych wynikających nie tylko z kosztów budowy drogi ale także konieczności wyburzenia kilku budynków mieszkalnych. Brak drogi o odpowiednich parametrach powoduje, iż potencjalne tereny inwestycyjne są wykorzystane w niewielkim stopniu. Stan ten z pewnością uległby zmianie po zainwestowaniu w rozbudowę infrastruktury technicznej, w tym szczególnie budowy sieci dróg dojazdowych.

W dalszym ciągu trwa również likwidacja zlokalizowanego przy ul. Szkolnej w Ksawerowie Łódzkiego Rolno – Spożywczego Rynku Hurtowego. Mimo niekorzystnych zjawisk z tym związanych, Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Warszawie Filia w Łodzi oraz Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. podtrzymują wniosek o utrzymaniu przeznaczenia w/w terenów dla funkcji przemysłowo – usługowej z dopuszczalnymi funkcjami administracyjno – biurowymi, z możliwością docelowego włączenia przedmiotowych terenów w granice Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Zakres proponowanych zmian uzasadnia sporządzenie nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla przedmiotowych terenów, którego zapisy pozwolą na pozyskanie inwestorów oraz szybkie zagospodarowanie wskazanego obszaru.

W ramach procedury związanej ze sporządzeniem nowego planu miejscowego zajdzie konieczność opracowania koncepcji nowego układu drogowego, pozwalającego na odblokowanie dużych terenów inwestycyjnych.

Kolejnym elementem, który z pewnością wpływa na atrakcyjność inwestycyjną jest położenie i dobre skomunikowanie drogowe. Kluczowe znaczenie w tym względzie będzie miała planowana do oddania do użytku w tym roku droga ekspresowa S 8 zapewniająca idealne połączenie autostradowe oraz S 14 i funkcjonująca już S 14 BIS. Szczegółowy opis lokalnego układu drogowego i jego połączeń z krajowym siecią drogową znajduje się w podrozdziale 7.8.1.

7.10.5 Sytuacja finansowa Gminy

Najlepszym źródłem informacji na temat sytuacji finansowej jednostek administracji samorządowej jest ich budżet oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa, które są zobowiązane przyjmować odpowiednimi uchwałami. Nakaz sporządzania WPF obowiązuje od początku 2011 roku i został wprowadzony zapisami Ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku (Dz. U. Nr 157, poz.1240 z późn. zm.). Opracowując nową Wieloletnią Prognozę Finansową na lata 2013 – 2024, w celu przeprowadzenia oceny sytuacji finansowej Gminy Ksawerów i urealnieniu przyszłych zapisów planistycznych, zgodnie z art. 226 w/w ustawy oparto się na wytycznych dotyczących założeń makroekonomicznych na potrzeby jst (aktualizacja z maja 2012 roku), oraz na podjętych przez Gminę Ksawerów działaniach w celu osiągnięcia w przyszłości dochodów na realizację zadań, jakie przed nią stoją. Ponadto dokument ten ma zapewniać wieloletnią perspektywę prognozowania finansowego Gminy w oparciu o analizę założeń pod kątem zachowania stabilności finansowej gminy, dotyczących kształtowania się takich parametrów jak:

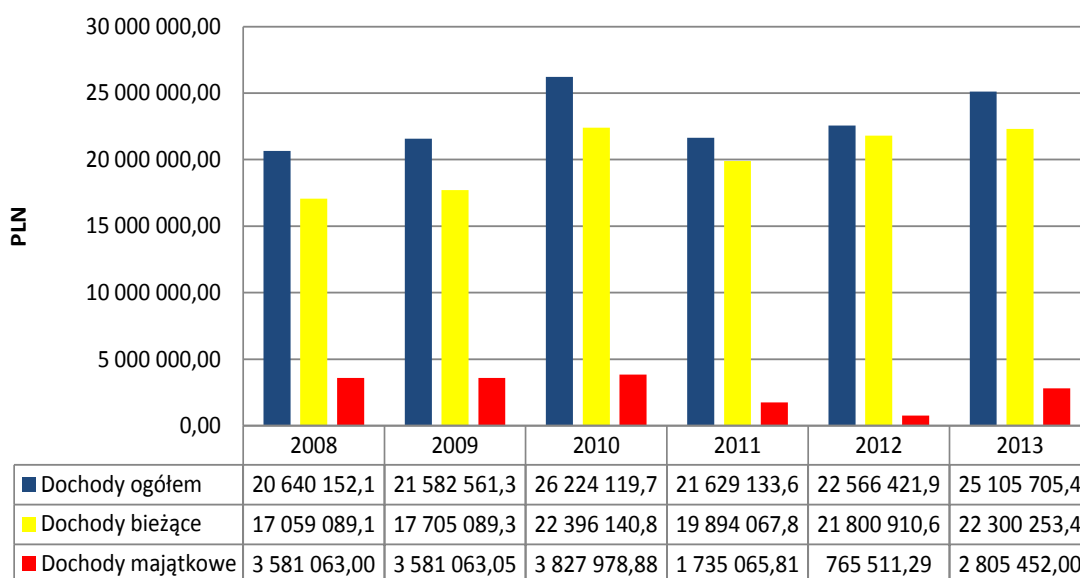
- wysokość deficytu,
- wynik operacyjny rozumiany jako różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi w kontekście przepisu art. 242 ustawy o finansach publicznych, który wprowadza zasadę bilansowania się budżetu operacyjnego począwszy od 2011 r.,
- poziom zadłużenia w aspekcie obowiązujących i przyszłych norm ostrożnościowych,
- koszty obsługi długu w kontekście ryzyka wzrostu stóp procentowych w związku z niestabilną sytuacją na rynkach finansowych.

Analizując dane dotyczące sytuacji finansowej Gminy należy podkreślić, iż odnoszą się one do danych budżetów wykonanych w poszczególnych latach, jedynie dane za 2013 rok są to dane planowane urealnione na 30.06.2013 r.

Zgodnie z danymi zawartymi na rysunku 19 stwierdzić należy, iż dochody Gminy Ksawerów zwiększyły się na przestrzeni analizowanego okresu o 4 465 553,48 zł co stanowi wzrost o 21,6%. Warto dodać, iż planowany dochód urealniony na 30.06.2013 r. w stosunku do osiągniętego dochodu w 2012 roku również zwiększył się o 2 539 283,58 zł, czyli aż o 11,2 punktu procentowego.

Największy budżet analizowana jednostka realizowała w 2010 roku, gdy dochody ogółem wyniosły 26 224 119,75 zł.

Rysunek 21. Dochody Gminy Ksawerów w latach 2007 – 2013

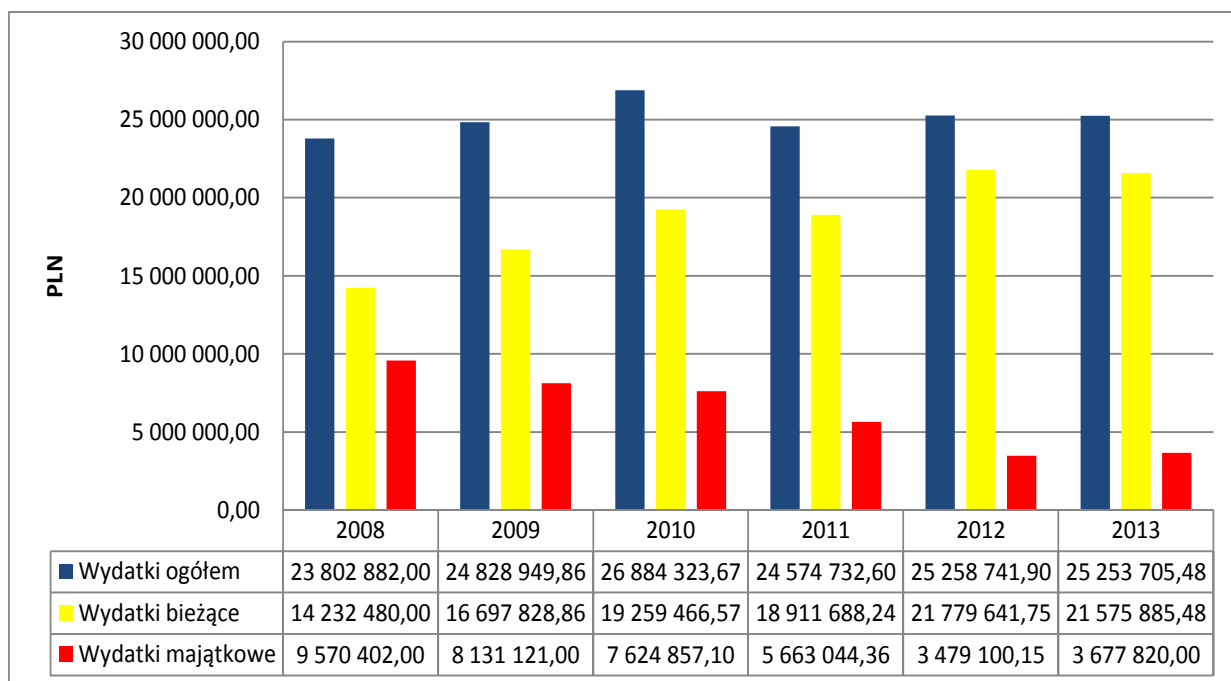

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Oceniając finanse Gminy należy zauważyć, iż w całym badanym okresie rokrocznie występuje deficyt budżetowy. Największy deficyt odnotowano w 2009 roku, sięgnął on wówczas kwoty 3 246 388,53 zł. W latach 2011 – 2012 również był wysoki. Zdecydowany jego spadek nastąpił w 2013 roku, gdzie według danych ze sprawozdania z wykonania budżetu za I półrocze 2013 roku (stan na dzień 30.06.2013 r.) wyniósł 148 000,00 zł. Największy poziom wydatków natomiast Gmina Ksawerów osiągnęła w roku 2010 – 26 884 323,67 zł, co nie przełożyło się z kolei na wzrost deficytu, który wyniósł wtedy 660 203,92 zł. Było to związane z zaciągnięciem kredytu w wysokości 2 150 000,00 zł, w celu zrównoważenia budżetu i zlikwidowanie zaplanowanego na dany rok deficytu²⁶.

²⁶ Sprawozdanie z wykonania budżetu za I półrocze 2013 roku Gminy Ksawerów

Rysunek 22. Wydatki Gminy Ksawerów w latach 2007 – 2013

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

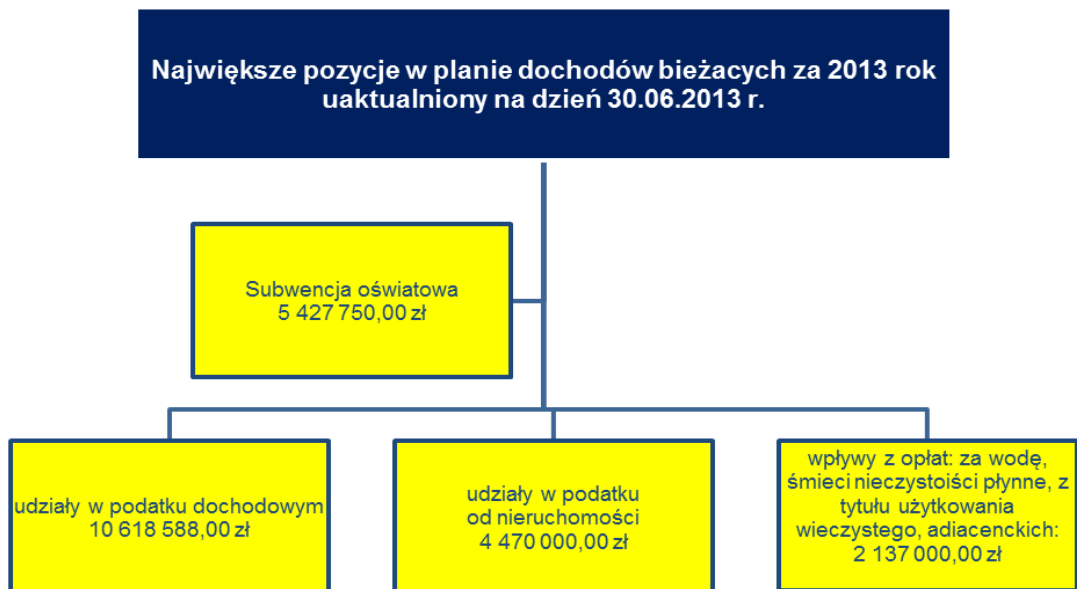
Tabela 27. Dochody budżetu Gminy Ksawerów według działów w latach 2010 – 2013

		2010	2011	2012	2013
	Dochody ogółem	26 224 119,75	21 629 133,68	22 566 421,90	25 105 705,48
010	Rolnictwo i łowiectwo	1 853 335,30	609 251,00	7 844,80	5 602,78
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	403 000,00	502 714,63	665 000,00	274 381,13
600	Transport i łączność	87 252,00	651 899,00	12 700,00	210 000,00
630	Turystyka	0,0	0,0	0,0	0,0
700	Gospodarka mieszkaniowa	2 198 226,48	753 263,33	856 586,15	2 638 309,00
710	Działalność usługowa	60 059,00	110 360,00	0,0	0,0
750	Administracja publiczna (dz. 750 i 751)	222 882,00	158 731,00	198 441,23	284 554,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	453 855,40	33 100,00	1 500,00	1 650,00
756	Dochody od osób prawnych, fizycznych (dz. 756)	12 585 160,00	9 456 912,00	10 618 588,00	12 233 833,00
757	Obsługa długu publicznego	0,0	0,0	0,0	0,0
758	Różne rozliczenia	4 980 245,00	6 193 649,00	6 671 036,00	5 427 750,00
801	Oświata i wychowanie	263 578,00	187 431,00	312 206,60	343 410,00
851	Ochrona zdrowia	69 690,00	74 404,00	73 426,00	78 188,00
852	Pomoc społeczna (dz. 852 i 853)	2 325 131,44	2 299 765,72	2 321 972,12	2 176 704,70
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	33 993,00	41 999,00	42 821,00	16 282,00
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	488 614,00	533 354,00	750 000,00	752 422,00
921	Kultura i sztuka	194 098,13	8 300,00	27 300,00	250 000,00
926	Kultura fizyczna i sport	5 000,00	5 000,00	7 000,00	7 000,00

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

W tabeli została przedstawiona struktura dochodów Gminy Ksawerów, w której największym z pośród wymienionych są wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych oraz od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej. W 2013 roku wspomniany dochód stanowił aż 48,7% ogółu wszystkich dochodów. Warto wspomnieć, iż udział Gminy we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, zamieszkałych na terenie gminy wynosi 39,43% a od osób prawnych i jednostek nieposiadających osobowości prawnej, posiadających siedzibę na terenie gminy 6,71%. W związku z tym na wspomnianym wyżej przykładzie bardzo dobrze widać jak ściśle występują relacje pomiędzy kondycją finansową jednostek samorządowych a aktualną sytuacją gospodarczą regionu, którego podstawą zawsze są jego mieszkańcy zarówno jako pracownicy jak i pracodawcy.

Rysunek 23. Największe pozycje ujęte w dochodach bieżących za 2013 rok

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu za I półrocze 2013 roku Gminy Ksawerów

Zgodnie z zestawieniem oprócz dochodu z podatku od osób fizycznych, osób prawnych i jednostek nieposiadających osobowości prawnej w 2013 roku istotnym dochodem w budżecie Gminy Ksawerów była subwencja oświatowa, która w kwocie 5 427 750,00 zł stanowiła 21,6% ogółu wszystkich ujętych dochodów (w tabeli nr 27 ujęta w rozdziale 758 Różne rozliczenia). Ważnymi elementami dochodów bieżących są wpływy z opłat łącznie 2 137 000,00 zł, w tym największą część stanowią wpływy z opłat za nieczystości płynne 700 000,00 zł oraz wpływy z opłat za wodę 660 000,00 zł. W związku z wprowadzonymi zmianami od lipca 2013 dotyczącymi gospodarowania odpadami i realizacją nowych zadań przez analizowaną jednostkę odnotowano dodatkowe wpływy do budżetu gminy w wysokości 495 000,00 zł.

Tabela 28. Wydatki budżetu Gminy Ksawerów według działów w latach 2010 – 2013

		2010	2011	2012	2013
	Wydatki ogółem	26 884 323,67	24 574 732,60	25 258 741,90	25 253 705,48
010	Rolnictwo i łowiectwo	5 212 865,74	1 440 182,71	531 398,94	1 115 502,78
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	580 342,85	664 690,00	766 358,00	771 300,00
600	Transport i łączność	704 801,00	2 986 088,10	2 130 989,00	1 684 868,60
630	Turystyka	0,0	0,0	0,0	0,0
700	Gospodarka mieszkaniowa	2 060 065,00	2 118 557,07	1 133 477,00	890 521,00
710	Działalność usługowa	54 120,00	16 577,30	38 500,00	154 000,00
750	Administracja publiczna (dz. 750 i 751)	3 289 149,00	2 946 955,03	3 446 972,25	3 537 457,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	723 964,41	191 062,00	188 133,00	198 458,00
756	Dochody od osób prawnych, fizycznych (dz 756)	68 201,00	64 354,00	0,0	0,0
757	Obsługa długu publicznego	329 533,84	450 000,00	531 600,00	500 000,00
758	Różne rozliczenia	64 863,95	0,00	715 222,13	108 243,90
801	Oświata i wychowanie	8 370 154,47	8 570 755,67	9 726 985,18	9 580 629,00
851	Ochrona zdrowia	94 690,00	74 404,00	73 426,00	128 188,00
852	Pomoc społeczna (dz. 852 i 853)	2 695 869,44	2 700 768,72	2 835 700,12	2 760 240,20
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	76 793,00	73 779,00	78 301,00	49 782,00
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 860 214,15	2 020 528,00	2 373 979,00	2 586 797,00
921	Kultura i sztuka	528 158,82	140 898,00	532 640,87	1 036 048,00
926	Kultura fizyczna i sport	170 537,00	115 133,00	155 059,00	151 670,00

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ksawerów

Analizując strukturę wydatków zawartą w tabeli nr 27 można dokładnie rozeznaczyć się w wielkościach jakie reprezentują poszczególne działy. Należy pamiętać jednak o ile dane, tak jak w poprzednich zestawieniach, z lat 2010 – 2012 pochodzą z budżetów wykonanych o tyle dane za rok 2013 są danymi urealnionymi na dzień 30 czerwca 2013 roku, stanowiąc element sprawozdania z wykonania budżetu za I półrocze. Kontynuując przegląd wydatków dość wyraźnie widać, iż największym wydatkiem jest dział 801 oświata i wychowanie. Kwota przeznaczona na ten cel w 2013 roku wyniosła 9 580 629,00 zł. Według w/w sprawozdania z zapisanej kwoty wydatkowano 4 630 894,43, co stanowi 48,34%, można więc przypuszczać, iż zostanie ona wydatkowana w 100%. Choć wydatek ten stanowi aż 37,9% ogółu wydatków, to należy wspomnieć, iż sytuacja taka jest powszechna wśród jednostek samorządu terytorialnego i wynika ze specyfiki i podziału realizowanych zadań. Konieczność realizowania zadań z zakresu oświaty jest dla budżetów poszczególnych gmin znacznym obciążeniem i niejednokrotnie przyznawane subwencje oświatowe są niewystarczające.

Innymi dużymi wydatkami są również administracja publiczna i pomoc społeczna. W ramach działu 852 finansowana jest działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy, udzielane są , zasiłki itp.

Bezwzględnie należy również podkreślić, iż jednostka w 2014 roku wprowadziła do budżetu środki z przeznaczeniem na tzw. fundusz sołecki. Jest to rządowy program, który powstał z myślą o rozwoju wsi. W roku 2013 do budżetów gmin wpłynęło ponad 58 milionów złotych tytułem zwrotu części wydatków z funduszy sołeckich, z czego do województwa łódzkiego trafiło 3 529 403,00 zł. W 2012 roku natomiast wydatki z funduszy sołeckich zrealizowało 1 140 gmin, w tym 751 wiejskich z terenu całego kraju²⁷. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na różnicę w latach, która wynika ze specyfiki projektu, który obliczony jest na okres 3 lat: w pierwszym roku następuje zgłoszenie realizacji zadań w ramach funduszu, w drugim ich realizacja, natomiast dopiero w trzecim roku gminom zwracane są środki z budżetu Państwa.

Udział w projekcie funduszy sołeckich bezwzględnie podkreśla priorytety i charakter Gminy, dla której podstawą są jej mieszkańcy. Projekty przyjęte w ramach funduszy sołeckich mają istotnie poprawiać życie mieszkańców i są wybierane przez zebranie sołeckie w formie uchwały. Taki element projektu podkreśla jego społeczny wymiar, który dodatkowo buduje więzi i wzmacnia więzi społeczności lokalnych. Po zaakceptowaniu uchwał przez Radę Gminy można przystąpić do realizacji. Z uwagi na specyfikę wybranych inwestycji przez mieszkańców poszczególnych sołectw z ich wykonaniem trzeba było poczekać na sprzyjające warunki atmosferyczne. Obecnie projekty są na etapie realizowania przetargów.

---

²⁷ <http://www.portalsamorzadowy.pl/>

Rysunek 24. Projekty wybrane i wskazane do realizacji w ramach funduszu sołeckiego

Sołectwo Ksawerów - Północ:

Zadanie: Rozpoczęcie prac związanych z położeniem po obu stronach ul. Clchej płyt ściekowych typu korytkowego

Kwota: 54 204,74 zł

Sołectwo Ksawerów - Południe:

Zadanie: Wykonie dokumentacji projektowej budowy sieci wodociągowej z przyłączami i sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w ul. Bema, Ludowej, Nowej w Ksawerowie oraz przebudowa nawierzchni drogi wraz odwodnieniami w ul. Nowej; wykonie oznakowania z nazwami ulic na terenie sołectwa

Kwota: 60 000,00 zł

Sołectwo Ksawerów - Zachód:

Zadanie: Wykonie placu zabaw przy ul. Rzepakowej w Ksawerowie

Kwota: 43 980,31

Sołectwo Ksawerów - Wschód

Zadanie: Wykonie projektu i budowa oświetlenia w ulicy Cienistej i w ul. Orzechowej oraz zakupienie płyt ażurowych do umocnienia skarp rowu przy ul. Miłej

Kwota: 71 300,00 zł

Sołectwo Nowa Gadka

Zadanie: zakup i montaż urządzenia do podgrzewania wody w Domu Rolnika w Nowej Gadce oraz budowa placu zabaw przy Domu Rolnika

Kwota : 14 497,33 zł

Sołectwo Wola Zaradzyńska

Zadanie: Wykonanie remontu podłogi w sali OSP w Woli Zaradzyńskiej

Kwota: 20 479,38 zł

Źródło: Opracowanie własne

Przyglądając się rodzajom wybranym inwestycjom widać jak się od siebie różnią i jak odmienne są potrzeby mieszkańców poszczególnych sołectw. Właśnie taki cel przyświecał tworzeniu programu funduszy sołeckich, aby mieszkańcy gmin mieli realny wpływ na rodzaj podejmowanych inwestycji w ich najbliższym otoczeniu. Z relacji władz Gminy wynika, iż ta aktywność ze strony urzędu została bardzo wysoko oceniona wśród mieszkańców analizowanego obszaru.

Należy zaznaczyć, iż zawarte na rysunku 22 kwoty odnoszą się do środków przeznaczonych na realizację zadań w danym sołectwie a ich wysokość obliczana jest według liczebności mieszkańców poszczególnych sołectw. Warto również dodać, iż nie zawsze tak jak ma to miejsce w przypadku sołectwa Gadka środki z funduszu sołeckiego są całością poniesionych

kosztów Gminy na realizację danego zadania. Dodatkowo w budżecie Gminy na 2014 rok zabezpieczono środki w kwocie 30 000,00 z przeznaczeniem na budowę ogrodzenia w/w placu zabaw²⁸.

Podsumowując poniższy rozdział warto jeszcze odnieść się do bieżącego roku 2014, w którym przewidziano dochody na poziomie 27 343 721,00 zł, podczas gdy zaplanowane wydatki wynoszą 28 286 211,76 zł, co daje deficyt w wysokości 942 490,76 zł. Równocześnie zaplanowano nadwyżkę operacyjną w kwocie 1 242 048,88 zł. Do najważniejszych inwestycji zapisanych w budżecie w 2014 roku należą:

- Termomodernizacja Gimnazjum w Ksawerowie – 500 000,00 zł
- Budowa sieci wodociągowej z przyłączeniami oraz sieci wodociągowej z przykanalikami w ul. Zachodniej (od ul. Sienkiewicza od ul. Widzewskiej) i ul. Widzewskiej – 2 122 182,00 zł
- Budowa Sieci kanalizacyjnej z przykanalikami w ul. Targowej (cała ulica) oraz ul. Handlowej (od ul. Targowej do ul. Bednarskiej) – 730 000,00 zł
- Zakup ciągnika wraz z osprzętem do czyszczenia rowów melioracyjnych – 230 000,00 zł
- Zakup samochodu wielozadaniowego dla OSP w Woli Zaradzyńskiej – 200 000,00 zł

---

²⁸ Projekt Budżetu Gminy Ksawerów na 2014 rok

8. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ

8.1 Wyniki sondażu społecznego

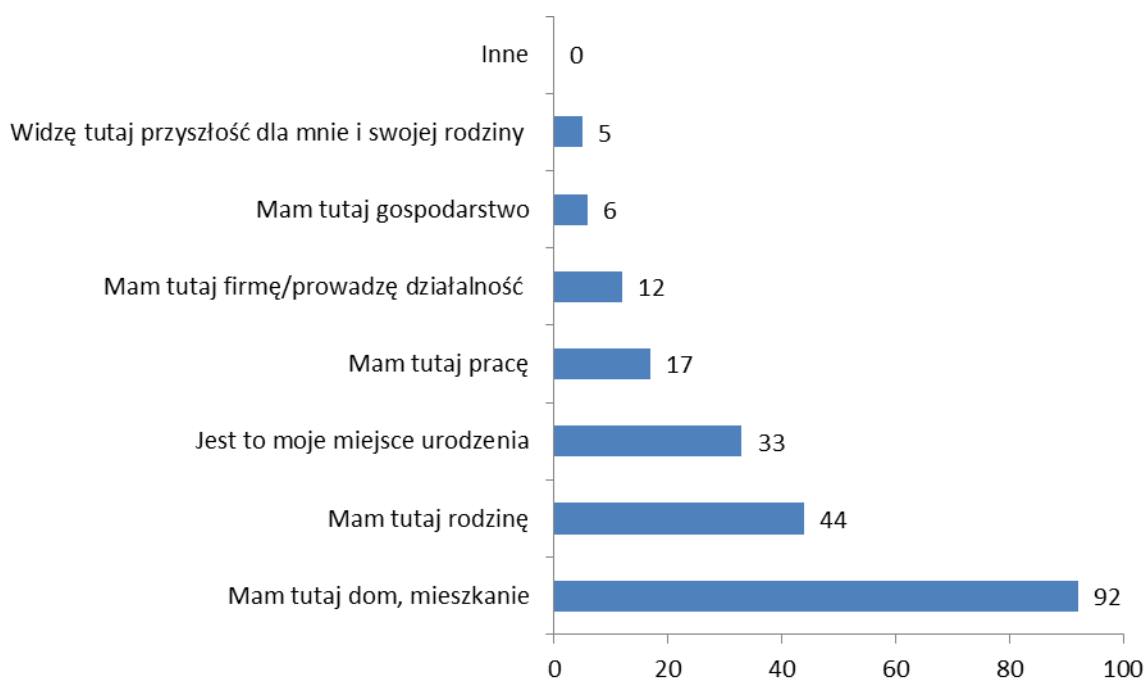
Badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy Ksawerów przeprowadzone zostało w dniach 30 lipca – 1 sierpnia 2013 roku przez pracowników urzędu Gminy. Ankiety rozniesiono bezpośrednio mieszkańcom pozostawiając do wypełnienia, w dniu następnym ankieterzy zgłaszali się do mieszkańców ponownie w celu obioru ankiet. Druk ankiety zamieszczony był również na stronie urzędu Gminy Ksawerów www.gmina.ksawerow.com (na ten sposób wypełnienia ankiety zdecydowało się 20 osób). Łącznie rozdano 185 ankiet, z których zebrano 81, w tym pojedynczy mieszkańcy osobiście dostarczyli wypełnione ankiety do sekretariatu Urzędu Gminy Ksawerów. Należy zaznaczyć, iż tylko 16 mieszkańców odmówiło przyjęcia ankiety. Łącznie analizie poddano 101 wypełnionych ankiet. Większość respondentów stanowiły kobiety (56%). Pod względem wieku najczęściej odpowiadały osoby z przedziału 35-44 r.ż. (28%) oraz 25-34 r.ż. (19%), udział pozostałych grup wiekowych oscylował pomiędzy 12% i 14%. Większość ankietowanych deklarowała wykształcenie wyższe (46%) oraz średnie (33%). Jedna trzecia respondentów to pracownicy umysłowi, kolejną grupę stanowili emeryci i renciści oraz przedstawiciele przedsiębiorców. Zdecydowana większość wszystkich osób biorących udział w badaniu, to osoby mieszkające na terenie Ksawerowa powyżej 10 lat, drugą pod względem liczebności grupę stanowią osoby, które na teren Gminy sprowadziły się w okresie ostatnich pięciu lat.

8.1.1 Obserwacje i wnioski z badania ankietowego na mieszkańcach Gminy

Badanie ankietowe zawierało 12 pytań, z których dwa stanowiły pytania otwarte. Pozostałe polegały na wskazaniu przez ankietowanego jednej spośród zaproponowanych odpowiedzi. Częścią ankiety była również metryczka, w której badani deklarowali m.in. płeć, grupę wiekową, wykształcenie, aktywność zawodową oraz czas od jakiego są mieszkańcami Gminy.

W pierwszym pytaniu mieszkańców poproszono o dokończenie zdania: „Mieszkam w Gminie Ksawerów, ponieważ...”. Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Rysunek 25. Mieszkam w Gminie Ksawerów, ponieważ...

Źródło: Opracowanie własne

Najwięcej osób (92), czyli 91% wszystkich badanych wskazało jako podstawową przyczynę posiadanie domu lub mieszkania na terenie Gminy. Blisko trzy czwarte respondentów podkreśliło również, iż mieszkanie w Ksawerowie jest związane z posiadaniem w tym miejscu rodziny i krewnych, a jedna trzecia uznała, że mieszka tu ponieważ jest to ich miejsce urodzenia. Łącznie ponad jedna czwarta osób wskazywała jako powód zamieszkania fakt posiadania na terenie Ksawerowa miejsca pracy – zarówno w postaci prowadzenia własnej działalności jak i zatrudnienia w działających tu firmach. Tylko 6% wskazało, iż mieszka w Gminie, ponieważ prowadzi tu swoje gospodarstwo. Jedynie 5% respondentów mieszka na terenie Gminy, ponieważ postrzega ją jako miejsce gwarantujące przyszłość dla nich i ich najbliższych.

W pytaniu nr 2 mieszkańcy mieli za zadanie ustosunkować się pozytywnie lub negatywnie do wymienionych poniżej piętnastu stwierdzeń, które charakteryzowały Gminę Ksawerów:

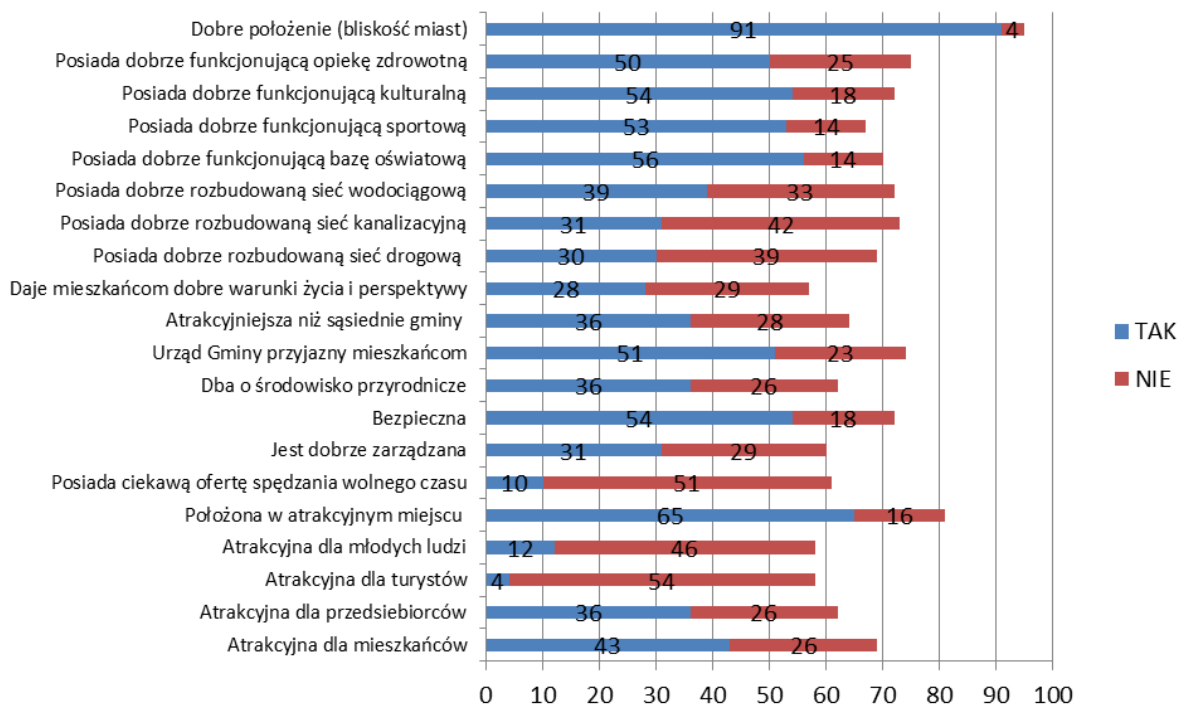
1. Atrakcyjna dla mieszkańców
2. Atrakcyjna dla przedsiębiorców
3. Atrakcyjna dla turystów
4. Atrakcyjna dla młodych ludzi
5. Położona w atrakcyjnym miejscu
6. Posiada ciekawą ofertę spędzania wolnego czasu
7. Jest dobrze zarządzana
8. Bezpieczna

9. Dbą o środowisko przyrodnicze
10. Urząd Gminy przyjazny mieszkańcom
11. Atrakcyjniejsza niż sąsiednie gminy
12. Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy
13. Posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną:
  - sieć drogową
  - sieć kanalizacyjną
  - sieć wodociągową
14. Posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną:
  - bazę oświatową
  - sportową
  - kulturalną
  - opiekę zdrowotną
15. Dobre położenie (bliskość miast)

Ankietowani ustosunkowywali się tylko do wybranych przez siebie stwierdzeń, uzyskane odpowiedzi przedstawiono poniżej na wykresie skumulowanym.

Rysunek 26. Które z poniższych stwierdzeń charakteryzują Gminę Ksawerów:

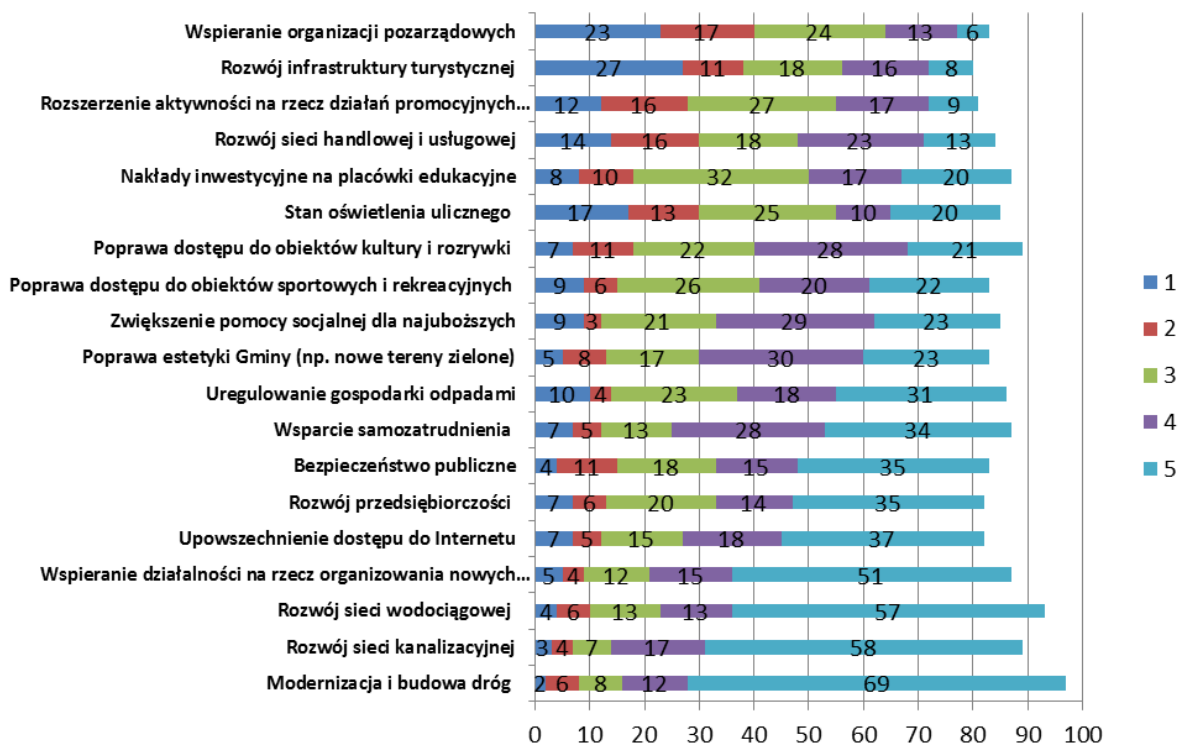

Źródło: Opracowanie własne

Zdecydowana większość (90%) wszystkich respondentów uznała, iż Gmina Ksawerów charakteryzuje się dogodnym położeniem w pobliżu większych ośrodków miejskich, a 64% stwierdziło, iż Gmina jest położona w atrakcyjnym miejscu. Ankietowani osób postrzegają Ksawerów jako Gminę atrakcyjną zarówno dla mieszkańców (43%), jak i przedsiębiorców (36%), a ponad jedna trzecia zaznaczyła, iż jest ona „atrakcyjniejsza niż gminy sąsiednie” (36%). Niestety jedynie nieco ponad jedna dziesiąta uznała, iż jest ona interesująca dla ludzi młodych (12%), a tylko 4% zgodziło się iż jest ona ciekawa pod względem turystycznym. Ponad jedna piąta respondentów uznała, iż Gmina „daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektyw” (28%). Ponad połowa uważa, że Ksawerów posiada dobrze funkcjonującą bazę kulturalną (53%), a pozytywnie odbiera funkcjonowanie bazy sportowej (52%) i oświatowej (55%). Jedna dziesiąta zgadza się ze stwierdzeniem, że Gmina oferuje ciekawe propozycje spędzania wolnego czasu. Ponad połowa respondentów uważa, że Ksawerów to Gmina bezpieczna (53%), blisko jedna trzecia pozytywnie oceniła sposób w jaki jest zarządzana (31%), a 50% uznało, iż Urząd Gminy jest instytucją przyjazną mieszkańcom. Co trzecia osoba, która udzieliła odpowiedzi na pytanie stwierdziła, iż Gmina Ksawerów dba o środowisko przyrodnicze (36%). Podobna ilość respondentów uznała, że Ksawerów posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę kanalizacyjną (31%) oraz drogową (30%) i sieć wodociągową (39%).

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli okazję wskazać działania, jakie ich zdaniem powinny być priorytetowe dla rozwoju Gminy do roku 2020. Respondenci oceniali wagę każdego z zaproponowanych działań w skali od 1 do 5, gdzie **1 oznaczało zadanie „mało ważne”, zaś 5 – „bardzo ważne”**. Odpowiedzi ankietowanych osób zostały przedstawione poniżej na wykresie skumulowanym.

Rysunek 27. Działania priorytetowe dla rozwoju Gminy Ksawerów w opinii respondentów

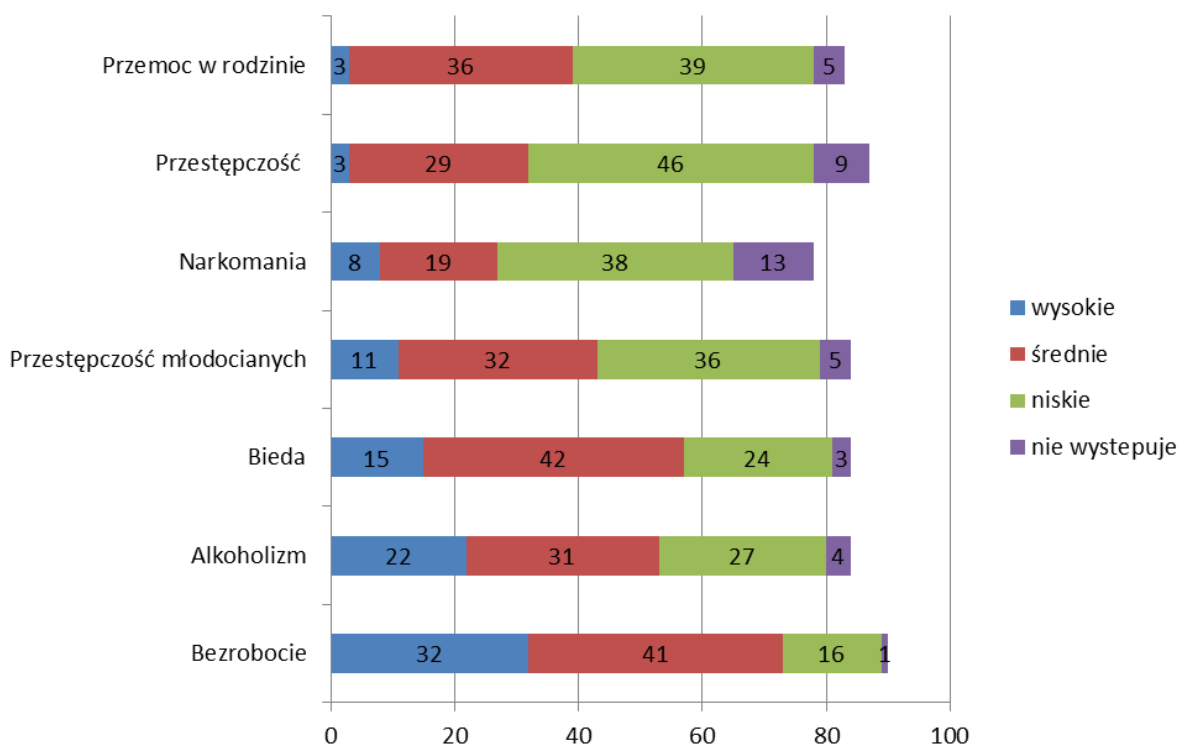
Źródło: Opracowanie własne

Najistotniejszym z punktu widzenia mieszkańców Gminy Ksawerów działaniem jest poprawa stanu infrastruktury drogowej (budowa i modernizacja), które jako „bardzo ważne” wskazało aż 68% wszystkich biorących udział w badaniu osób. Na drugim miejscu jako najpilniejszą potrzebę wskazywano konieczność rozwoju sieci kanalizacyjnej (56% odpowiedzi „bardzo ważne”) oraz sieci wodociągowej (50%). Połowa wszystkich ankietowanych uznała, że bardzo ważne jest podejmowanie inicjatyw na rzecz powstawania nowych miejsc pracy. Kolejną sprawą priorytetową jest wg respondentów upowszechnienie dostępu do Internetu, na który wskazało 37% respondentów. Nieco ponad jedna trzecia stwierdziła, że najważniejsze powinny być działania związane z rozwojem przedsiębiorczości (35%) oraz wspieraniem samozatrudnienia (34%), a także zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego (35%). Prawie co trzeci ankietowany mieszkaniec uznał za priorytetowe kwestie dotyczące uregulowania gospodarki odpadami (31%), a co piąty oczekuje poprawy estetyki Gminy (np. tworzenia nowych terenów zielonych). Na kolejnych miejscach, jako priorytetowe wymieniano działania związane: ze zwiększeniem pomocy socjalnej dla osób najuboższych (23%), poprawą dostępu do obiektów sportowych, rekreacyjnych (22%) i kulturalnych (21%). Ankietowani oczekują także poprawy stanu oświetlenia ulicznego oraz zwiększenia nakładów inwestycyjnych na rozwój placówek edukacyjnych w Gminie (po 20%). Tylko 13% wszystkich ankietowanych osób uznało za „bardzo ważne” podejmowanie działań dotyczących poszerzenia dostępnej na terenie Gminy

sieci handlowej i usługowej. Jako najmniej istotne są postrzegane zadania związane z rozszerzeniem aktywności na rzecz działań promocyjnych (9% odpowiedzi „bardzo ważne”), rozwojem infrastruktury turystycznej (8%) oraz wspieranie działalności funkcjonujących na terenie Ksawerowa organizacji pozarządowych (6%).

W pytaniu nr 4 poproszono ankietowane osoby o zdefiniowanie skali zagrożenia Gminy Ksawerów poszczególnymi problemami. Respondenci mogli przy każdym zjawisku wskazać jeden z czterech stopni zagrożenia: zagrożenie wysokie, średnie, niskie bądź jego brak. Rozkład odpowiedzi udzielonych przez mieszkańców biorących udział w badaniu zamieszczono na wykresie poniżej.

Rysunek 28. Zagrożenie problemem występujące na terenie Gminy w opinii respondentów

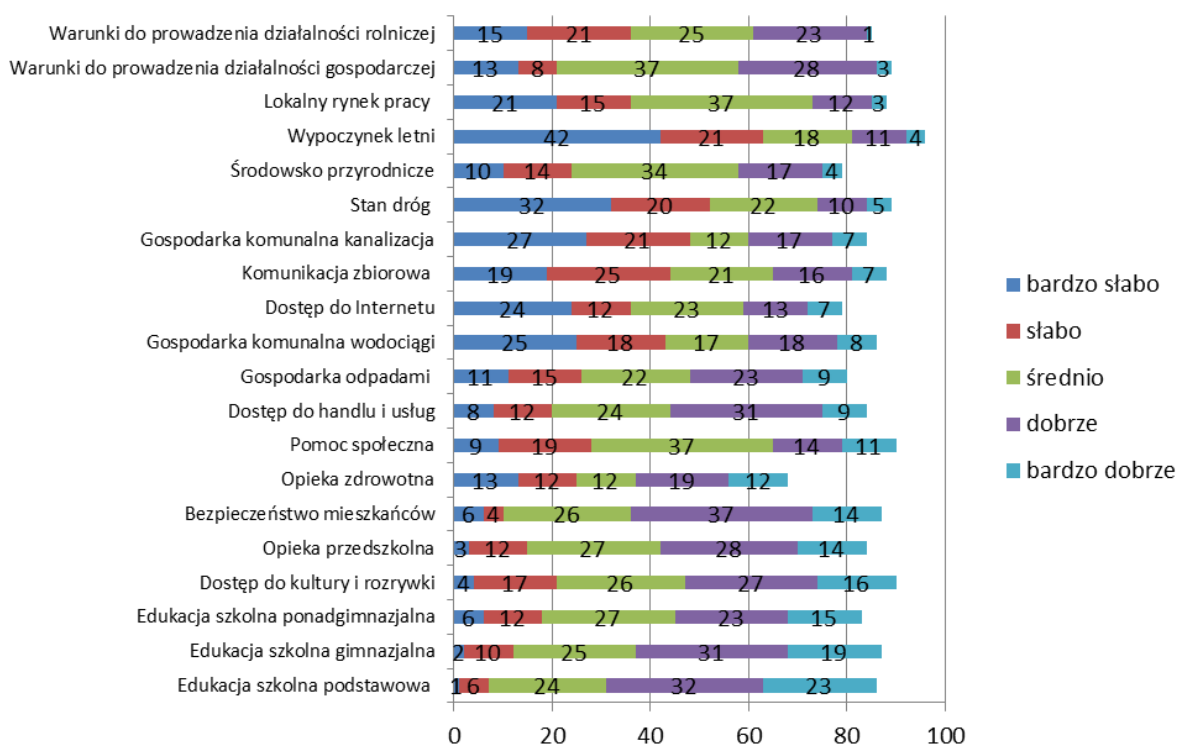
Źródło: Opracowanie własne

Podstawowym problemem z jakim powinna zmierzyć się Gmina jest zdaniem ankietowanych zjawisko bezrobocia, na który wskazało łącznie 75% (32% uznało, że zagrożenie problemem jest „wysokie”, a 41% oceniło go jako „średnie”). Na kolejnym miejscu wymieniono alkoholizm (22% - zagrożenie określiło jako „wysokie”, a 31% jako „średnie”) oraz zagrożenie ubóstwem (15% - określiło go jako „wysokie”, zaś 42% jak „średnie”). Mieszkańcy dostrzegają również zagrożenie przestępczością występującą wśród młodocianych oraz zjawiskiem przemocy

w rodzinie, choć większość z nich określiła je na poziomie „średnim”. Najrzadziej występującym na terenie Gminy problemem jest w opinii ankietowanych narkomania oraz przestępczość.

W pytaniu nr 5 ankietowani mieszkańcy oceniali społeczno – gospodarcze warunki życia społecznego w Gminie. Oceniając każdy ze wskazanych elementów stosowali pięciostopniową skalę, gdzie 1 – oznaczało ocenę bardzo słabą, a 5 – bardzo dobrą. Odpowiedzi respondentów przedstawiono na wykresie poniżej, porządkujące je wg ilości głosów „bardzo dobrych”.

Rysunek 29. Ocena społeczno-gospodarczych warunków życia w Gminie

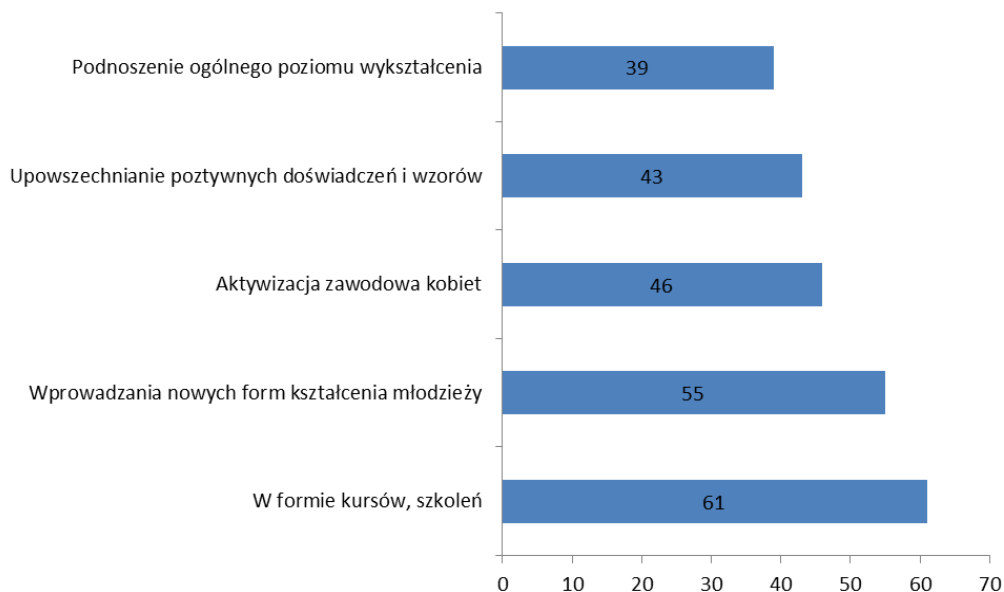
Źródło: Opracowanie własne

W ankietach najlepiej oceniona została kwestia edukacji szkolnej: na poziomie podstawowym pozytywnie oceniła ją ponad połowa respondentów (23% ocen „bardzo dobrych” i 32% ocen „dobrych”), edukację gimnazjalną „bardzo dobrze” oceniło 19%, a 31% uznało, iż funkcjonuje ona „dobrze”, w przypadku szkół ponadgimnazjalnych 15% ankietowanych wystawiło oceny „bardzo dobre”, a 23% - „dobre”. Kolejnym wysoko ocenianym przez mieszkańców elementem była kwestia bezpieczeństwa publicznego, którą pozytywnie oceniła połowa badanych osób. Większość respondentów jest zadowolona z oferowanego przez Gminę dostępu do sfery kultury i rozrywki (16% ocen „bardzo dobrych” i 27% ocen „dobrych”) oraz opieki przedszkolnej (14% ocen „bardzo dobrych” i 28% ocen „dobrych”). Podobnie wysoko oceniono dostępność punktów handlowych i usługowych funkcjonujących na terenie Ksawerowa (9% ocen „bardzo dobrych” oraz 31% ocen „dobrych”). Krytyczniej oceniana jest natomiast funkcjonowanie gospodarki

odpadami (22% ocen „średnich” oraz 26% ocen „słabych” i „bardzo słabych”). Tylko jako „średnie” określiło warunki do rozwijania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej aż 37% badanych osób, natomiast jedna piąta uznała je za „słabe” i „bardzo słabe”. Aż 37% biorących udział w ankiecie osób uznało, iż lokalny rynek pracy zaspokaja ich potrzeby w stopniu „średnim”, natomiast kolejne 36% zwróciło uwagę na jego słabość (15% ocen „słabych” i 21% ocen „bardzo słabych”). Ponad połowa respondentów wskazała na nie do końca zaspokojoną potrzebę dostępu do Internetu (36% ocen „słabych” i „bardzo słabych” oraz 23% ocen „średnich”). Co dwunasty badany był zadowolony z opieki zdrowotnej w „średnim” stopniu, natomiast jedna aż czwarta ankietowanych uznała jej stan za „słaby” i „bardzo słaby”. Podobnie oceniono kwestie związane z pomocą społeczną świadczoną na terenie Gminy - 37% respondentów wskazało na „średni” poziom zaspokajania potrzeb socjalnych, natomiast 28% określiło go jako „słaby” i „bardzo słaby”. Blisko połowa ankietowanych mieszkańców oceniła negatywnie warunki życia w Gminie pod kątem funkcjonowania na jej terenie gospodarki komunalnej – stopień skanalizowania oceniło „słabo” 21%, a „bardzo słabo” 27% wszystkich respondentów, natomiast stopień zwodociągowania jako „słaby” oceniło 18% ankietowanych, a jako „bardzo słaby” - 25%. Ponad jedna trzecia respondentów uznała, iż w Gminie brak dobrych warunków do rozwoju działalności rolniczej (36% ocen „słabych i „bardzo słabych”), jako średnie postrzega je jedna czwarta badanych osób. Oceniając dostępność komunikacyjną – 21% ankietowanych stwierdziło, iż komunikacja zbiorowa odpowiada ich potrzebom w stopniu „średnim”, zaś aż 44% uznało ją za „słabą” i „bardzo słabą”. Jeszcze krytycznie respondenci ustosunkowali się do stanu dróg lokalnych, który jako „słaby” i „bardzo słaby” oceniła ponad połowa ankietowanych (52%), zaś jako „średni” – 22%. Tylko 18% respondentów uznało, iż na terenie Gminy istnieją dostateczne warunki do letniego wypoczynku (oceny „średnie”), większość oceniła je jednak jak „słabe” (21%) i „bardzo słabe” (42%). Blisko jedna czwarta badanych osób uznała „słabe” i „bardzo słabe” zasoby przyrodnicze terenu gminy, natomiast wg jednej trzeciej można je ocenić na poziomie „średnim”.

W pytaniu nr 6 poproszono respondentów o wskazanie najważniejszych działań istotnych ich zdaniem do przygotowania mieszkańców Gminy do podejmowania różnych form przedsiębiorczości.

Rysunek 30. Działania związane z rozwojem przedsiębiorczości proponowane przez respondentów

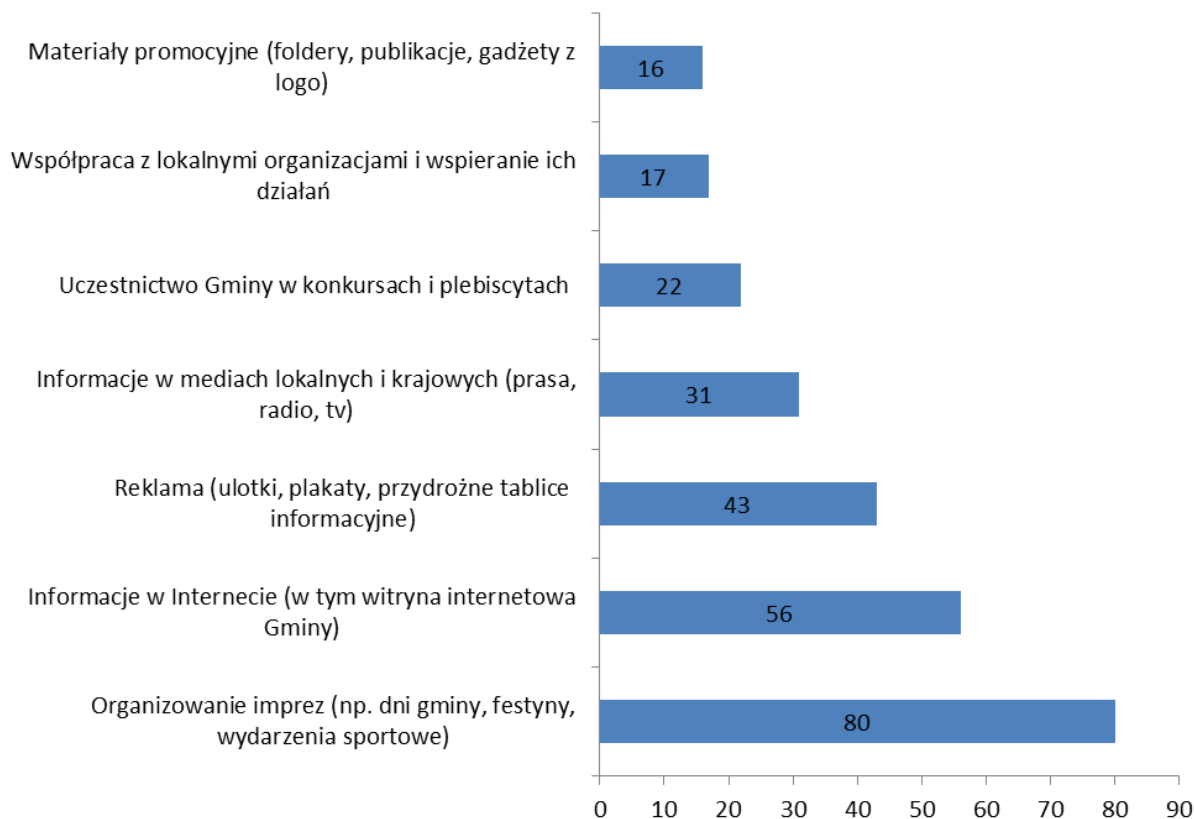

Źródło: Opracowanie własne

W opinii ankietowanych mieszkańców najistotniejszym elementem przygotowującym do podejmowania różnych form przedsiębiorczości będą różnego rodzaju kursy i szkolenia, na które wskazało aż 60% respondentów. Nie mniej ważne jest ich zdaniem dostosowywanie oferty edukacyjnej poprzez wprowadzanie nowych form kształcenia młodzieży (50%) oraz aktywizacja zawodowa kobiet (46%). Najmniej osób wskazało na potrzebę podejmowania działań związanych z podnoszeniem ogólnego poziomu wykształcenia (39%) i upowszechnianiem wśród mieszkańców Gminy pozytywnych wzorów i doświadczeń dotyczących prowadzenia własnego biznesu (43%).

W kolejnej części ankiety (pyt. 7-10), mieszkańcy biorący udział w badaniu, odnosili się do kwestii związanych z działaniami promocyjno-informacyjnymi podejmowanymi przez Gminę Ksawerów.

Rysunek 31. Formy promocji Gminy, z którymi spotkali się respondenci w ciągu ostatniego roku:

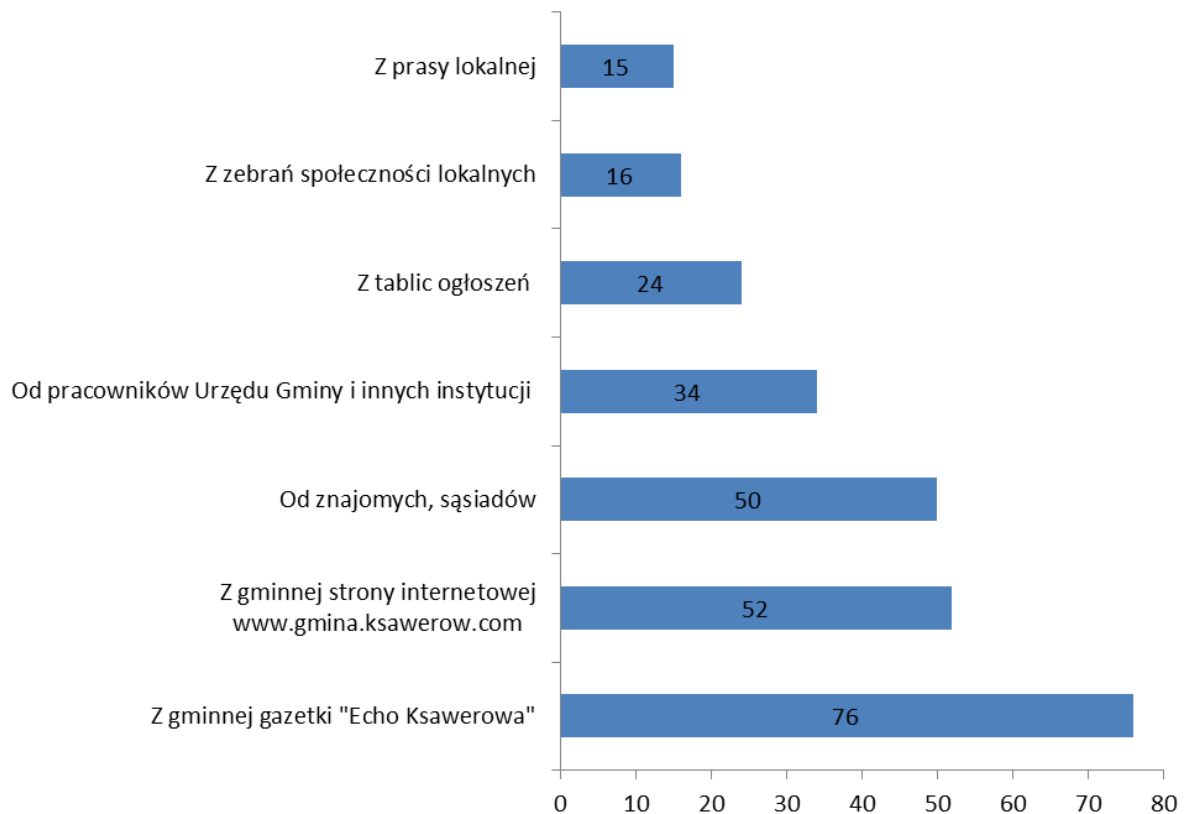

Źródło: Opracowanie własne

Mieszkańcy Ksawerowa deklarowali, iż najczęściej spotykali się z działaniami promocyjnymi w formie imprez masowych organizowanych przez Gminę, takich jak dni gminy, festynów czy imprez sportowych. Ponad połowa badanych osób wskazała także na informacje pozyskiwane z Internetu, zaś ponad 40% zetknęła się z reklamą Gminy publikowaną w formie ulotek, plakatów oraz udostępnianą na tablicach informacyjnych. Rzadziej mieszkańcy mieli styczność z promocją zamieszczoną w mediach (prasie, rtv), czy poprzez informację na temat plebiscytów i konkursów w jakich uczestniczyła Gmina. Tylko 16 – 17% respondentów zetknęło się z promocją Gminy poprzez foldery, publikacje czy gadżety reklamowe z logo Gminy oraz poprzez informacje na temat zaangażowania Gminy w działalność organizacji pozarządowych działających na jej terenie.

Rysunek 32. Źródła informacji na temat działań podejmowanych przez władze Gminy oraz o wydarzeniach lokalnych:

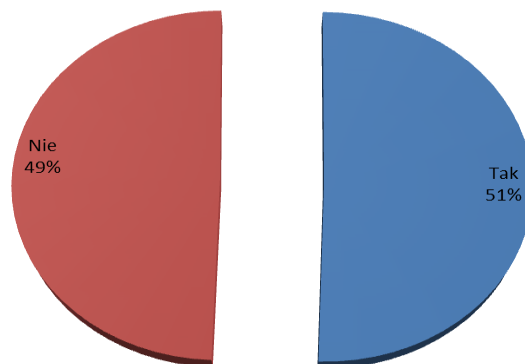

Źródło: Opracowanie własne

Podstawowym źródłem informacji mieszkańców o Gminie jest „Echo Ksawerowa” (gazeta gminna, na którą wskazało 76% respondentów) oraz strona internetowa www.gmina.ksawerow.com (wymieniona przez 52% ankietowanych osób). Ważnym czynnikiem jest również społeczność lokalna – wiadomości i opinie (nieformalne) uzyskuje od znajomych i sąsiadów co drugi ankietowany, ale już tylko 16% z nich uznaje za istotne źródło spotkania o charakterze zebrań. Jedna trzecia respondentów wskazała, na informacje pozyskiwane od pracowników Urzędu Gminy, a blisko jedna czwarta korzysta z wiadomości zamieszczanych na publicznie dostępnych tablicach ogłoszeń. Tylko 15% ankietowanych informacje o działaniach władz oraz wydarzeniach czerpie z prasy lokalnej.

Na pytanie o korzystanie ze strony internetowej Gminy Ksawerów twierdząco odpowiedziało ponad połowa ankietowanych mieszkańców.

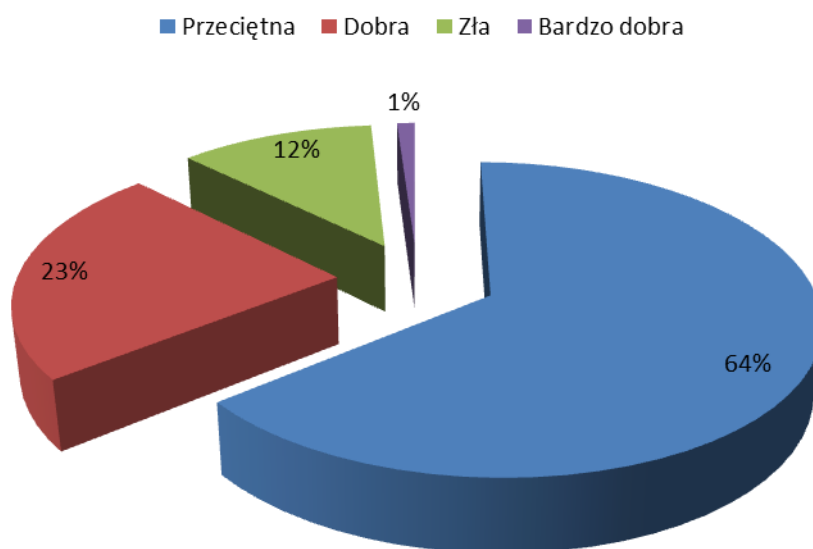
Rysunek 33. Czy odwiedza Pan/i stronę internetową Gminy?

Źródło: Opracowanie własne

Poproszeni o ogólną ocenę działań promocyjnych Gminy w określili ją jako „przeciętną”. Niestety aż uważa, że jest ona prowadzona 13% w sposób „zły” i „bardzo zły”. Tylko 23% ankietowanych osób jest zadowolonych z obecnej formy prowadzenia działalności promocyjnej.

Rysunek 34. Ocena działań promocyjnych Gminy

W pytaniu 11 poproszono respondentów o dokończenie zdania „Uważam, że Gmina Ksawerów jest...”. Odpowiedzi na to pytanie udzieliło ponad 60% wszystkich ankietowanych osób. Poniżej zaprezentowano wszystkie wypowiedzi zawarte w ankietach w podziale na głosy pozytywne i negatywne. Wypowiedzi pozytywne koncentrują się wokół potencjału związanego z dogodnym położeniem Gminy w pobliżu ośrodków miejskich (Łodzi i Pabianic), bezpiecznym i spokojnym, idealnym do zamieszkania i inwestowania. Głosy negatywne dotyczyły przede wszystkim niezadowalającego stanu infrastruktury drogowej, stanu chodników i poboczy, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz bezrobocia i braku perspektyw rozwoju.

Tabela 29. Gmina Ksawerów w opinii respondentów

POZYTYWNE	NEGATYWNE
	Obojętna wobec problemów swoich mieszkańców, dbając tylko o własne interesy i interesy swoich sąsiadów i kolegów.
Miejscem spokojnym, domem, cisza i spokój, sypialnia dla Łodzi i Pabianic.	
Na dobrej drodze do osiągnięcia sukcesu, trzeba załatać parę dziur i będzie OK..	
Gminą bezpieczną, ale...	nie ma dobrze zagospodarowanych ulic.
Gminą z dużymi możliwościami poprawy rozwoju. Jeśli będzie prawidłowo zarządzana to może pozytywnie wykorzystać swoją lokalizację lokalną bliskość Łodzi oraz ogólnopolską (centrum) do rozwoju przedsiębiorstw.	
Dobrze rozwijającą się Gminą.	
Małą Gminą o dobrym położeniu i potencjale. Położenie blisko Łodzi i Pabianic, można reklamować Gminę jako miejsce do mieszkania.	
Bezpiecznym i miłym miejscem do zamieszkania. Jest spokojnie. Gmina się rozwija. Przyjemnie się mieszka. Czekam na dalsze inwestycje.	
	Marginalizowana. Brak inwestycji w tym dotowanych z UE.
	Zaniedbana z kiepską infrastrukturą drogową. Dziurawa Wschodnia, brak chodnika, drogi dojazdowe do Wschodniej wysypane żużlem z ogromnym kurzem, bez oświetlenia, dziurawe itd..
Gminą rozwijającą się. Z biegiem lat zmiany postępują.	
Gminą z potencjałem.	
Na dobrej drodze rozwoju.	
Przyjazną Gminą dla mieszkańców.	
	Przeciętną Gminą - brak perspektyw zawodowych dla ludzi, brak miejsc pracy, brak dynamiki w działaniu, brak troski o najmłodszych (nie ma placów zabaw).
Dobrze zarządzana, wystarczy spojrzeć.	
Doskonale położona pomiędzy dwoma miastami. Lokalizacja ta pozwala zachować wiejski charakter gminy przy jednoczesnym łatwym dostępie do kultury, handlu, usług i nauki.	
Perspektywiczna.	
W trakcie rozwoju, modernizacji. Działa na rzecz poprawy życia mieszkańców, zmienia się na korzyść, estetyczny wygląd Ksawerowa.	
Dobra.	
Na dobrej drodze do uzyskania pozytywnych ocen.	
Zarąbista.	
	Slabo rozwijającą się Gminą, bieda - brak stanowisk pracy na terenie Gminy.

Jeszcze przed jej złotymi czasami. Pewne braki są jeszcze do usunięcia aby było dobrze.	
Moją miejscowością, w której widzę przyszłość dla mnie i mojej rodziny.	
	Mało atrakcyjna dla młodych ludzi.
Cichym, spokojnym miejscem do życia.	
Rozwijającą się Gminą, ale...	potrzeba chęci.
	Mało aktywna. Nie ma ludzi, którzy wokół siebie zebraliby entuzjastów rozwoju społeczności lokalnych.
	Nieatrakcyjna, dlatego że nie można w Urzędzie Gminy nic załatwić.
Przyjazna dla ludzi.	
	Nie wywiązuje się z obietnic, nie ma dróg, wody, kanalizacji.
W czasie sprawowania władzy w Gminie Ksawerów przez pana Topolskiego, zaczęło coś się dziać, budowa dróg i chodników jest bardzo potrzebna.	Średnio aktywna, ale..
Bardzo potrzebna. Od czasu powstania Gminy Ksawerów okolica Ksawerowa bardzo się zmieniła na lepsze i aby załatwić jakąś sprawę mamy bliżej do Urzędu.	
	Kiepska, a mogłaby być lepiej prowadzona i rozwijana.
Spokojna i przyjazna mieszkańcom.	
	Biedna, brudna, nie mamy czym oddychać w związku ze złą drogą.
	Mało atrakcyjna, zły stan dróg. Nie ma w Gminie kawiarenek, klubów dla młodzieży, komunikacji autobusowej. Drogi zaniedbane, dziurawe, pełno pyłu i brudu, w szczególności ul. Wschodnia i Zaradzyńska.
Na dobrej drodze rozwoju.	
	Źle zarządzana. Brak nakładów finansowych na rozwój sieci wodnokanalizacyjnej.
Przyjazna dla jego mieszkańców.	
	Potrzebna, ale komu
Moją Gminą, ponieważ w niej mieszkam.	

Źródło: Opracowanie własne

Ostatnie pytanie ankiety skierowane do mieszkańców dotyczyło statusu Ksawerowa – zapytano w nim czy Gmina powinna starać się o uzyskanie statusu miasta. [do uzupełnienia brak danych dotyczących ilości osób które odpowiedziały na pytanie]

9. ANALIZA SWOT

Tabela 30. Analiza SWOT w obszarze zasobów Gminy Ksawerów, zagospodarowania przestrzennego oraz strefy gospodarczej

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięta sieć komunikacyjna: linia tramwajowa, linie zbiorowej komunikacji miejskiej • Rozwój budownictwa jednorodzinnego oraz budowa mieszkań komunalnych • Rozwinięta sieć dróg lokalnych • Dobrze rozwinięta sieć dystrybucji energii • Dobrze rozwinięta sieć gazowa • Dostępność sieci teleinformatycznej • Stabilny i systematyczny wzrost nakładów inwestycyjnych na rozwój infrastruktury technicznej • Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych realizowany na terenie Gminy • Strefa gospodarcza • Postrzeganie Gminy jako ośrodka o wysokiej aktywności gospodarczej • Duże kompleksy terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą • Brak barier środowiska przyrodniczego dla inwestycji • Wartościowy potencjał ludzki • Strefa społeczna • Dodatni przyrost naturalny • Bogata oferta oświatowa na terenie Gminy • Bliskość Łódzkiego Ośrodka Akademickiego • Rozbudowana baza sportowa • Rozbudowana oferta kulturalna • Niski poziom przestępczości • Wysoki poziom bezpieczeństwa przeciwpożarowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo wyodrębnione urbanistyczne centrum Gminy Ksawerów i wsi Ksawerów • Brak ujednoczonego planu zagospodarowania przestrzennego • Słabo rozwinięty i zły stan infrastruktury melioracyjnej • Niski poziom zainteresowania mieszkańców przyłączeniem się do zbiorczej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej • Brak gminnej oczyszczalnia ścieków • Niepełna infrastruktura techniczna wokół potencjalnych terenów inwestycyjnych • Zły stan dróg gminnych oraz torowiska linii tramwajowej • Przeszarżała sieć gazowa • Ograniczone możliwości zaspokojenia potrzeb w zakresie mieszkań socjalnych • Dezintegracja organizacyjna i taryfowa komunikacji zbiorowej • Wysoki poziom zanieczyszczenia rzeki Gadka • Niskie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii • Strefa gospodarcza • Słabo rozwinięta strefa usług dla mieszkańców • Brak infrastruktury drogowej dostosowanej dla działalności gospodarczej wymagającej ciężkiego sprzętu • Brak alternatywy dla funkcjonowania terenów po Łódzkim Rolno – Spożywczym Rynku Hurtowym • Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym • Zbyt mała ilość miejsc w przedszkolach • Brak żłobka • Brak wystarczającej lokalnej infrastruktury rekreacyjno - wypoczynkowej

Szanse	Wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • Centralne położenie oraz bliska odległość od dużych ośrodków miejskich: Łódź i Pabianice • Korzystne położenie komunikacyjne: S 8, S 14 BIS, droga nr 14, droga krajowa 71 • Dostępność funduszy UE i innych środków zewnętrznych • Łódzki Obszar Metropolitalny • Wzrost liczby mieszkańców • Bliskość dużych rynków zbytu • Promocja Gminy • Nawiązanie współpracy międzynarodowej w celu realizacji wspólnych projektów kulturalnych • Stworzenie Gminnego systemu monitorowania 	<ul style="list-style-type: none"> • Długotrwała procedura zmiany planu zagospodarowania przestrzennego • Zróżnicowany poziom rozwoju poszczególnych sołectw • Niewystarczająca infrastruktura techniczna • Brak wystarczających środków na inwestycje • Wysokie koszty utrzymania budynków komunalnych • Wysoki koszt organizacji komunikacji lokalnej • Wysokie koszty funkcjonowania systemu odbioru odpadów komunalnych • Konieczność wdrożenia norm europejskich w zakresie ochrony środowiska • Emigracja ludzi wykształconych • Bogata oferta kulturalna Łodzi • Niewystarczające środki z budżetu Państwa na realizację zadań z zakresu oświaty • Bezrobocie wśród młodych

Źródło: Opracowanie własne

BIBLIOGRAFIA

Dokumenty:

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego
2. Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim Rodzina, dzieci, praca
3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego
4. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego
5. Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014 – 2020
6. Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju
7. Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020
8. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030
9. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie
10. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
11. Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo
12. Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2020
13. EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju
14. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
15. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
16. Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+ (projekt)
17. Rynek Pracy 2013” Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach
18. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Powiatu pabianickiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019
19. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ksawerów na lata 2010 – 2013 z perspektywą do 2017
20. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 r.
21. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2011 r.
22. Program Ochrony Środowiska Powiatu Pabianickiego 2003 r.
23. Raport o stanie środowiska województwa łódzkiego w 2007
24. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu pabianickiego za rok 2013 Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pabianicach
25. Sprawozdanie z wykonania budżetu za I półrocze 2013 roku Gminy Ksawerów
26. Projekt Budżetu Gminy Ksawerów na 2014 rok

27. Domański T., Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999

Strony internetowe:

1. <http://www.pabianice.net.pl>
2. <http://www.mapa.targeo.pl>
3. <http://www.mpk.lodz.pl>
4. http://komunikacjapabianice.pl/rozklad_busy.php
5. <http://www.sse.lodz.pl>

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia Rozwoju Gminy Ksawerów na lata 2014 – 2020	5
Rysunek 2. Misja, wizja Gminy Ksawerów	10
Rysunek 3. Rysunek obrazujący system monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Ksawerów	44
Rysunek 4. Herb Gminy Ksawerów	47
Rysunek 5 . Mapa Powiatu Pabianickiego	48
Rysunek 6. Mapa Gminy Ksawerów	49
Rysunek 7. Liczba mieszkańców wg płci w latach 2007 – 2013 (na dzień 20 sierpnia)	51
Rysunek 8. Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006 – 2012	53
Rysunek 9. Struktura ludności w wieku produkcyjnym w latach 2008 – 2012	53
Rysunek 10. Struktura ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008 – 2012	54
Rysunek 11. Pałac Kindlera w Widzewie	62
Rysunek 12. Willa Rudolfa Hofmana w Ksawerowie	63
Rysunek 13. Plan tras linii Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej	65
Rysunek 14. Podział administracyjny dróg w Gminie Ksawerów	66
Rysunek 15. Ilość i struktura odpadów komunalnych w latach 2006 – 2012 (tony)	70
Rysunek 16. Struktura sieci gazowniczej w Gminie Ksawerów	73
Rysunek 17. Boisko wielofunkcyjne w Woli Zaradzyńskiej	89
Rysunek 18. Hala sportowa w Ksawerowie	90
Rysunek 19. Podział gleb bonitacyjnych w Gminie Ksawerów	97
Rysunek 20. Mapa podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Ksawerowie	100
Rysunek 21. Dochody Gminy Ksawerów w latach 2007 – 2013	103
Rysunek 22. Wydatki Gminy Ksawerów w latach 2007 – 2013	104
Rysunek 23. Największe pozycje ujęte w dochodach bieżących za 2013 rok	106
Rysunek 24. Projekty wybrane i wskazane do realizacji w ramach funduszu sołeckiego	109
Rysunek 25. Mieszkam w Gminie Ksawerów, ponieważ	112
Rysunek 26. Które z poniższych stwierdzeń charakteryzują Gminę Ksawerów:	113
Rysunek 27. Działania priorytetowe dla rozwoju Gminy Ksawerów w opinii respondentów	115
Rysunek 28. Zagrożenie problemem występujące na terenie Gminy w opinii respondentów	116
Rysunek 29. Ocena społeczno-gospodarczych warunków życia w Gminie	117
Rysunek 30. Działania związane z rozwojem przedsiębiorczości proponowane przez respondentów	119
Rysunek 31. Formy promocji Gminy, z którymi spotkali się respondenci w ciągu ostatniego roku: ...	120
Rysunek 32. Źródła informacji na temat działań podejmowanych przez władze Gminy oraz o wydarzeniach lokalnych:	121
Rysunek 33. Czy odwiedza Pan/i stronę internetową Gminy?	122

Rysunek 34. Ocena działań promocyjnych Gminy.....	122
Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy.....	7
Tabela 2. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celu operacyjnego III.1 Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej	45
Tabela 2. Migracje ludności w Gminie Ksawerów w latach 2007 – 2013 (stan na 30.06.2013)	52
Tabela 3. Urodzenia i zgony w Gminie Ksawerów w latach 2007 – 2013 (stan na 30.06.2013r.)	52
Tabela 4. Struktura bezrobotnych według płci	55
Tabela 5. Porównanie poziomu bezrobocia	55
Tabela 6. Bezrobotni mieszkańcy Gminy Ksawerów zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy wg wieku.....	56
Tabela 7. Wodociągi w Gminie Ksawerów w latach 2007 – 2013.....	68
Tabela 8. Sieć kanalizacyjna w Gminie Ksawerów w latach 2007 – 2013.....	69
Tabela 9. Sieć elektroenergetyczna w Gminie Ksawerów w latach 2011 – 2012.....	71
Tabela 10. Warunki mieszkaniowe w gminie i województwie łódzkim (stany na 31 XII)	74
Tabela 11. Symbole klas wynikowych dla poszczególnych zanieczyszczeń w Strefie Łódzkiej oceny jakości powietrza wg kryteriów dla ochrony zdrowia.	75
Tabela 12. Liczba uczniów w placówkach prowadzonych przez Gminę Ksawerów	77
Tabela 13. Komputeryzacja w szkołach na terenie Gminy Ksawerów w latach 2011 – 2012	78
Tabela 14 . Wyniki sprawdzianu uczniów szkoły podstawowej w latach 2012 – 2013 (%)	79
Tabela 15. Wyniki testów gimnazjalnych w latach 2012 – 2013 (%)	80
Tabela 16 . Liczba osób zadeklarowanych do POZ w SP ZOZ MEDIKSA	81
Tabela 17. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy GOPS	84
Tabela 18. Liczba osób i rodzin objętych pomocą GOPS w Ksawerowie z wykazem rodzaju przyznanych świadczeń i udzielonego wsparcia	84
Tabela 19. Rodzaje wypłacanych świadczeń.....	85
Tabela 20. Przestępstwa i wykroczenia w latach 2012 – 2013 na terenie Gminy Ksawerów	87
Tabela 21. Kategorie przestępstw popełnionych na terenie Gminy	87
Tabela 22. Liczba podmiotów gospodarczych wg PKD w latach 2009 – 2012.....	94
Tabela 23. Podmioty gospodarcze wg form własności w latach 2009 – 2012.....	95
Tabela 24. Podział podmiotów gospodarczych według klas wielkości w latach 2009 – 2012	95
Tabela 25. Struktura użytków rolnych	96
Tabela 26. Dochody budżetu Gminy Ksawerów według działów w latach 2010 – 2013	105
Tabela 27. Wydatki budżetu Gminy Ksawerów według działów w latach 2010 – 2013.....	107
Tabela 28. Gmina Ksawerów w opinii respondentów	123
Tabela 29. Analiza SWOT w obszarze zasobów Gminy Ksawerów, zagospodarowania przestrzennego oraz strefy gospodarczej	125